

SLUŽBENO GLASILO VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

VRHBOSNA

Broj 1 / 2007- Godina CXXI - Sarajevo, travanj 2007.

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:
Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije
(MCVN)

Odgovara:
Vinko kardinal Puljić,
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:
Zdenko Spajić, kancelar

Tehnički urednik:
Predrag Stojčević, vicekancelar

Grafička obrada:
MCVN

Tisak:
Graforad - Zenica

Sadržaj

Ponovo izdavanje službenog glasila *Vrhbosna* samo za Vrhbosansku nadbiskupiju.....5

- PAPINE PORUKE

"Gledat će onoga koga su proboli" (*Iv 19,37*).....6
"Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge!" (*Iv 13,34*).....7
Poruka pape Benedikta XVI. za 41. svjetski dan društvenih komunikacija.....10
"Poziv u službi Crkve kao zajedništva".....12

- BK BIH

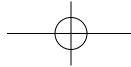
Odluka o službenom prijevodu i tiskanju Apostolskog pisma Leona XIII. Ex hac augusta.....15
Kojim se ustanovljuje Biskupska hijerarhija u Bosni i Hercegovini.....16
Susret biskupa Hrvatske Biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.....25
Obitelj odgovorna pred Bogom.....26
Propovijed apostolskog nuncija u BiH mons. Alessandra D'Errica.....27
Godišnji susret predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe.....29
Priopćenje za javnost s 39. redovnog zasjedanja BK BiH.....30
Propovijed Apostolskog Nuncija nadbiskupa Alessandra D'Errica.....32
Susret Hrvatske katoličke mladeži u BiH.....35
Okvirni program susreta Hrvatske katoličke mladeži u BiH, Komušina-Kondžilo.....36
Molitva.....37
U susret SHKM u BiH.....37

- VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Uskrsna poslanica, Sarajevo, Uskrs 2007.....38
Glas hodočasnika mira odjekuje i danas.....40
Dani sluge Božjega Josipa Stadlera 2007.....42
Poziv na radni susret voditelja liturgijskog pjevanja u župi.....43
XIII. Sabor prezbiterija Vrhbosanske nadbiskupije.....44

Proljetna dekanatska korona 2007.....	45
Svibanjska pobožnost u ozračju Godine zvanja.....	45
X. Ministrantsko zborovanje Vrhbosanske nadbiskupije.....	46
Upute i sugestije za pripravu X. ministrantskog zborovnja Vrhbosanske nadbiskupije.....	47
Dekret o osnivanju Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih.....	49
Novo Hrvatsko izdanje nedjeljnog i blagdanskog lekcionara.....	51
Novi pečat župe Globalica.....	52
Odobrenje pečata arhiđakonata.....	52
Povelja.....	53
Uskrsna čestitka Svetom Ocu.....	54
Čestitka Svetom Ocu za rođendan i obljetnicu izbora.....	54
Imenovanja i premještaji.....	55
Dozvole za gradnju.....	56
Promjene i ispravke.....	56
Obljetnice svećenika Vrhbosanske nadbiskupije u 2007.godini.....	56
Misa posvete ulja - Velika srijeda.....	57
Uskrs - katedrala Sarajevo.....	58
Kronika Ordinarija.....	60
- PRILOZI	
10. obljetnica pohoda Ivana Pavla II. u BiH.....	71
Blizina i suosjećanje s čovjekom.....	72
Ohrabrenja i poticaji pape Ivana Pavla II. Katoličkoj Crkvi u BiH prigodom posjeta Sarajevu 1997. godine.....	74
Baština Ivana Pavla II.....	79
Imenovanje Biskupa Josipa Mrzljaka.....	81
- NAŠI POKOJNICI	
+ mons. Frane Franić.....	82
+ mons. Marko Kamenjaš.....	83
+ Branko Karlić.....	84
In memoriam.....	86

Sarajevo

Datum: 26. ožujka 2007.
Broj: 338/2007

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA
ARCHIDIOECESIS VRHBOSNENSIS

Kaptol 7
BiH - 71000 Sarajevo
Tel: +387/33/208 878; 218 823
Fax: 033/212 937
E - mail: kaptolka@bih.net.ba

Ponovo izdavanje službenog glasila *Vrhbosna* samo za Vrhbosansku nadbiskupiju

Na 39. redovnom zasjedanju biskupa BK BiH u Mostaru 19. - 22. ožujka 2007., prihvaćen je prijedlog biskupa iz Mostara da svaka biskupija izdaje svoje vlastito službeno glasilo. *Vrhbosna* je pred rat postala metropolijsko glasilo. Izdavana je zajedno u Metropoliji vrhbosanskoj zaključno s brojem 4/2006.

Sada se ponovo svaka biskupija okreće izdavanju svog glasila. U *Vrhbosni* će redovno izlaziti slijedeći materijali:

- poruke i odredbe sv. Oca, Kongregacija i svi dokumenti opće Crkve;
- poruke i odredbe BK BiH;
- poruke i odredbe Ordinarija za područje Vrhbosanske nadbiskupije; Kronika ordinarija;
- informacije važne za našu nadbiskupiju;
- pojedina predavanja ili propovijedi, te drugi teološki prilozi;
- smrti svećenika ili drugih osoba koje su potrebne obznaniti u našem glasilu.

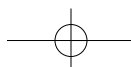
Za sada će ostati redovno izlaženje četiri puta godišnje. Neka svi župni uredi uvezuju pojedina godišta i tako sigurno sačuvaju potrebni službeni materijal u župnim uredima.

Svim dosadašnjim urednicima zahvaljujem na zauzetoj suradnji, te se nadam da će naš Ordinarijat uspijevati prikupiti materijale i spremiti za tisak, te razaslati našim svećenicima.

S ponosom možemo reći da nam je *Vrhbosna* čuvala pamćenje života i rada u nadbiskupiji kroz 120 godina, te se nadamo da će nastaviti tu svoju ulogu i za buduća pokoljenja. Zato pozivam na istinsko vrednovanje ovog glasila naše Nadbiskupije i davanje doprinosa za obogaćivanje teološko-pastoralne misli uz sve ono što će *Vrhbosna* donositi. Još je važnije da nas to službeno glasilo uveže u strateškom pastoralnom radu i organizaciji života ove mjesne Crkve.

U tom duhu želim svima blagoslov u izgradnji zajedništva te neka nas prate naši predci svojim zagovorom, a mi otvorimo srca Božjem Duhu, da preko nas ostvaruje svoje planove.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Poruka pape Benedikta XVI. za korizmu 2007.

“Gledat će onoga koga su proboli” (Iv 19,37)

“Gledat će onoga koga su proboli” (Iv 19,37). To je biblijska tema koja ove godine vodi naše korizmeno razmišljanje. Korizma je prikladno vrijeme da naučimo s Marijom i Ivanom, ljubljenim učenikom, biti uz Njega, koji je na križu prinio žrtvu vlastitog života za sav ljudski rod (usp. Iv 19,25). Upravimo zato s još većim žarom, u ovom vremenu pokore i molitve, svoj pogled u Krista raspetog koji je, umirući na križu, u punini objavio Božju ljubav. Na temi ljubavi zadržao sam se u enciklici *Deus caritas est*, istaknuvši njezina dva osnovna oblika: *agape* i *eros*.

Božja ljubav: agape i eros

Izraz *agape*, koji se mnogo put javlja u Novome zavjetu, označava požrtvovnu ljubav onoga koji isključivo traži dobro drugoga. Riječ *eros*, međutim, označava ljubav onoga koji želi posjedovati ono što mu nedostaje i teži sjedinjenju s ljubljenom osobom. Ljubav kojom nas Bog obasipa bez sumnje je *agape*. Naime, može li čovjek dati Bogu neko dobro koje On već ne posjeduje? Sve ono što ljudsko stvorenje jest i ima Božji je dar: stvorenje dakle treba Boga u svemu. Ali Božja je ljubav također *eros*. U Starome zavjetu Stvoritelj svijeta pokazuje prema narodu kojeg si je izabrao jednu naklonost čiji razlog čovjeku nije moguće dokučiti. Porok Hošea izražava tu snažnu božansku ljubav smjelim slikama poput one o ljubavi čovjeka prema ženi preljubnici (usp. 3,1-3). Ezekiel se, pak, kada govori o odnosu Boga s izraelskim narodom, ne boji služiti snažnim i dirljivim rječnikom (usp. 16,1-22). Ti biblijski tekstovi pokazuju da je *eros* prisutan u samome Božjem srcu: Svevišnji očekuje “da” svojih stvorenja kao što zaručnik očekuje od svoje izabranice njezin “da”. Nažalost, od samih svojih početaka ljudski se rod, zaveden lažima Zloga, zatvarao za Božju ljubav, u iluziji jedne nemoguće samodostatnosti

(usp. Post 3,1-7). Povukavši se u samoga sebe Adam se udaljio od onog izvora života koji je sâm Bog te postao prvi od onih koji “od straha pred smrću - kroza sav život bijahu podložni ropstvu” (Heb 2,15). Bog se, međutim, nije predao. Štoviše taj je čovjekov “ne” bio presudni poticaj koji ga je naveo da očituje svoju ljubav u svoj njezinoj otkupiteljskoj snazi.

Križ objavljuje puninu Božje ljubavi

U otajstvu križa objavljuje se u punini silna snaga milosrđa nebeskog Oca. Da bi ponovno zadobio ljubav svoga stvorenja, On je prihvatio platiti najvišu cijenu: krv svoga Sina Jedinorođenca. Smrt, koja je za Adama bila znak krajnje samoće i nemoći, tako se preobrazila u najviši čin ljubavi i slobode novoga Adama. S pravom se dakle može, zajedno s Maksimom Ispovjednikom, reći da je Krist “umro, ako se može tako reći, na božanski način, jer je umro slobodno” (Ambigua, 91, 1956.). Na križu se očituje Božji *eros* prema nama. *Eros* je naime - kao što kaže Pseudo Dionizije - ona snaga “koja ne daje onome koji ljubi da ostane zaokupljen samim sobom, već ga tjera da se sjedini s onim koga ljubi” (De divinis nominibus, IV, 13: PG 3,712). Imali li “luđeg erosa” (N. Cabasilas, *Vita in Cristo*, 648) od onoga koji je nagnao Sina Božjega da se sjedini s nama dotle da je trpio posljedice naših krivnji kao da su njegove vlastite?

“Onoga koga su proboli”

Draga braćo i sestre, upravimo svoj pogled u Krista prikovanu na križu! On je najpotresnija objava Božje ljubavi, ljubavi u kojoj *eros* i *agape*, daleko od toga da se suprotstavljaju, jedno drugo osvjetljuju. Na križu sâm Bog moli svoje stvorenje za ljubav: on žeda za ljubavlju svakog od nas. Apostol Toma priznao je Isusa “Gospodinom

i Bogom" kada je svoju ruku stavio u ranu u boku. Ne iznenađuje stoga što su mnogi sveci u Isusovu Srcu pronašli najdirljiviji izraz toga otajstva ljubavi. Moglo bi se čak reći da je objava Božjeg erosa prema čovjeku, u stvari, najviši izraz njegove agape. Uistinu, samo ljubav u kojoj se združuju slobodno sebedarje i oduševljena želja za uzajamnošću ulijeva radost koja omogućuje da se lakše podnesu i najteže žrtve. Isus je rekao: "A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi" (Iv 12,32). Gospodin žudno čeka naš odgovor, očekuje od nas da prihvatimo njegovu ljubav i dopustimo da nas On privuče k sebi. Međutim, nije dovoljno samo prihvatiti njegovu ljubav. Na tu ljubav treba odgovoriti i potruditi se pripočiti je drugima: Krist "me privlači sebi" da bi se sjedinio sa mnom, kako bih naučio ljubiti braću istom ljubavlju.

Krv i voda

"Gledat će onoga koga su proboli". Gledajmo s vjerom u Isusov probodeni bok, iz kojeg su potekli "krv i voda" (Iv 19,34)! Crkveni su oci promatrali te elemente kao simbole krštenja i euharistije. Preko krsne vode, zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga, omogućen nam je pristup u samu dubinu ljubavi Presvetog Trojstva. U korizmenom smo vremenu, spominjući se svoga krštenja, pozvani izaći iz samih sebe i, u povjerljivom predanju, otvoriti se Očevu milosrdnom

zagrlaju (usp. sv. Ivan Krizostom, Kateheza, 3,14 sl.). Krv, simbol ljubavi Dobrog Pastira, izljuje se u nas osobito u euharistijskom otajstvu: "Euharistija nas uvodi u čin Isusove žrtve... ulazimo u samu dinamiku njegova predanja samoga sebe" (enc. Deus caritas est, 13). Živimo, dakle, korizmu kao 'euharistijsko' vrijeme u kojem ćemo, prihvaćajući Isusovu ljubav, naučiti tu ljubav širiti oko sebe riječju i djelom. Razmatranje "Onoga koga su proboli" potaknut će nas na taj način da otvorimo svoje srce drugima i prepoznamo povrede dostojanstva ljudskog bića. To će nas, na poseban način, potaknuti da se borimo protiv svakog oblika prijezira života i izrabljivanja osobe i da ublažimo drame samoće i napuštenosti u kojima žive mnoge osobe. Neka korizma bude za svakog kršćanina obnovljeno iskustvo Božje ljubavi koja nam je darovana u Kristu, ljubavi koju svakoga dana moramo i mi sami "iznova darivati" bližnjemu, u prvom redu onome koji trpi i koji je u potrebi. Samo ćemo tako moći u punini sudjelovati u uskrsnoj radosti. Neka nas Marija, Majka ljubavi, vodi na tome korizmenom putu, putu istinskog obraćenja Kristovoj ljubavi. Vama, draga braćo i sestre, želim koristan korizmeni hod i od srca svima udjeljujem svoj posebni apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 21. studenoga 2006.
Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mladih 2007.

"Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge!" (Iv 13,34)

Dragi mladi!

U povodu 22. svjetskog dana mladih, koji će se slaviti u dijecezama na ovogodišnjoj Cvjetnici, želio bih vam predložiti za razmatranje Isusove riječi: "Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni

druge!" (Iv 13,34)

Je li moguće ljubiti?

Svaka osoba u sebi čuti duboku želju da ljubi i da bude ljubljena. Kako je, međutim, teško ljubiti, s koliko se samo grešaka i

neuspjeha čovjek mora suočiti u ljubavi! Neki idu toliko daleko da čak sumnjaju u to da je ljubav moguća. Ali, ako nas nesavršenosti na afektivnom polju ili razočaranja u ljubavi navode na pomisao da je ljubav utopija i nedostižni san, znači li to onda da se s time čovjek treba pomiriti? Nikako ne! Ljubav je moguća i ovom svojom porukom želim dati svoj obol tome da u svakome od vas, koji ste budućnost i nada čovječanstva, ponovno oživi vjera u pravu, vjernu i snažnu ljubav, ljubav koja rađa mir i radost, ljubav koja povezuje osobe i omogućuje im da se osjećaju slobodne i međusobno se poštuju. Zaputimo se sada zajedno u "otkrivanje" ljubavi. Na tom svom putu ćemo se zaustaviti na tri odredišta.

Bog, izvor ljubavi

Prvo se tiče izvora prave ljubavi, koji je jedan: Bog. Lijepo to ističe sveti Ivan kada kaže da "Bog je ljubav" (1 Iv 4,8.16). On time ne želi samo reći da Bog ljubi nas, već da je sam Božji bitak ljubav. Tu susrećemo najsjašniju objavu izvora ljubavi, a to je otajstvo Presvetoga Trojstva: u Bogu, koji je jedan i trojstven, traje neprestana razmjena ljubavi između Oca i Sina, a ta ljubav nije neka energija ili neki osjećaj, već je to osoba: Duh Sveti.

Kristov križ u punini objavljuje Božju ljubav

Kako se Bog Ljubav objavljuje nama? Prispjeli smo sada već do drugog odredišta našega putovanja. Premda se već u stvaranju jasno vide znaci Božje ljubavi, puna objava dubokoga Božjeg otajstva dogodila se pri utjelovljenju, kada je sam Bog postao čovjekom. U Kristu, pravom Bogu i pravom čovjeku, upoznali smo ljubav u svojoj njezinoj veličini. Doista, "prava novost Novoga zavjeta", kao što sam pisao u enciklici *Deus caritas est*, "ne sastoji se u novim idejama, već u samom Kristovu liku, koji tim pojmovima daje jedan stvarni i tjelesni oblik - realizam je to bez presedana" (br. 12). Potpuna i savršena objava božanske ljubavi događa se

na križu gdje, kao što kaže sveti Pavao, "Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije" (Rim 5,8). Svaki od nas zato može reći bez straha da će pogriješiti: "Krist me ljubio i predao se za mene" (usp. Ef 5,2). Nijedan ljudski život otkupljen njegovom krvi nije beskoristan ili manje vrijedan, jer on svakog od nas ljubi ponaosob zanosnom i vjernom ljubavlju, ljubavlju koja nema granica. Križ - svijetu ludost, a mnogim vjernicima sablazan - zapravo je "mudrost Božja" za one koji dopuste da ih on dirne u dubini njihova bića, "jer ludo Božje mudrije je od ljudi i slabo Božje jače je od ljudi" (usp. 1 Kor 1,25). Štoviše, Raspeti, koji nakon uskrsnuća trajno na sebi nosi biljege svoje muke, razotkriva krive predodžbe i laži o Bogu koji se kriju u pozadini nasilja, osvete i isključivosti. Krist je Božji Jaganjac, koji uzima na sebe grijeh svijeta i iskorjenjuje mržnju iz čovjekova srca. A ovo je njegova istinska "revolucija": ljubav.

Ljubiti bližnjega kao što Krist nas ljubi

Stigli smo tako i do trećeg odredišta našega razmišljanja. Krist na križu vapi: "Žedan sam" (Iv 19,28). Time pokazuje veliku žeđ da ljubi i da bude ljubljen od svakoga od nas. Samo ukoliko uspijemo dokučiti dubinu i snagu toga otajstva shvatit ćemo koliko je nužno i prijeko potrebno da ga ljubimo kao što je On nas ljubio. To za sobom povlači da nošeni njegovom ljubavlju, ako ustreba, položimo i svoj život za braću i sestre. Već u Starome zavjetu Bog je rekao: "Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe" (Lev 19,18), no Kristova se novost sastoji u tome da ljubiti druge kao što on nas ljubi znači ljubiti "do kraja" (usp. Iv 13.1) sve, uključujući i neprijatelje.

Svjedoci Kristove ljubavi

Htio bih se sada zadržati na tri područja svakodnevnog života gdje ste vi, dragi mladi, na poseban način pozvani očitovati Božju ljubav. Prvo je područje Crkva koja je naša duhovna obitelj, koja se sastoji

od Kristovih učenika. Spominjući se njegovih riječi: "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13,35), potičite svojim zanosom i ljubavlju aktivnosti u župama, zajednicama, crkvenim pokretima i skupinama mladih kojima pripadate. Brižno tražite dobro drugoga, vjerno ispunjavajte preuzete obaveze. Ne ustručavajte se radosna srca odreći ponekog zabavnog sadržaja, veselo prihvaćajte nužne žrtve, svjedočite svoju vjernu ljubav prema Kristu naviještajući njegovo evanđelje, poglavito među svojim vršnjacima.

Pripravljati se za budućnost

Drugo područje na kojem ste pozvani izraziti ljubav i u njoj rasti, vaša je priprava za budućnost koja vas čeka. Ako ste zaručeni, Bog ima jedan naum ljubavi za vašu budućnost kao bračnog para odnosno obitelji. Stoga je bitno da ga uz pomoć Crkve otkrijete, oslobođeni raširene predrasude da kršćanstvo, svojim zapovijedima i svojim zabranama, postavlja prepreke na putu radosti ljubavi i sprječava osobu da u punini kuša onu radost koju muškarac i žena traže u svojoj uzajamnoj ljubavi. Ljubav muškarca i žene je izvorište ljudske obitelji i to dvoje, muškarac i žena, imaju svoj temelj u prvobitnom Božjem naumu (usp. Post 2,18-25). Naučiti se ljubiti međusobno nešto je divno, no to ujedno iziskuje zahtjevno "naukovanje". Vrijeme zaruka, koje ima temeljnu važnost za učvršćivanje međusobne povezanosti, vrijeme je iščekivanja i pripreme, koje treba živjeti u čistoći gesta i riječi. Ono vam omogućuje da rastete u ljubavi, brizi i pozornosti prema drugome, pomaže osobama da se vježbaju u samosvladavanju i rastu u uzajamnom poštivanju. A sve su to karakteristike istinske ljubavi koja ne traži na prvome mjestu vlastito zadovoljstvo ni vlastitu dobrobit. U zajedničkoj molitvi molite Gospodina da sačuva i umnoži vašu ljubav i da je očisti od svake sebičnosti. Bez oklijevanja velikodušno odgovorite na Gospodinov poziv, jer je kršćanski brak pravi poziv u Crkvi. Isto tako,

drugi mladići i djevojke, budite spremni reći svoj "da" ako vas Bog pozove da ga slijedite na putu ministerijalnog svećeništva ili posvećenog života. Vaš će primjer poslužiti kao ohrabrenje mnogim vašim vršnjacima, koji traže istinsku sreću.

Svakodnevno rasti u ljubavi

Treće područje obaveza koje ljubav podrazumijeva jest svakodnevni život s njegovim mnogovrsnim odnosima. Tu u prvom redu mislim na obitelji, školu, rad i slobodno vrijeme. Draga mladeži, nježite svoje talente ne samo radi toga da biste stekli određeni društveni položaj, već također da biste pomogli drugima da "rastu". Razvijajte svoje sposobnosti, ne samo zbog toga da postanete "kompetitivniji" i "produktivniji", već također da budete "svjedoci ljubavi". Profesionalnu izobrazbu združite s naporom oko stjecanja znanja o svojoj vjeri koja će vam pomoći da svoje poslanje vršite odgovorno. Povrh svega, pozivam vas da produbljujete socijalni nauk Crkve, da bi se u svome djelovanju nadahnjivali na njegovim načelima. Neka vas Duh Sveti učini domišljatim u ljubavi, ustrajnim u preuzetim obavezama i smjelima u vašim pothvatima, tako da uzmognete pružiti svoj doprinos izgradnji "civilizacije ljubavi". Obzor ljubavi je uistinu beskonačan: to je naime cio svijet!

"Odvaziti se za ljubav" nasljeđujući primjer svetaca

Dragi mladi, želim vas pozvati da se "odvažite na ljubav", naime da za svoj život ne tražite ništa manje od snažne i lijepe ljubavi, koja je kadra cio život učiniti radosnim samopredanjem Bogu i braći, po uzoru na Onoga koji je svojom ljubavlju jednom zauvijek pobijedio mržnju i smrt (usp. Otk 5,13). Ljubav je jedina snaga kadra promijeniti čovjekovo srce i čitav ljudski rod i odnose između muškarca i žene, između bogatih i siromašnih, između kultura i civilizacija učiniti plodonosnim. Svjedoče o tome životi svetaca koji su, kao pravi Božji

ugodnici, provodnici i odsjaj te izvorne ljubavi. Potrudite se bolje ih upoznati, povjeravajte se njihovu zagovoru, nastojte živjeti poput njih. Spomenut ću ovdje samo Majku Tereziju. Ona je, u želji da spremno odgovori na Kristov poziv: "Žedan sam", taj vapaj koji ju je duboko dirnuo, preuzela brigu za umiruće na ulicama Kolkate u Indiji. Od tada jedina želja njezina srca bila ta da utaži Isusovu žeđ za ljubavlju, i to ne samo riječima, već konkretnim djelima, prepoznajući njegovo izmučeno lice, žedno ljubavi, u licu najsiromašnijih. Blažena je Terezija provodila u djelo Isusovo učenje: "Zaista, kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite!" (usp. Mt 25,40). Poruka te ponizne svjedokinje ljubavi proširila se po cijelome svijetu.

Tajna ljubavi

Svakome je od nas, dragi prijatelji, dano postići isti taj stupanj ljubavi, ali samo ako se uteknemo neizostavnoj potpori božanske milosti. Samo nam Gospodin, naime, može pomoći da nas ne obuzme bezvoljnost pred gomilom zadaća koje trebamo izvršiti i uljeva nam hrabrosti da ostvarimo i ono što je iznad naših mogućnosti. Susret s Gospodinom u molitvi omogućuje nam da ostanemo ponizni, spominjući se da

smo "beskorisne sluge" (usp. Lk 17,10). Nadasve je euharistija velika škola ljubavi. Kada čovjek redovito i s pobožnošću sudjeluje na misi, kada se nakon pričesti zadrži u Isusovu društvu, tada mu je lakše shvatiti dužinu, širinu, visinu i dubinu njegove nadspoznatljive ljubavi (usp. Ef 3,17-18). Dijeleći euharistijski kruh s braćom u crkvenoj zajednici osjećamo se potaknutim "žurno", poput Djevice pri njezinu pohodu Elizabeti, pretočiti Kristovu ljubav u velikodušno služenje braći.

Prema susretu u Sydneyu

U tome je smislu prosvjetljujući poticaj apostola Ivana: "Dječice, ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom. Po tom ćemo znati da smo od istine. I umirit ćemo pred njim srce svoje" (1 Iv 3,18-19). Dragi mladi, u tome vas duhu pozivam da idući Svjetski dan mladih proslavite zajedno s vašim biskupima u svojim biskupijama. Bit će to važna etapa prema susretu u Sydneyu koji će imati za temu: "Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci" (Dj 1,8). Neka vam Marija, Majka Kristova i Majka Crkve, pomogne da posvuda pronesete poruku koja je promijenila svijet: "Bog je ljubav!" Pratim vas molitvom i od srca vas blagoslivljam.

U Vatikanu, 27. siječnja 2007.
Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za 41. svjetski dan društvenih komunikacija

Draga braćo i sestre!

1. tema 41. svjetskog dana društvenih komunikacija, "Djeca i komunikacijska sredstva: izazov za odgoj" poziva nas na razmišljanje o dva problema od osobite važnosti. Jedan je odgoj djece, a drugi - možda manje vidljiv, no ne i manje važan - odgojna uloga medija.

Složeni izazovi s kojima se današnji odgoj i obrazovanje moraju suočiti često su povezani sa širokim utjecajem medija na naš

svijet. Kao jedan od vidova pojave globalizacije i potpomognuti brzim razvojem tehnologije, mediji snažno ocrtavaju kulturni ambijent (usp. Ivan Pavao II., apostolsko pismo "Brzi razvoj", 3). Zapravo, ima onih koji tvrde da je odgojni utjecaj medija konkurentan utjecaju škole, Crkve, a možda čak i utjecaju obitelji. "Mnoge osobe drže da stvarnost odgovara onome što im mediji predstavljaju kao stvarnost" (Papinsko vijeće za društvene komunikacije, "Aetatis Novae", 4).

2. Odnos između djece, medija i

odgoja može se promatrati pod dva vidika: odgoj djece putem medija i odgoj djece za pravilan odgovor poticajima medija. Tako se pojavljuje svojevrsan reciprocitet koji ističe odgovornost medija kao industrije i potrebu aktivnog i kritičnog sudjelovanja čitatelja, gledatelja i slušatelja. U tom kontekstu prik-ladan odgoj za ispravno korištenje medija bitan je za kulturalni, moralni i duhovni razvoj djece.

Na koji način ovo opće dobro treba biti zaštićeno i promovirano? Odgoj djece da budu selektivna prilikom korištenja medija odgovornost je roditelja, Crkve i škole. Uloga je roditelja od prvotne važnosti. Oni imaju pravo i obvezu jamčiti razborito korištenje medijima, odgajajući savjest svoje djece kako bi bila u stanju formulirati ispravne i objektivne sudove koji će ih voditi u izboru ili odbacivanju programa koji im se nude (usp. Ivan Pavao II., apostolska pobudnica "Familiaris consortio", 76). U tom poslu roditelji bi trebali naći ohrabrenje i potporu u školi i župi, te imati sigurnost da im u tom teškom, premda zahvalnom, vidiku roditeljske uloge pomoć pruža čitava zajednica.

Odgoj za medije trebao bi biti pozitivan. Izlažući djecu onome što je estetski i moralno najbolje, pomaže im se da razviju svoje mišljenje, razboritost i sposobnost razlikovanja. Ovdje je osobito važno priznati temeljnu vrijednost primjera što ga daju roditelji te prednost uvođenja mladih u svijet klasika dječje književnosti, lijepih umjetnosti i plemenite glazbe. Dok će popularna književnost uvijek imati svoje mjesto u kulturi, popuštanje uzbuđljivim poticajima ne bi trebalo biti pasivno prihvaćeno na mjestima odgoja i obrazovanja. Ljepota, gotovo odraz božanskoga, nadahnjuje i oživljuje mladenačka srca i umove, dok ružnoća i vulgarnost imaju deprimirajući utjecaj na njihove stavove i ponašanja.

Kao i obrazovanje općenito, tako i obrazovanje za medije zahtijeva odgoj za uporabu slobode. Riječ je o zahtjevnoj odgovornosti. Prečesto se sloboda predstavlja kao neumorna potraga za zadovoljstvima ili novim iskustvima. To je osuda, a ne sloboda! Prava sloboda ne bi nikada osudila

pojedina - posebice ne dijete - na neutaživu potragu za novostima. U svjetlu istine, prava sloboda doživljava se kao konačan odgovor na Božje "da" čovječanstvu, te nas poziva da izaberemo, ne bez pravljenja razlike, nego hotimice i svjesno, sve ono što je dobro, istinito i lijepo. Roditelji su čuvari te slobode te svoju djecu, postupno im dajući sve veću slobodu, uvode u duboku radost života (usp. "Govor na V. svjetskom susretu obitelji", Valencia, 8. srpnja 2006.).

3. Želja što je roditelji i učitelji duboko osjećaju, da poučavaju djecu putu ljepote, istine i dobra može biti podržana i od strane medijske industrije samo u onoj mjeri u kojoj ova promiče temeljno dostojanstvo ljudskoga bića, istinske vrijednosti braka i obiteljskog života, pozitivna dostignuća i ciljeve čovječanstva. Odatle, potreba da mediji budu zauzeti u stvarnom odgoju i u poštovanju etike ima posebnu važnost i hitnost, ne samo u očima roditelja, nego i u očima svih onih koji imaju osjećaj građanske odgovornosti.

Dok se vidi da mnogi djelatnici u medijima žele činiti ono što je ispravno (usp. Papinsko vijeće za društvene komunikacije, "Etika u društvenim komunikacijama", 4), valja primijetiti da se oni koji rade u tom području susreću s "posebnim psihološkim pritiscima i etičkim dvojbama" ("Aetatis Novae", 19), budući da ponekad tržišna konkurencija prisiljava medijske djelatnike na snižavanje standarda. Svaka tendencija proizvodnje programa - uključujući i animirane filmove i video igre - koji u ime zabave uzdižu nasilje, odražavaju antisocijalna ponašanja ili vulgariziraju ljudsku spolnost, predstavlja perverziju, a posebice kad su takvi programi namijenjeni djeci i adolescentima. Kako objasniti tu "zabavu" bezbrojnim nevinim mladima koji su u stvarnosti žrtve nasilja, izrabljivanja i zloraba? U tom smislu, svi bi morali promisliti o suprotnosti između Krista, koji ih "zagrli pa ih blagoslivljuje polazući na njih ruke" (Mk 10,16), i onoga koji sablažnjava jednog od ovih malenih, za kojega je korisnije ako je "s mlinskim kamenom strovaljen u more" (Lk 17,2). Iznova pozivam odgovorne u medijskoj industriji da modeliraju i potiču

proizvođače na očuvanje općega dobra, na podržavanje istine, na šticeenje osobnog ljudskog dostojanstva te na promicanje poštovanja potreba obitelji.

4. Sama Crkva, u svjetlu poruke spasenja što joj je povjerena, ujedno je i učiteljica čovječanstva, te joj je draga svaka prilika da roditeljima, učiteljima, medijskim djelatnicima i mladima ponudi svoju pomoć. Župe i školski programi morali bi danas biti avangarda koliko je do odgoja i medija. Ponajprije, Crkva želi pružiti ono viđenje

prema kojem je ljudsko dostojanstvo središte svake ispravne komunikacije. "Ja Kristovim očima vidim i mogu dati drugome mnogo više od naizvan potrebnih stvari: mogu mu darovati pogled ljubavi koji mu je potreban"

("Deus caritas est", 18).

Benedikt XVI.

U Vatikanu, 24. siječnja 2007., na blagdan sv. Franje Saleškoga

Poruka pape Benedikta XVI. za 44. svjetski dan molitve za duhovna zvanja 29. travnja 2007. - 4. vazmena nedjelja

"Poziv u službi Crkve kao zajedništva"

Poštovana subraćo u biskupstvu, draga braćo i sestre!

Godišnji Svjetski dan molitve za duhovna zvanja dobra je prigoda da se ukaže na značenje zvanja u životu i poslanju Crkve te da se pojača naša molitva kako bi zvanja rasla brojem i kvalitetom. U povodu predstojećega Svjetskog dana molitve želio bih svrnuti pozornost svega Božjega naroda na ovu vrlo aktualnu temu: "Poziv u službi Crkve kao zajedništva".

Kad sam protekle godine na općim audijencijama srijedom započeo novi niz kateheza koji je bio posvećen odnosu između Krista i Crkve, ukazao sam na to kako se prvo kršćansko zajedništvo - u svojoj izvornoj prvoj skupini - počelo izgrađivati u času kad je nekoliko ribara iz Galileje susrelo Isusa te su dopustili da ih osvoji njegov pogled, njegov glas, i prihvatili njegov snažni poziv: "Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi" (Mk 1, 17; usp. Mt 4, 19). Zapravo je Bog neprestano izabirao neke ljude koji su trebali neposrednije surađivati na ostvarenju njegova spasenjskoga plana. Na početku je pozvao Abrahama kako bi od njega učinio "velik narod" (Post 12, 2), a potom Mojsija kako bi Izraela oslobodio iz egipatskog ropstva (usp. Izl 3, 10). Uvijek je

iznova određivao ljude, napose proroke, kako bi sačuvao i na životu održao savez sa svojim narodom. U Novome je zavjetu Isus, obećani Mesija, pojedinačno pozvao apostole da budu s njime (usp. Mk 3, 14) i da sudjeluju u njegovu poslanju. Na Posljednjoj večeri, kad im je naložio da nastave spomen njegove smrti i njegova uskrsnuća sve do njegova slavna povratka na kraju vremena, uputio je za njih usrdnu molitvu Ocu: "I njima sam očitovao tvoje ime, i još ću očitovati, da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima - i ja u njima" (Iv 17, 26). Stoga se poslanje Crkve zasniva na prisnom i vjernom zajedništvu s Bogom.

Konstitucija *Lumen Gentium* Drugoga vatikanskog koncila opisuje Crkvu kao "puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga" (br. 4) u kojemu se odražava otajstvo Božje. Stoga u njemu dolazi do izražaja ljubav Trojstva te, zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga, svi njegovi članovi čine "jedno tijelo i jedan duh" u Kristu. Ponajprije kad se sabire na euharistiju taj narod, koji je organski ustrojen pod vodstvom svojih pastira, živi otajstvo zajedništva s Bogom i s braćom. Euharistija je izvor onoga crkvenog jedinstva za koje je Isus molio u predvečerje svoje muke: Oče, "neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje

da si me ti poslao" (Iv 17, 21). Iz toga prisnog zajedništva proizlazi zahtjev da uspiju velikodušna zvanja u službi Crkve: srce vjernika, ispunjeno Božjom ljubavlju, biva ponukano da se posvema posveti kraljevstvu Božjem.

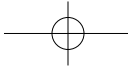
Za promicanje zvanja stoga je važan pastoral koji je pozoran na otajstvo Crkve kao zajedništva. Jer tko živi u složnom, suodgovornom i brižnom crkvenom zajedništvu, zacijelo lakše ući prepoznati Gospodinov poziv. Skrb za duhovna zvanja stoga zahtijeva stalan "odgoj" za slušanje Božjega glasa, po uzoru na Elija koji je mladome Samuelu pomogao razumjeti ono što ga je Gospodin tražio te to spremno provesti u djelo (usp. 1 Sam 3, 9). Poslušno i vjerno slušanje moguće je, međutim, samo u ozračju prisnog zajedništva s Bogom. A to ozračje nastaje prije svega u molitvi. U skladu s izravnom Gospodinovom zapovijedu, moramo izmoliti dar zvanja tako da neumorno i zajednički molimo s "gospodarom žetve". Poziv je izrečen u pluralu: "Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9, 38). Taj Gospodinov poziv upravo odgovara duhu "Očenaša" (usp. Mt 6, 9), molitve koju nas je on naučio i koja, prema poznatoj Tertulijanovoj riječi, predstavlja "sažetak čitavoga evanđelja" (usp. De oratione 1, 6: CCL 1, 258). S toga je gledišta od pomoći još jedna Isusova riječ: "Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zaištu što mu drago, dat će im Otac moj, koji je na nebesima" (Mt 18, 19). Dobri nas pastir dakle poziva da zajednički i usrdno molimo nebeskoga Oca da pošalje zvanja u službi Crkve kao zajedništva.

Drugi vatikanski koncil posegnuo je za pastoralnim iskustvom proteklih stoljeća te istaknuo kako je važno buduće svećenike izgrađivati za istinsko crkveno zajedništvo. O tome čitamo u dekretu Presbyterorum ordinis: "Prezbiteri, vršeći - razmjerno prema dijelu svoje vlasti - službu Krista Glave i Pastira, okupljaju u biskupovo ime Božju obitelj, kao bratsku zajednicu usmjerenu prema jedinstvu, i po Kristu u Duhu je dovode Bogu Ocu" (br. 6). Te koncilske riječi našle su odjek u Postsinodskoj apos-

tolskoj pobudnici Pastores dabo vobis, koja ističe: Svećenik je "sluga Crkve-zajedništva jer - ujedinjen s biskupom i u prisnom odnosu s prezbiterijem - gradi jedinstvo crkvenoga zajedništva u usklađenosti različitih zvanja, karizmi i služba" (br. 16). Nužno je da se unutar kršćanskoga naroda svaka služba i svaka karizma ravna prema potpunome jedinstvu, a zadaća je biskupa i svećenika da ih promiču u skladu sa svakim drugim crkvenim pozivom i svakom drugom crkvenom službom. Tako je, primjerice, i posvećeni život na svoj posve osobit način u službi toga zajedništva, kao što se jasno ukazuje u Apostolskoj postsinodskoj pobudnici Vita consecrata mojega časnoga prethodnika Ivana Pavla II.: "Posvećeni život je jamačno zaslužan što je djelotvorno pridonio da se u Crkvi održi živom potreba bratstva kao ispovijesti Trojstva. Trajnim promicanjem bratske ljubavi i u obliku zajedničkoga života, on je objavio da sudjelovanje u trinitarnom zajedništvu može izmijeniti ljudske odnose, stvarajući novi tip solidarnosti" (br. 41).

U središtu svakoga kršćanskog zajedništva nalazi se euharistija, izvor i vrhunac života Crkve. Tko se stavlja u službu evanđelja, taj kroči naprijed - ako iz euharistije živi - u ljubavi prema Bogu i bližnjemu te na taj način pridonosi izgradnji Crkve kao zajedništva. Možemo reći da "euharistijska ljubav" pokreće zauzetost čitave Crkve u odnosu na zvanja te joj daje utemeljenje, jer - kao što sam napisao u enciklici Deus caritas est - zvanja na svećeništvo i na druge službe i dužnosti u Božjemu narodu uspijevaju ondje gdje ima ljudi u kojima Krist biva vidljiv, u svojoj riječi, u sakramentima, a napose u euharistiji. Jer "u liturgiji Crkve, u njezinim molitvama, u živoj zajednici vjernika, doživljavamo Božju ljubav, opažamo njegovu prisutnost i učimo na taj način prepoznati ga u svojoj svakodnevicu. On je prvi nas ljubio i nastavlja nas prvi ljubiti; zbog toga i mi možemo odgovoriti s ljubavlju" (br. 17).

Naposlijetku se obraćamo Mariji, koja je podupirala prvo zajedništvo, kad "svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi" (usp. Dj 1, 14), da pomogne Crkvi kako bi u

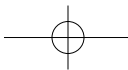
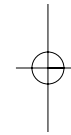
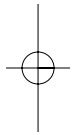
PAPINE PORUKE

današnjemu svijetu bila slika Trojstva, rječiti znak božanske ljubavi prema svim ljudima. Djevica, koja je na Očev poziv spremno odgovorila rekavši "Evo službenice Gospodnje" (Lk 1, 38), neka nas zagovara da u kršćanskome puku ne uzmanjka službenika božanske radosti: svećenika koji, u zajedništvu sa svojim biskupima, vjerno naviještaju evanđelje i slave sakramente, koji skrbe za Božji narod te su pripravnici svemu čovječanstvu naviještati evanđelje. Neka Djevica Marija ishodi da i u ovo naše vrijeme poraste broj posvećenih ljudi; ljudi koji plivaju protiv struje živeći evanđeoske savjete siromaštva, čistoće i poslušnosti te prorocki svjedoče Krista i njegovu osloboditeljsku poruku spasenja. Draga braćo i sestre, vi

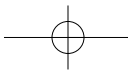
koje Gospodin zove na posebne pozive u Crkvi, želio bih vas na osobit način povjeriti Djevici Mariji da vas ona - koja je bolje od svih ljudi razumjela smisao Isusovih riječi: "Majka moja, braća moja - ovi su koji riječ Božju slušaju i vrše" (Lk 8, 21) - nauči slušati njezina božanskoga Sina. Neka vam pomogne da u tijeku svoga života govorite: "Evo dolazim vršiti, Bože, volju tvoju" (usp. Heb 10, 7). S tim željama obećavam svakome od vas svoj osobiti spomen u molitvi i sve vas od srca blagoslivljam.

U Vatikanu, 10. veljače 2007.

Benedikt XVI.

BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
CONFERENTIA EPISCOPORUM BOSNIAE ET HERCEGOVINAЕ

BiH - 71000 Sarajevo; Kaptol 32; tel/fax ++387 33 666 - 867; e - mail: bkbih@bih.net.ba

BK BiH

Prot. broj: 367/2006

Sarajevo, 23. studenog 2006.

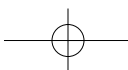
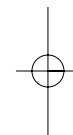
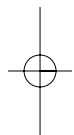
Odluka o službenom prijevodu i tiskanju Apostolskog pisma Leona XIII. *Ex hac augusta*

Godine Gospodnjeg Utjelovljenja tisuću osamsto osamdeset prve, dana petoga srpnja, a četvrte godine svoga pontifikata, papa Leon XIII., sretne uspomene, ustanovio je biskupsku hijerarhiju u Bosni i Hercegovini.

U povodu 125. obljetnice toga vrlo važnoga događaja za život partikularne Crkve, Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine je na svom 36. redovnom zasjedanju u ožujku 2006. u Mostaru odlučila da se na hrvatski jezik prevede Apostolsko pismo *Ex hac augusta* kojim je ponovno zaživjela redovita crkvena uprava u našim krajevima. A nakon što je taj prijevod priređen, Biskupska konferencija ga je usvojila na 38. redovnom zasjedanju u listopadu 2006. u Sarajevu.

"Na veću slavu svemogućega Boga, na uzvišenje i porast katoličke vjere", kako je pisao veliki Leon XIII., sva braća biskupi se raduju što se odluka o službenom prijevodu i njegovu tiskanju usporedno s latinskim izvornikom provodi u djelo.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik BK BiH

APOSTOLSKO PISMO

Kojim se ustanovljuje Biskupska hijerarhija u Bosni i Hercegovini

LEON BISKUP

SLUGA SLUGU BOŽJIH NA VJEČNI SPOMEN

S ove uzvišene Stolice apostolskoga Prvaka, na koju se Bogu svidjelo postaviti Našu neznatnost, obuhvaćajući sve krajeve svijeta brigom Naše službe, znamo da trebamo uložiti sav napor da bi katolička vjera - majka i učiteljica svake prave nauke i svake građanske uljudbe - s vremenom svugdje uznapredovala i da bi sve narode svojim vodstvom i zaštitom potpomagala na putu ljudske i nebeske sreće. U ovoj službi, dok Nam je duh ispunjen ne malim osjećajem gorčine zbog očitosti i težine zala koja satiru ljudsko društvo i zbog stalnoga rata u kojem neprijatelji vjere napadaju ovu Svetu Stolicu, premilostivi Bog ne dopušta da budemo bez prikladne utjehe njegove dobrote, često dajući sretan ishod Našim naporima oko spasa duša i milostivo čineći da se katolička vjera, na mnogim mjestima ozbiljno uzdrmana i osporena, na drugim sretno uspostavlja, te širi granice svoga spasonosnog kraljevstva. Nadalje, ne mali plod ove utjehe primili smo u onim svijetlim svjedočanstvima sinovskoga duha i odane volje što su ih slavenski narodi, izvrstan dio kršćanske obitelji, sa zahvalnom ljubavi javno iskazali Nama zbog očinskoga nastojanja kojim se trudimo u promicanju njihova dobra. Stoga, koliko Nas god pokreće želja za njihovim spasom, toliko nas diže veličina nade u kojoj ne dvojimo da će članovi toga pučanstva, koji još nisu dionici katoličkoga jedinstva, nakon tužnih zbivanja što su ih dugo podnosili, razmišljajući o sreći onih dana kad su njihovi predci, poučeni u kršćanskom i uljudenom životu, prianjali uz Apostolsku Stolicu, i o sretnom položaju braće koja su, ostavši u vjeri Rimske Crkve, uvijek u njoj imala zaštitu, utjehu i spremno

okrilje predrage majke, potražiti u njezinu krilu sigurno pribježište i pridružiti joj se čvrstom vezom vjere i ljubavi.

A u ovoj skrbi i ljubavi, kojom grlimo sve slavenske narode, najviše se radujemo što Nam se pružila prilika da se možemo pobrinuti za duhovne potrebe i načine onih koji žive u pokrajinama Bosni i Hercegovini, kojima zbog vremenskih zbivanja, s promijenjenim državnim stanjem u tim krajevima, sada upravlja i vlada predragi Nam u Kristu sin Franjo Josip, austrijski car i ugarski apostolski kralj. Kad smo, naime, prema Našoj službi ocijenili prikladnim vjerske stvari u tim pokrajinama dovesti u stanje koje bi bolje odgovaralo novomu državnom poretku i uskoristilo tamošnjim narodima plodnije primanje pomoći Crkve, uzdajući se u iskrenu vjeru i pobožnost čestitoga cara i kralja, Mi smo se s njim dogovorili da svoja nastojanja pridruži Našima te dobrohotno poprati Naše želje. Naše nade i čežnje imale su željene uspjehe: Uzvišeni, naime, car i kralj, kojemu je dostojanstvo apostolskoga imena poticaj da dokaže plemenite vrline svojih prethodnika, primio je vrlo ljubazno Naše obveze i želje te Nam je njegovom naklonošću omogućeno uspostaviti novu crkvenu pokrajinu u onom dijelu Ilirika kojega je svijetlu uspomenu Katoličke Crkve povijest predala potomcima.

Jamačno je poznato i posvjedočeno sigurnim povijesnim spomenicima da su ilirske pokrajine, koje su se prostirale sve do rijeke Istre, već od početka obasjane evandeoskim svjetlom po službi Apostola naroda, koji, pišući Rimljanima i sjećajući se onoga što je po njemu Krist učinio riječju i djelom, snagom znamenja i čudesa, snagom

Duha Svetoga, za sebe napominje daje od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio Evanđelje Kristovo.¹

On se naime pokazivaše kao služitelj Kristov među narodima, prolazeći cijelim Ilirikom - kako su stari Oci predali na spomen² - / svugdje šireći iskre vjere koje je voditelj Duh Sveti poticao i uvijek živima održavao. Kad je tako Učitelj naroda u tim krajevima raširio sjeme božanske riječi što su ga kasnije njegovi učenici i'sljedbenici Apostolskoga prvaka, Luka,³ Klement⁴ i Tit⁵ marno obradili, čudesno je koliko je kršćanska stvar uznapredovala, i koliki je porast imala, nakon što je bila uspostavljena crkvena hijerarhija u kojoj su zadobila prvenstvo biskupska sjedišta Soluna, Solina i Sirmija, koji se s pravom ponose da su svoje prve pastire primili od dvojice Apostolskih Prvaka. Nije tim krajevima nedostajao ukras ni mučenika ni svijetlih učitelja, među kojima u prvom redu treba spomenuti onu presjajnu zvijezdu zapadne Crkve i izvrsnoga tumača božanskih Pisama, Jeronima, koji je ugledao prvo svjetlo kod starih granica Panonije i Dalmacije.⁶

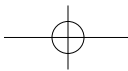
Rimski prvosvećenici, Naši Prethodnici, nikada nisu dopuštali da ilirskim pokrajinama nedostaje ni njihova dobrohotnost ni ikakav drugi oblik njihove brige; štoviše, u onim krajevima koji više naginju na istok, postavili su nekoliko predstojnika s vikarskom vlašću Apostolske Stolice, posavjetovavši se, dakako, s biskupima solunske Crkve, koji su vršili tu službu. Tako su te pokrajine uz neprestane brige Rimskih prvosvećenika sretno cvale, a što je veliki Nikola I., prethodnik Naš, u pismu upućenu caru Mihajlu, izrazio ovim riječima: Ilirska se biskupija za vrijeme Naših prethodnika, tj. Damaza, Siricija, Inocenta, Boni-facija, Celestina, Siksta, Leona, Hilarija, Simplicija, Feliksa i Hormizde povećavala svetim odredbama tih Prvosvećenika.⁷

Dapače, poslanice drugoga Našeg velikog prethodnika, Grgura I., još starije od ovoga pisma, pokazuju stalan i jasan znamen i vrhovnoga auktoriteta, i osobite brige, i preobilne ljubavi kojom je ova Rimka Stolica, već prema prilikama, običavala izlaziti u susret potrebama pastira i vjernika u

tim pokrajinama, na izgradnju i porast mističnoga Tijela Kristova.

Međutim, budući da propadanjem Rimskoga Carstva oni koji su posjedovali vrhovnu moć, nisu bili kadri spriječiti mnoštva stranih naroda koji su odasvud nadirali i sve širom nastanjivali, također su i te rascvale pokrajine najprije zauzeli Goti i Huni, a malo zatim Avari i Slaveni. Zato su u tom žalosnom zbivanju krvoprolića i pustošenja ne samo izbrisani mnogi starinom i veličinom sjajni gradovi nego su također potpuno nestala mnoga od uglednih biskupskih sjedišta. No, nije nestalo snage duha i nastojanja Rimskih prvosvećenika koji su sve poduzeli da pojačanom brigom poprave štete i podignu ruševine, s jedne strane tješeći nevoljne, podižući pale, a s druge strane poučavajući neuke došljake u čudoređu kršćanskoga života, da bi od njih učinili živo kamenje na čast duhovnoga doma i plemenite učenike kršćanske uljudbe na dobro građanskoga društva. I upravo u sedmom stoljeću, kad su se Srbi i Hrvati, krenuvši s Karpatskih planina, nastanili na područjima Slavonije, Hrvatske, Srbije, Dalmacije i Istre, Ivan IV., Vrhovni svećenik, uspostavivši zaklade Rimske Crkve za pomoć onima koje je pritiskala bijeda ropstva i pobrinuvši se da nađe sigurno mjesto za moći svetih Mučenika, držao je svojom dužnošću da se brine za spas novih pridošlica. Poslavši im Martina Opata, veoma sveta čovjeka, da ih izvede iz tame zablude na svjetlo evanđeoske istine.⁸ Nema, naime, sumnje da su biskupi i svećenici, koje je iz grada Rima slao ovaj Prvosvećenik kao i drugi njegovi bliži nasljednici, poučavali u svim djelima pobožnosti one slavenske narode koji se nazivaju južnima te da su ih, očišćene kupelju pre-porođenja, zajedno s dvojicom knezova, Porinom i Porgom, primili kao prvine srodnih naroda u ovčinjak Isusa Krista.⁹

Nadalje, ta briga Naših Prethodnika također se jasno pokazala u kasnijim stoljećima kad su nastojanjem Rimskih papa, Nikole I., Hadrijana II. i Ivana VIII., uz pomoć svetih muževa rođene braće Ćirila i Metodija - nedavno smo odredili s velikim zadovoljstvom da se njihovo čašćenje i što-

vanje proširi i poveća - slavenski narodi što dopiru od sjevera do juga potpunije upozнали svjetlo evanđeoske nauke i, po njoj privedeni u krug ljudske i građanske kulture, zadobili sveti oblik vjere i pravednosti.¹⁰

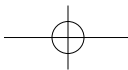
Kad su tako slavenski narodi, na čudesan način obraćeni na katoličku istinu, prispjeli u zajedništvo vjere i ljubavi s Apostolskom Stolicom, s njom su dugo držali tijesne odnose, povezani vezama sinovske revnosti, i odatle, odakle se svećeničko jedinstvo i nauka spasenja izaruje u sav svijet, crpili obilnu korist kao iz živoga izvora nebeske rose. U kraljevstvima i kneževinama slavenskoga imena bio je običaj da kraljevi i knezovi primaju vjeru i pokroviteljstvo blaženoga Petra, kojega su štovali u njegovim nasljednicima kao baštinicima one vlasti koju mu je dao Vječni Pastir za sveukupno kršćansko stado. Ali neki od tih naroda, nakon što su pošli stopama buntovnika Focija i otišli iz materinskoga zagrljaja Katoličke Crkve koja ih je uzalud pokušavala zadržati i, zalutale, ponovno dozvati natrag, osušili su se kao mladice odsječene od loze i iz rascvala stanja zapali su u one nevolje i jade koje je povijest u svojim uspomenama prenijela na potomke. Zbog toga, poučeni iskustvom tolikih stoljeća, Mi smo s punim pravom slobodni potaknuti te narode i progovoriti im istim riječima, kojima ih je Ivan VIII., Naš prethodnik - kao da je predosjećao buduće stvari - nastojao dozvati u katoličko jedinstvo. Govorio je naime: Trebate se sjetiti kolika je sreća očito pratila vaše pretke kad su se pobožna srca kao pravi sinovi slijevali k pragu Apostola Petra, ključara nebeskoga kraljevstva, a kolike nevolje nakon toga a sve do sada podnosite kad ne sumnjate da se kao tuđinci dijelite od ove Stolice blaženoga Petra.¹¹

Tim su raznim zbivanjima bili podložni i narodi što nastanjuju pokrajine Bosnu i Hercegovinu, kojima sada posvećujemo Našu brigu. Ove su, naime, pokrajine bile podložne raznim knezovima susjednih naroda, već prema tomu kako je koji bio moćniji; čas su bile pod vladarima Srbije ili

Hrvatske, čas pod drugim gospodarima. Stoga se nije moglo dogoditi da ostanu otporni pogubnu otrovu, koji ih je okruživao. No, kad su u dvanaestom stoljeću došle pod vlast ugarskih kraljeva, uzimajući naslov kraljevstva Rame te nakon što su se vratile u zajedništvo Crkve, opet su uživale bogate plodove vjere. Ali ta sretna okolnost nije ipak bila dugotrajna: jer malo iza toga iz susjedne je Bugarske drugo zlo na njih navalilo i veoma se raširilo, mnogo kužnije i ogavnije od prvoga, nastalo iz starih manihejskih zabluda i nazvano patarenskom sljedbom.

Od te žalosne zaraze koja je te pokrajine zagađivala skoro tri stoljeća izvicali su veoma mnogi i zlokobni gubitci po vjeru i ćudoređe njihovih naroda. Unatoč tim nevoljnim prilikama, obilno su se pokazivali žar i očinska briga Rimskih prvosvećenika trajno usmjerena na to da se s Gospodnje njive uklanja kukolj, štite i hrane klice kršćanske vjere te se tako obnovi bogoštovlje iskrene pobožnosti. Naime, da druge ispustimo, tomu su u svojoj vrhovnoj službi na poseban i predivan način doprinisili: Inocent III., Honorije III., Grgur IX., Inocent IV., Nikola IV., Ivan XXII., Benedikt XII., Urban V., Grgur XI., Eugen IV. i Nikola V. koji su dijelom čestim poslanstvima i apostolskim pismima knezovima i biskupima, dijelom svetim pohodima apostolskih muževa što su se svim žarom posvećivali spasenju duša, a dijelom mnoštvom staništa što su za njih posvuda podizana, a bila su potonja ugledna sjedišta vjere i svetosti, radili na tome da se pokvarene ljudske pameti koje su otvrdnule u zabludama i naopaku ćudoređu postupno priklanjaju pod slatki jaram evanđeoskoga zakona. Hvalu za ovo dobrim dijelom pripisuju sebi članovi redovničkih družbi sv. Franje i sv. Dominika, od kojih su, ne malobrojni, poubijani od krivovjeraca, podnijeli slavnu smrt za Kristovo ime.

Međutim, ova Sveta Stolica nije prestajala obasipati te dvije pokrajine najrazličnijim dobročinstvima, posebno od vremena kad je bilo uspostavljeno Bosansko kraljevstvo.

Kad je, naime, u XIV. stoljeću, s pristankom ugarskoga kralja Ljudevita, Stjepan Tvrtko, koji je bio na čelu Bosne, u domaćem jeziku zvan banom, preuzeo kraljevsko ime i čast te svojoj vlasti pripojio Humsku kneževinu u hercegovačkom dijelu, koja se zvala i kneževina sv. Save, od toga su se doba bosanski kraljevi običavali obraćati Rimskim prvosvećenicima i tražiti pomoć u velikim i teškim vremenima za državu, a Naši im prethodnici nikada nisu uskratili savjeta, pomoći, utjehe i svih usluga očinske ljubavi. Tomu je izvrsno svjedočanstvo glasovita bosanska kraljica Katarina koja je, nakon propasti domovine, našla u ovom blagoslovljenom Gradu utočište i poštovanje Naših Prethodnika, dostojno svoga položaja. Ona je stoga pred smrt u posljednjoj oporuci, kojom Rimsku Stolicu proglašava nasljednicom Bosanskoga kraljevstva, naredila da se jasno spomene milost i dobročinstvo što su joj ih iskazali Vrhovni svećenici Pio II. i Siksto IV.¹²

No među pomnim brigama koje je Apostolska Stolica vodila o Bosancima, osobito treba spomenuti nastojanje što su ga više puta Rimski prvosvećenici pokazivali da u toj pokrajini ustanove crkvenu hijerarhiju, povećavajući naime i biskupije ali i broj biskupa, kako se već činilo da traže prilike i korisnije upravljanje svetom stvari kod Bosanaca. Jer, nesporne isprave svjedoče, nakon što su slavenski narodi koji su naseljavali južni dio pokrajine primili katoličku vjeru, da je bogoštovlje u toj veoma velikoj pokrajini kroz dugo vremena bilo obavljano vlašću samo jednoga biskupa.

On je kao sufragan bio podložan sad metropolitanskoj jurisdikciji bilo Solinskoga ili Splitskoga sjedišta, sad Dukljanskoga ili Barskoga, potom Dubrovačkoga i ponekad Kaločkoga, već prema javnom značaju tih mjesta.¹³ Budući da je vjersko stanje u Bosni bilo takvo, prethodnik je Naš Inocent III., zagrijan u početku XIII. stoljeća nastojanjem da se pobrine za vjerske stvari u tome kraljevstvu, poslao onamo Ivana Casamaris-a, izaslanika svoga i Apostolske Stolice te iz njegova pisma razabrao da vjersko stanje u Bosni iziskuje da se ondje svakako poveća broj biskupskih sjedišta. Znače, pisao je

Izaslanik, da u Bosanskom kraljevstvu nema nego jedna biskupija, a biskup je nedavno umro. Kad bi moglo biti da se tamo postavi koji Latin i imenuju trojica-četvorica novih, bila bi od toga ne mala korist za Crkvu jer kraljevstvo ima najmanje deset pokrajina, ako ne i više.¹⁴ Budući da tomu Prvosvećeniku nije bilo omogućeno provesti kako je želio tu pobožnu i spasonosnu nakanu u djelo, Grgur IX., koji ga je nakon Honorija III. u papinstvu naslijedio, prihvatio se, prema svomu žaru za očuvanje i proširenje vjere u tim krajevima, da ispuni i dovrši njegovu brigu, pa je god. 1233. pisao kardinalu Jakovu, prenestinskom biskupu i poslaniku Apostolske Stolice u Panoniji, te povjerio njegovoj vjernosti i razboritosti da se u Bosni uspostave nova biskupska sjedišta, a da se novoizabrani biskupi odlikuju postojanom pohvalom znanja i pobožnosti.¹⁵ Premda veoma gorljivo nastojanje ni ovoga Prvosvećenika nije polučilo željeni ishod, ipak se postiglo to da na čelo Bosanske Crkve dođe dostojniji predstojnik, kojega je dostojanstvo mislio povećati povjeravajući mu i službu apostolskog izaslanika.¹⁶

U potonjim vremenima, slijedeći stope svojih Prethodnika, Eugen IV., nakon što je ponudio kraljevsku krunu bosanskom kralju Stjepanu Tomašu, mislio je s njim urediti uspostavu stupnjeva svete vlasti u njegovu kraljevstvu.

Ali kako ovaj kralj zbog straha od neprijateljskih navala nije iskoristio ponudenu priliku, to je njegov sin Stjepan koji je oca naslijedio u kraljevstvu, pokazujući veću snagu duha, uputio poslanstvo ovoj Apostolskoj Stolici i izjavio da će se rado poslužiti prilikom koja je pružena njegovu ocu. Pio II., vrhovni svećenik, posavjetovavši se s uзорitim kardinalima S. R. C, odlučio je da se u Bosni uspostave nova katedralna sjedišta i da se povjere prikladnim upraviteljima te se pobrinuo da se to dojadi samomu kralju preko njegovih poslanika.¹⁷ Ali dok se činilo da je pružena mogućnost prikladna a sve smetnje uklonjene kako bi se vjerske prilike u Bosni zgodno sredile, stanje u državi, koje je danomice bivalo sve gore, veoma je jadno svršilo; tako su propali naumi i brige što ih kroz mnoga stoljeća Naši

Prethodnici nisu nikada propuštali kako bi promicali probitke Bosanaca.

U toj silnoj pomutnji, u kojoj su i vjeru jednako zahvatile velike nedaće, biskup koji je sam obavljao pastoralnu službu u Bosni bio je prisiljen napustiti zemlju te je smjestio svoje sjedište u susjednome slavonskom gradu akovu. Mrkansko-trebinjski biskup bio je također uvelike spriječen obavljati svetu vlast nad hercegovačkim pučanstvom, koje je udareno jednakom nevoljom. Puk je najvećim dijelom bio pod njegovom upravom, dok je briga za ostale krajeve zapala susjedne dalmatinske biskupe. Kad je stanje došlo dotle da to pučanstvo nije moglo više imati vodstvo svojih pastira, Rimski su mu prvosvećenici to žarče pomagali što se njegovo spasenje nalazilo u većoj opasnosti, potičući revne apostolske muževe te brinući se, uz pomoć Svetoga Zbora za širenje kršćanskog imena, da na najbolji mogući način zaštite vjeru u tim krajevima i otklone gubitke po Crkvu. U tome je izvrsno bljesnula postojanost i vrlina članova franjevačkoga Reda starog opsluživanja, koji su vjerno služeći u tim krajevima širenju vjere, za koju su nekada i krv prolijevali, donosili mnoge spasonosne plodove i bili posebno zaslužni za vjeru. Budući da Našim Prethodnicima nisu bile nepoznate teške štete što su ih podnosili oni koji nisu dugo imali uprave pastira, njihovom je ovlašću pročelnik Svetoga Zbora za širenje vjere izdao 5. studenoga 1735. dekret kojim se osniva Apostolski vikarijat kao nadomjestak za sjedište bosanskoga biskupa kako bi se brinuo za Bosance i Hercegovce. A zadaća te službe bila je* povjerena mužu promaknutu na biskupsko dostojanstvo kako bi svoje sjedište smjestio u Bosni te valjano služio duhovnom vodstvu obiju pokrajina.

Međutim, kad Božjom pomoću nisu izostali blagoslovljeni plodovi tih nastojanja i kad se broj vjernika sretno povećavao, prethodnik je Naš, Pio IX., blažene uspomene, godine 1852. ustanovio poseban i vlastiti Apostolski vikarijat u Hercegovini za upravu vjerskih poslova da bi još više proširio kršćansko ime i promicao jedinstvo

duha u svezi mira među djelatnicima u vinogradu Gospodnjem, zadržavši Mrkansko-trebinjsko biskupsko sjedište. Grgur XVI., nakon što se posavjetovao s austrijskom carskom vladom, bio je povjerio upravu te biskupije dubrovačkom biskupu. Te su se mjere, poduzete brigom Naših Prethodnika, osobito odrazile na dobro tih pokrajina, u kojima je ljudima pružena prilika za prihvaćanje istine, a u svrhu gajenja kršćanske vjeroispovijedi omogućena su sredstva da u njima uvelike porastu vjera, odanost i pobožnost.

Sada smo svjesni da smo preblagomu Bogu dužni posebnu zahvalnost u skromnosti srca što Nam je Njegovim darom omogućeno da, nakon toliko minulih stoljeća i žalosnih preokreta, možemo ostvariti ono što su Naši slavni Predšasnici nekad tako žarko željeli kako bi u bolje stanje doveli crkvene poslove u gore spomenutim pokrajinama, tj. da možemo prikladno izvesti i dovršiti uspostavu crkvene hijerarhije u njima. Nema, naime, dvojbe da, kao u okviru ljudskoga tijela, hijerarhijska uprava crkvene stvarnosti samom različ-nošću stupnjeva i dužnosti čudesno doprinosi uzajamnoj slozi i sigurnosti svih dijelova zbog zajedničke veze vjere i ljubavi i auktoriteta vrhovnoga glavarara koji svime upravlja i ravna. Čim se u tim pokrajinama ustanovi hijerarhija te se počne polako povećavati pomoć koja se odnosi na vjerski odgoj duša i upućivati sile sviju na opće dobro, ona će biti kadra pomagati vjernicima da se služe jednim te istim oblikom stege u obvezama kršćanskoga života i da se duše sviju tješnje povezuju svezom mira i ljubavi.

Tako, nakon što smo - kako je zahtijevala važnost ovoga pothvata - pitali mišljenje časne Naše braće kardinala S. R. C. i cijelu stvar pomno promotrili, podižući oči prema visinama odakle dolazi pomoć svemogućega Boga i moleći milostivi zagovor Bez-grješne Bogorodice, svetih apostola Petra i Pavla i svetih svećenika priznavalaca Ćirila i Metodija koji su nekoć unijeli svjetlo Evanđelja u slavenske narode a sada ih nebeskom podupiru zaštitom, na vlastitu pobudu, po sigurnu Našem znanju i zrelu

promišljanju svom puninom Apostolske vlasti, na veću slavu svemogućega Boga, na uzvišenje i porast katoličke vjere u tim narodima određujemo i odlučujemo da se u pokrajinama Bosni i Hercegovini ustanovi i bude hijerarhija biskupa ordinarija, prema propisima kanonskih zakona. Oni će primiti naslov prema sjedištima koja ovim Našim pismom osnivamo te kao crkvenu pokrajinu uspostavljamo.

Najprije, od područja, ovlasti, uprave i vodstva bosanske biskupije koju je Klement XIV., bi. usp., apostolskim pismom od 9. srpnja 1773., na traženje Marije Terezije, svijetle apostolske kraljice ugarske i češke, kao jednako glavnu i zauvijek pripojio susjednoj Srijemskoj Crkvi, sve pokrajine i mjesta s ovu stranu Save, koja su obuhvaćena političkim granicama Bosne, apostolskom ovlašću zauvijek odjeljujemo, raskidamo i odvajamo. Isto tako, Apostolske vikarijate, uspostavljene u krajevima Bosne i Hercegovine, istom ovlašću ukidamo, trnemo i proglašavamo dokinutima. Na tom području uspostavljamo novu crkvenu pokrajinu koja će se sastojati od samo 4 biskupije ovako kako slijedi, dok Nam ne bude moguće ustanoviti brojnija sjedišta.

Budući da je grad Seraj, pučki Sarajevo, smješten gotovo u sredini Bosne i njezin glavni grad, zbog položaja i prikladnosti mjesta prilično je pristupačan strancima i trgovcima te je zgodniji od ostalih gradova za katolike koji u nj dolaze radi svojih poslova; i kako su katolički biskupi ponekad imali gos-toljubno sjedište kod toga grada u vrhbosanskoj utvrdi, i u njemu, dok su, prema kazivanju, divljali patarenski pristaše, tražili sigurno sklonište, stoga sjedište grada Sarajeva, dodjeljujući mu vrhbosanski naslov, apostolskim auktoritetom, snagom ovoga pisma uspostavljamo, činimo i proglašavamo nadbiskupskim i metropolitanskim sjedištem i glavom drugih biskupskih stolica koje postoje ili će ih Naši Nasljednici, Rimski biskupi, u budućnosti podići u objema pokrajinama, Bosni i Hercegovini. A njemu doznačujemo, pridajemo i dodjeljujemo kao pokrajinska ova tri sjedišta: dva koja podižemo kao nova u gradovima Banjoj Luci i Mandetriju, pučki

Mostar, i treće, već ustanovljeno, mrkansko-trebinjsko kojim će upravljati dubrovački biskup, kao administrator, dok se drukčije ne odredi. Sadašnje biskupe tih biskupija podvrgavamo vrhbosanskomu nadbiskupu kao sufra-ganske koji će biti podložni njegovu nadbiskupskom i metropolitanskom pravu. Isto tako, kler i cio narod kojega će se poslovi upućivati spomenutom nadbiskupu prema uredbama svetih kanona, jednako podlažemo istomu nadbiskupu što se tiče nadbiskupskih i metropolitanskih prava. A što se nove Mostarske biskupije tiče, u čijim se granicama nalazi grad Dumno, pučki Duvno, koji su stari zvali Delminij, odakle je nastalo ime Dalmata, imajući u vidu da je taj grad s okolnim naseljima - kako govore stari zapisi - zadobio dostojanstvo biskupskoga sjedišta, koje se zvalo duvanjsko ili dalmatsko, Mi želimo i naređujemo da se mostarski biskup zastalno služi i resi i naslovom duvanjskim ili delminijskim kako bi živjela u potomcima uspomena na tu uglednu stolicu.

A s obzirom na granice kojima su gore spomenute nove biskupije omeđene, određujemo ih, označujemo i povlačimo ovako kako slijedi te naređujemo i zapovijedamo da ih svi stalno i nepovredivo poštuju: naime, nadbiskupsko vrhbosansko sjedište obuhvaća onaj dio Bosne koji na sjeveru omeđuje tok rijeke Save, od ušća rijeke Vrbasa do ušća Drine. Na zapadu seže do onoga dijela koji zatvara Vrbas, od njegova ušća do Donjega Skoplja, a odavde prema jugu do Dinarskoga gorja koje dijeli Bosnu od Hercegovine. Granice na jugu bit će one koje idu od Šuice do riječnoga korita kojim rtama u Neretvu utječe, zatim od Neretve do Glavatičeva; pa od Glavatičeva prema istoku do Drine, a od Drine do rijeke Lima. I napokon onaj dio koji se nalazi uz tok rijeka Lima i Uvca. Granice na istoku odredit će se crtom koja ide od rijeke Uvca do planine Ivice, od Drine do njezina ušća.

A župe koje se nalaze u opisanim granicama jesu sljedeće:

Sarajevo, Ban-Brdo, Kiseljak, Kreševo, Podhum, Kula, Kupres, Suhopolje, Triščani, Rama, Uzdo, Bugojno, Skoplje, Golo Brdo, Rastovo, Fojnica, Brestovsko, Gromiljak,

Busovača, Pod-milačje, Dobretići, Korićani, Pećine, Orašje, Dolac-Travnik, Guča Gora, Bučići, Vitez, Crkvica, Zenica, Osova, Žepče, Radunice, Ponievo, Komušina, Bežlja, Žabljak, Sutjeska, Vareš, Vijaka, Morančani, Tuzla, Breške, Zovik, Brčko, Gorice, Ulice, Vidovice, Dubrave, Špionica, Tramošnica, Gradačac, Tolisa, Domaljevac, Tišina, Garevo, Dubica, Potočani, Svilaj, Brod, Koraće, Žeravac, Derventa, Plehan, Foča, Šivša.

Pokrajina Banjalučkoga biskupskog sjedišta zauzimat će ostali dio Bosne koji na sjeveru završava granicom što dijeli hrvatsko kraljevstvo od Bosne; na zapadu do granica prema Hrvatskoj i Dalmaciji do Aržana; na jugu linijom koja od Aržana ide prema Šuici; na istoku napokon do granica koje smo gore odredili Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Na tom se području nalaze sljedeće župe: Banja Luka, Ko-torišće, Sokoline, Varcar, Jajce, Glamoč, Grahovo, Petrićevac, Ivanjska, Gradiška, Sasina, Stratinska, Volar, Stara Rijeka, Bihać, Popovići, Vidoši, Čuklić, Lištani, Ljubunčić, Livno-Gorica.

Mostarsko-duvanjska biskupija obuhvaćat će cijelo područje Hercegovine, koje se nalazi okruženo granicama Vrhbosanske i Banjalučke biskupije na sjeveru, granicom Dalmacije do grada Metkovića na zapadu, granicama Mrkansko-trebinjske biskupije na jugu i pokrajinom zvanom Novofori, pučki Novi Bazar.

Ovoj biskupiji pripadaju sljedeće župe: Mostar, Široki Brijeg, Ljuti Dolac, Čerin, Gradnići, Gabela, Humac, Veljači, Klobuk, Rasno, Ružici, Drinovci, Gorica, Posušje, Vir, Roško Polje, Grabovica, Bukovica, Županjac, Šujica, Seonica, Rakitno, Kočerin, Gradac, Goranci, Drežnica, Konjic.

Mrkansko-trebinjska biskupija zadržat će netaknute svoje granice, kao i broj župa koje su sada podložne jurisdikciji biskupa upravitelja.

A kako u katedralnim crkvama kanonički zbor postoji namjesto vijeća koje uz biskupa stoji u slavljenju božanskih otajstava i pomaže mu u upravljanju biskupijom;

te kako se po njemu također ukrašava dostojanstvo biskupske stolice, povećava sjaj bogoštovlja i više potiče vjernička pobožnost, to Našim apostolskim auktoritetom ustanovljujemo u Vrhbosanskom nadbiskupskom sjedištu, odmah i zavazda, stalni katedralni kaptol, sastavljen od prikladnih crkvenih ljudi, ravnopravnih u glasanju i mišljenjima na svojim zborovanjima i drugim vijećanjima, da po uzoru na druge katedralne zborove pravilno i marljivo, u određeno vrijeme, obavljaju božanske službe i crkvene zadaće i poslove koji su vlastiti članovima toga staleža. Osim toga, tomu zboru dajemo ovlast da sebi sastavi kaptolske uredbe posve sukladne mjerama svetih kanona i Tridentskomu koncilu. A da bi te uredbe mogle imati snagu zakona, treba ih prethodno odobriti biskup ordinarij.

Nadalje, želimo i nalažemo da se i u drugim biskupskim sjedištima koja sada uspostavljamo ustanovi vlastiti kanonički zbor ili kaptol, čim to dopuste vremenske i stvarne okolnosti.

A mislimo da se najviše tiče Naše službe također to da se, povećavši u Bosni i Hercegovini biskupijska sjedišta, brinemo kako da u njima porastu mnogobrojni domaći svećenici koji će se odlikovati neporočnim ćudoređem, odanom pobožnošću i gorljivom revnošću, dobro u književnosti i znanostima izo-braženi, kako bi mogli s obilnim plodom obnašati sve svećeničke dužnosti i marljivo ulagati sve svoje snage za širenje vjere u svojim rodnim krajevima. Stoga, čvrsto uvjereni da ovomu pothvatu neće nedostajati darežljiva dobrotivost predragoga cara i apostolskoga kralja, odlučujemo i određujemo da se u međuvremenu, bez ikakve odgode, u Vrhbosanskoj nadbiskupiji osnuje pokrajinsko sjemenište za klerike, koje će odgovarati potrebama i te nadbiskupije i ostalih biskupija koje joj dodjeljujemo kao sufraganske. Sasvim se pouzdano nadamo da će na taj način izići što više izvrsno odgojenih evanđeoskih radnika iz svjetovnoga klera koji će vjerno i radosno obrađivati Gospodnji vinograd, povezani jednim duhom ljubavi i sloge s pitomcima

redovničkog ustroja, kojima je prikladno i dalje povjeravati dostojne službe zbog dugotrajnih napora kojima su brižljivo nastojali steći zasluge za Crkvu i spasenje duša u onim krajevima. Želimo da se pomno pazi na ono što je Tridentski koncil mudro odredio i s obzirom na ravnateljstvo toga sjemeništa kao i s obzirom na poučavanje i upravljanje dobrima.

Tako, dakle, nakon što je u Bosni i Hercegovini uspostavljena jedincata crkvena pokrajina - kako danas stvari stoje - s jednim nadbiskupom i metropolitom i trojicom sufra-ganskih biskupa, već sada proglašavamo pridržanim Nama i Rimskim prvosvećenicima, Našim Nasljednicima, da podignute i uspostavljene biskupije, kad zatreba, dijelimo na druge, povećavamo njihov broj, mijenjamo im granice i slobodno činimo bilo što drugo što u Gospodinu bude smatrano korisnim. A u međuvremenu naređujemo i zapovijedamo nadbiskupu i spomenutim biskupima da u odgovarajuće vrijeme šalju Apostolskoj Stolicu izvještaje o stanju svojih Crkava i da Nas ne prestaju obavještavati o svemu što budu smatrali potrebnim javiti i dostaviti po svojoj dužnosti i radi duhovnoga dobra vjernika. A u svetom upravljanju svećenstvom i pukom, te u svemu ostalom što se odnosi na pastirsku službu, spomenuti nadbiskup i biskupi imaju sva prava i ovlasti koje, prema općoj snazi svetih kanona i apostolskih uređaba, uživaju ili budu uživali katolički nadbiskupi i biskupi u drugih naroda. Isto tako oni imaju jednake obveze koje imaju i drugi biskupi, prema istoj i općoj disciplini Katoličke Crkve. Stoga, zbog sada promijenjenih prilika, neka ubuduće nakon ovoga ne uvode ni kao pravo ni kao obvezu ništa od svega onoga što je god bilo na snazi u Crkvama u Bosni i Hercegovini bilo zbog drevnih razloga, bilo zbog potonjih misijskih uvjeta glede posebnih uređaba ili povlastica, ili običaja. A u tu svrhu, da ne bi u budućnosti nastala bilo kakva sumnja, Mi puninom apostolske vlasti tim istim uredbama ili povlasticama bilo koje vrste, kao i običajima koji potječu iz pradavna pa i iz nezapamtiva vremena, posve oduzimamo snagu obveze ili pozivanja na pravo. Prema

tomu, spomenuti nadbiskup i biskupi moći će potpuno odlučivati o onome što se tiče vršenja općega prava ili što je po općem zakonu dopušteno vlasti svetih nadstojnika. Želimo da se i nadalje nužno drži, ravna i oglašava, u skladu s dosadašnjom crkvenom kanonskom disciplinom, sve ono što se odnosi na crkvene stvari, prava i osobe, a u ovom se pismu ne spominje i ne navodi nikakvo posebno proviđenje.

A sada, zagledani u Početnika i Dovršitelja vjere, Isusa, koji istražuje tajne Našega srca i zna kakvom željom gorimo da raširimo slavu Njegova Imena i kakav nas osjećaj ljubavi pokreće da se brinemo za vječni spas slavenskih naroda za koji smo svjesni da ga drukčije ne mogu postići osim u krilu Katoličke Crkve, gajimo posve čvrstu nadu da tim narodima, kojih smo dobro imali na umu u onome što smo odredili, neće biti ništa milije nego da se danomice sa sve većom poslušnošću i nastojanjem odane volje sjedinjuju s ovom Apostolskom Stolicom na kojoj je Crkva sagrađena. Štoviše, povećanjem broja biskupa i svećenika među njima, prema kojima nikada ne ćemo zanemariti obvezu Apostolske skrbi, ni najmanje ne sumnjamo da će se ne samo sinovi Katoličke Crkve koristiti tom prilikom da sve više napreduju u vjeri i pobožnosti, nego će i zalutala braća, koja im se pridružuju zajedništvom iste zemlje i istoga jezika, biti potaknuta da stupe u okrilje one majke koja ih je sve jednako rodila po evanđelju u Isusu Kristu. Bog, bogat milosrđem, koji sam izvodi silna'djela, pred kojim prigibamo koljena i širimo ruke iznoseći žarke želje srca Našega, neka milostivo dadne da i oni, obasjani svjetlom nebeske milosti, raskinu zamke nevoljnoga razdora i stupe u istinski Kristov ovčinjak te da, ulazeći u jedinstvo vjere, budu s nama jedno tijelo u Kristu.

Određujemo, napokon, da se ovo Naše pismo ne može nikada označiti ili pobijati zbog mane prešućivanja istine, ili navođenja neistine, ili zbog Naše nakane ili kojega drugog nedostatka, nego će uvijek biti valjano i čvrsto i u svemu treba postići svoje učinke i nepovredivo se poštovati. Nikakvu smetnju tomu ne predstavljaju

BK BiH

apostolski ukazi i posebne odredbe sinodalnih, pokrajinskih i sveopćih koncila, ni starih sjedišta koja su nekad postojala u Bosni i Hercegovini, ni misija i apostolskih vikarijata koji su tu poslije osnovani, niti prava i povlastice bilo kojih crkava i svetih mjesta, utvrđene prisegom, pa i apostolskom odredbom ili bilo kojom drugom snagom, kao ni bilo što drugo suprotno ovomu. A sve to, ukoliko se protivi onomu što je gore utvrđeno, izričito dokidamo, makar za njihovo ukidanje trebalo učiniti posebnu napomenu ili očuvati bilo kakav drugi osobit oblik, te u potpunosti nadomještamo pristanak svih onih kojih se to tiče. Proglašavamo nevaljanim i uzaludnim također svaki pokušaj osporavanja ovoga, dolazio s bilo koje strane, od bilo kakva autoriteta, u znanju ili neznanju. Želimo da se i tiskanim primjercima ovog pisma, potpisanim rukom javnoga bilježnika i potvrđenima pečatom od strane mjerodavnoga crkvenog dostojanstvenika, dadne isto povjerenje koje bi se dalo iskazu Naše volje, uz predočenje ove povelje.

Stoga, nikomu uopće nije dopušteno iskrivljivati ovu stranicu Našega osnutka, uredbe, uspostave, obnove, razdiobe, ukinuća, doznačenja, pripojenja, dodjeljenja, odluke, naloga i volje ili joj se preuzetno

suprotstavljati. Ako bi se tko usudio to pokušati, neka zna da će na sebe navući srdžbu svemogućega Boga i blaženih njegovih apostola Petra i Pavla.

Dano u Rimu kod sv. Petra, godine Gospodnjeg Utjelovljenja tisuću osamsto osamdeset prve, 5. srpnja, četvrte godine Našega pontifikata.

C. KARD. SACCONI, zamjenik kancelara -
T. KARD. MERTEL

VIDJELI

U KURIJI I. De Aquila i Namjesnici grofova

*Mjesto + pečata
upisano u Tajništvu pisama**

I. CUGNONIUS

Izvor:

Acta LEONIS P.P. XIII, vol. II, 1880-81,
Romae, Ex Typ Vat. 1882, pp. 288-312.

* Latinski tekst objavljen:
*Spomenica Vrhbosanska 1882 - 1932., Sarajevo, 1932.,
str. 13-23.*

1. Rim 15, 19.
2. Sv. ASTERIJE, biskup amazejski, Hom. V. in Princip. Apost. Usp. Sv. Jeronim, Epist. LIX. ad Marcellam; Sv. GRGUR NIŠKI, Oratio de S. Stephano Protomartyre; IVAN VIII., Epist. CIX ad Petrum Comit; Sv. PETAR DAMIANI, Sermo de SS. Apostolis.
3. Sv. Epifan, Haereses, Li.
4. D. Farlati, Illyricum Sacrum, sv. I. uvod, dio III. paragr. 1.
5. Sv. JERONIM, in caput IV. Epist. II. ad Timotheum.
6. ISTI, de viris illustribus, posljednje poglavlje.
7. Sv. NIKOLA I. PP., Epist. IV. ad Michaellem Imperatorem.
8. LIBER PONTIFICALIS, in Ionnem IV.
9. KONSTANTIN PORFIROGENT, De administrando imperio, pogl. XXX., XXXI., XXXII.
10. IVAN VIII., Epist. ad Michaellem Borisium regem Bulgariae.
11. ISTI, Epist. CCXXXIV ad clericos Salonitanos.
12. ASSEMANNI, Kalendarium Ecclesiae univesalis, sv. V., dio I., pogl. III., str. 96.
13. D. FARLATI, Illyricum sacrum, sv. IV., str. 37. ss.
14. INOCENCIJE III., Liber VI; Epist. CXL. Iohannis de Casemario ad Pontificem.
15. Regesta GRGURA IX., Liber VII: Epist. CLXIV.
16. Ondje, Liber XII., Epist. CCCLIV.
17. GOBELINUS, Commentarius Pii II., Liber XI.

Susret biskupa Hrvatske Biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

BK BiH

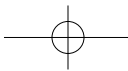
Pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa metropolita zagrebačkoga i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, te kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa vrhbosanskoga i predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, u ponedjeljak 22. siječnja 2007. godine, u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu, Kaptol 31, održan je redoviti godišnji susret biskupa HBK i BK BiH. Prisustvovali su svi biskupi obiju biskupskih konferencija izuzevši mons Slavomira Miklovša, vladike križevačkoga. Na dijelu susreta sudjelovali su i ravnatelj Hrvatske inozemne pastve preč. Ante Kutleša i ravnatelj Hrvatskoga Caritasa prof. mr. Ivan Milovčić.

Na početku su sve prisutne pozdravili predsjednici obiju biskupskih konferencija naglasivši da redoviti godišnji susret biskupa dviju biskupskih konferencija ima veliko značenje za učvršćivanje dubokih crkvenih i narodnih veza Hrvata koji žive u dvije države. Kardinal Bozanić je konstatirao daje Crkva u BiH na kraju dvadesetoga stoljeća doživjela progonstvo. U ime svih prisutnih biskupa čestitao je imendan kardinalu Puljiću zaželjevši mu obilje mučeničke milosti kojom je sveti đakon i mučenik Vinko posvjedočio vjernost Kristu i Crkvi. Kardinal Puljić je istaknuo daje podrška biskupa HBK Katoličkoj Crkvi u BiH snažna potpora u njihovom teškom stanju i čvrsti oslonac u traženju mogućih rješenja za Crkvu i narod. Posebna pozornost bila je posvećena pitanjima i problemima hrvatske inozemne pastve. Podneseno je izvješće o stanju hrvatskih katoličkih misija u Europi i na drugim kontinentima s posebnim osvrtom na pitanje očuvanja vjerničkog i nacionalnog identiteta naših ljudi rasutih po svijetu. Rečeno je, između ostaloga, da su neke misije u teškom materijalnom stanju te je ravnateljstvo Hrvatske inozemne pastve potaknuto da se

pobrine za fond solidarnosti iz kojeg će se tim misijama pomagati u pastoralnom i drugom djelovanju. Biskupi su izrazili nadu i očekivanja da će se na djelu pokazati svećenička i vjernička briga i solidarnost sa subraćom u potrebi. Posebno se raspravljalo o stanju katoličkih misija u susjednoj Sloveniji, a izneseni su i zahtjevi za otvaranjem nekoliko novih misija u svijetu. Rješavana su i neka konkretna pitanja funkcioniranja ravnateljstva i Ureda hrvatske inozemne pastve čije je sjedište u Zagrebu. Prečasni Kutleša izvijestio je biskupe o uređenju prostora za liturgijska slavlja na Bleiburškom polju.

Podneseno je izvješće o Papinskom hrvatskom zavodu svetoga Jeronima u Rimu, te najznačajnije crkvene ustanove izvan domovine. Posebno je istaknuta važnost Zavoda za postdiplomski studij hrvatskih svećenika. Pokrenut je postupak obnove Statuta i Pravilnika u koje će se unijeti potrebne promjene u skladu s crkvenim zakonodavstvom i novim okolnostima u kojima se Zavod našao.

Biskupi su raspravljali i o široj i sveobuhvatnijoj pomoći Katoličke Crkve iz Hrvatske Katoličkoj Crkvi u Bosni i Hercegovini koja će se ubuduće odvijati preko Hrvatskog Caritasa i Caritasa Bosne i Hercegovine. Na taj će se način nastojati pomoći onima koji su najpotrebniji ali i dati potpora u cjelokupnom pastoralnom radu Crkve u BiH, što su biskupi iz BiH primili s posebnom radošću i oduševljenjem. Oni su ponovno istaknuli dramatičnost stanja u BiH, osobito što se tiče opstanka i egzistencijalnih problema hrvatskoga naroda. U tom vidu HBK će organizirati tjedan solidarnosti s Katoličkom Crkvom u BiH te poziva vjernike i sve ljude dobre volje da se odazovu toj akciji. Cjelokupna će hrvatska javnost o tome biti obaviještena putem medi-

BK BiH

ja. Istaknuto je da svi dosadašnji oblici pomoći i povezanosti Crkve u Hrvatskoj s Crkvom u BiH ostaju kao znak bratske ljubavi i solidarnosti što Crkvi u BiH daje sigurnost i ustrajnost u borbi s mnogim nedaćama i tegobama u kojima se nalazi.

Razgovaralo se o pripremi i tiskanju liturgijskih izdanja za područje obje BK-e te

je predstavljeno novo zajedničko izdanje nedjeljnog i blagdanskog lekcionara.

Susret je završio zajedničkom večerom u Nadbiskupskom dvoru.

Tajništva Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH

Poruka za dan života, nedjelja 4. veljače 2007.

Obitelj odgovorna pred Bogom

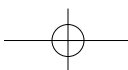
"Obitelji je ime izvučeno iz pojma zajedničkoga "obitavališta". Obitavati ili pribivati znači nastaniti se, u našem slučaju zajedno, tj. kada skupa stanuje više osoba istoga roda, iste krvne veze, istoga kućanstva, obično otac i mati s djecom. Obitelj je temeljna životvorna stanica gdje se ljudsko biće po Božjem zakonu začinje i rađa, normalno raste i moralno odgaja, životno vježba u razmišljanju, voljenju i služenju. Zapravo gnijezdo dolaska na svijet, mjesto razvoja vlastitih urođenih sposobnosti i prenošenja nasljednih osobina na druge naraštaje. Nema veće i dragocjenije škole od obitelji. Tko tu maturira, maturirat će sretno i u društvu.

Bog je od početka smislio i stvorio muško i žensko. On ih je "vjenčao" i dao im moć rađanja i odgoja djece, da žive kao obitelj, da obitavaju u "zemaljskom raj", da se množe i rastu po Božjem planu i da radom zavladaju rodnom zemljom. Ne da gospodare jedni drugima, nego zemljom koja će biti u službi čovjeku, a čovjek opet u službi i na slavu Bogu. Bog je prvoj obitelji jasno naznačio da joj nema blagoslova bez pomoći odozgor, bez višnjega dara koji je u njegovoj božanskoj moći. Što veće pouzdanje u providnosnoga Boga, to veća sreća u kući. Umjesto da praobitelj svojom sviješću shvati i svojom slobodom i savješću prihvati taj Božji dalekosežni naum svoje sreće, ona se neposluhom izvrnula i duboko i krvavo izranila. Od tada duševni razvoj teče u nevolji i patnji, a tjelesni život prolazi kroz bolesti, starost i smrt. Rađanje se pretvorilo u veliku

muku, odgoj u stalno posrtanje, a borba za život sve do znoja i krvi, u dolini suza.

Stvarajući prvu obitelj, Bog je imao u vidu onaj sretni budućni trenutak kad će Sina svoga jedinorođenoga poslati na ovaj svijet da se iz Djevice Marije po Duhu Svetom utjelovi i da se rodi radi nas i radi našega spasenja. I da u Svetoj Obitelji napreduje u krjeposti i mudrosti i pred Bogom i pred ljudima. Kad je Sin Božji - Krist Gospodin, nakon krštenja na Jordanu, počeo javno djelovati, najprije je nastupio, i to smišljeno, na jednoj seoskoj svadbi, u skromnoj obitelji, u Kani Galilejskoj, gdje je svojim čudom, na zagovor svoje Majke, mladence ne samo iz nevolje izvukao, nego im je brak božanskom nazočnošću i darom blagoslovio, pretvorivši bunarsku vodu u prvoklasno vino, a učenike učvrstio u vjeri u svoje mesijansko poslanje. Uzdigao je brak na sakramentalni plan.

Nas u Bosni i Hercegovini još ne pogađaju nastrane ženidbe o kojima se čita i čuje po bijelome svijetu. I bez toga nas pogađa sve češći i žešći nerazmjer rođenih i umrlih. Prema službenom "Papinskom godišnjaku", koji objavljuje podatke svih biskupija svijeta, u posljednja tri registrirana godišta u BiH krštenja je svake godine manje u odnosu na prethodnu, i to ovim redom: 2003. = minus 244; 2004. = minus 234; 2005. = minus 550. Umjesto da barem tih 1.028 bude kao krštenih više, njih toliko manje. Velim krštenih, ne rođenih, ne odseljenih, ne umrlih. A nije to davno bilo da je Hercegovina i Bosna bila zemlja neprestana obiteljskog porasta rođenih

unatoč stalnu raseljenju odraslih. Sada smo u primjetljivu minusu. Ne amo zbog nepovratka prognanih i zbog siromaštva preostalih, nego u prvom redu zbog neodgovora životu kao božanskomu daru koji se sa zahvalnošću i dostojanstvom iz Božje ruke prima. Na dar se uzdarjem uzvraća. Na životni dar životnim uzvratom.

Negdje sam vidio jednu slikovitu razglednicu nekoga velegrada krcata neboderima. Stara legendarna roda uzela u kljun svežanj s djetetom pa leprša između kuća da dijete "donese" kojoj obitelji... A na prozorima zgrada brojni mladi bračni parovi uzeli puške u ruke i gađaju rodu i svežanj. Ne žele imati posla ni s rodom ni s rađanjem. Kako će im Bog dati obiteljsku radost kad je on odredio je da je sreća u djeci, a ne u puški! Plemenite se osobe izgrađuju po sebe darju, a urušavaju po sebeljublju.

Vjernice i vjernico! Ako u duši i u tijelu ne osjećaš da te tvoja zdrava narav i pamet zove na zakonito i plodno obiteljsko zajedništvo, uzalud su ti sve demografske vizije, rodoljubne naricaljke, župničke homilije i biskupske okružnice. Čovjekom ravna savjest kao Božji glas i kompas. U savjesti je najjača žica odgovornosti. I to odgovornosti i strahopoštovanja pred Bogom i njegovim nepromjenljivim zakonom. Tko Bogu nesebično odgovori na njegov zov bilo u naravnoj obitelji, bilo u redovničkoj obitelji, bilo u svećeničkom staležu, otvoren je sreći koju Bog preobilno daje hrabrima i velikodušnim.

Katolička obitelji, spoznaj svoje dostojanstvo i upoznaj čas Božjega pohoda!

*Mons. Ratko Perić
Predsjednik vijeća BKBiH za obitelj*

Propovijed apostolskog nuncija u BiH mons. Alessandra D'Errica

Svijećnica, 2. veljače - sarajevska katedrala -

Propovijed apostolskog nuncija u BiH mons. Alessandra D'Errica na Svijećnicu, 2. veljače u sarajevskoj katedrali prenosimo u cijelosti:

"Draga moja braćo i sestre!

Danas, četrdeset dana nakon svetkovine Božića, slavimo blagdan Isusova prikazanja u hramu. Kako smo čuli iz današnjeg evanđelja, Marija i Josip vode Isusa u hram, u Jeruzalem, da ga prikazu i posvete Gospodinu, kao svakog prvorođenca, i prinesu žrtvu propisanu Mojsijevim Zakonom. Istočna tradicija ovaj blagdan naziva blagdanom susreta iz dva razloga. S jedne strane to je susret Boga s čovjekom. Blagdan susreta Boga ljubavi koji u Isusu ispunja svoja obećanja i ide u susret svom narodu. Isus je znak, simbol Božje vjernosti, ispunjenje nade, svjetlo koje prosvjetljuje sve narode.

Ali ovo je i blagdan susreta s Isusom, susreta s Bogom, onih koji

iščekuju ispunjenje obećanja. U hramu su dvije simbolične figure, starac Šimun i proročica Ana. Oni, vođeni Duhom Božjim prepoznaju u Isusu onoga kojeg su proroci navijestili, Svjetlo na prosvjetljenje naroda i Slava izraelskog naroda. Zajedno sa starcem Šimunom i proročicom Anom, u hramu se nalazi i Marija kojoj se Šimun obraća na poseban način. Marija je uzor onih koji otvaraju svoje srce Susretu, imaju otvoreno srce u susretu s Bogom usprkos iskušenjima i poteškoćama, usprkos maču koji probada. Promatrajući Mariju, Šimuna i Anu koji iščekuju, mole i posvećuju cijeli svoj život Bogu,

Crkva na poseban način danas misli na svoje sinove i kćeri koji su, vođeni istim Božjim duhom, cijeli svoj život posvetili Njemu-Svjetlu svijeta. I tako danas slavimo dan, blagdan Bogu posvećenog života. Zajedno s Marijom, Šimunom i Anom, redovnice i redovnici u cijelom svijetu, kao i

BK BiH

mnogi Bogu posvećeni laici, na današnji dan se okupljaju i obnavljaju svoje posvećenje Bogu, držeći u rukama zapaljene svijeće kao sto smo i mi to učinili držeći zapaljene svijeće za vrijeme procesije. Svijeće koje su simbol, znak Krista Svjetla ali također označuju postojanost žarke vjere, nade i ljubavi mnogih Bogu posvećenih osoba. Isto tako označuju njihovu zelju biti u Crkvi i biti za svijet, biti svjetionici Svjetla u Crkvi i u svijetu.

Draga moja braćo i sestre, neizmerno sam zahvalan uzoritom gospodinu kardinalu Vinku Puljiću, na pozivu da predsjedam ovom liturgijskom slavlju. Vrlo sam se rado odazvao upućenom pozivu, ne samo zato što danas slavimo ovaj važan blagdan, nego i zato što na ovaj dan, dan Bogu posvećenih osoba, imam prigodu obratiti se Božjem narodu u Bosni i Hercegovini, a na poseban način našim dragim redovnicima i redovnicama i priopćiti im nešto što mi je na srcu.

Dozvolite mi da se sad izravno obratim redovnicima i redovnicama. Draga moja braćo i sestre, kako vam je poznato, u službi sam Svete Stolice kao predstavnik Svetog Oca, trideset godina. Obavljao sam svoju diplomatsku službu pretežno u misijskim zemljama. Moje zadnje iskustvo kao Apostolskog nuncija bile su zemlje Pakistan i Afganistan. Bio sam u i drugim zemljama gdje uglavnom prevladava istočna tradicija kao i u većinskim katoličkim zemljama. Zaista, s velikom radošću mogu konstatirati, da sam svugdje naišao i na dobro koje čine redovničke obitelji i mnoge druge Bogu posvećene osobe, svojim svjedočanstvom radikalnog posvećenja Bogu i duhom služenja i žrtve. Na poseban način mislim na služenje koje ova naša braća i sestre čine najsiromašnijima i rubnima u društvu. Svjedok sam mnogih beznadnih i očajnih ljudskih stvarnosti kao što su sirotišta, starački domovi, i mnoge aktivnosti u bolnicama i u župama, kamo drugi nisu željeli poći. To su bezbrojne djelatnosti koje ne bi mogle ni postojati, a ni opstati, bez velikodušnog žara, neprocjenjivog i uzornog doprinosa mnogih Bogu posvećenih osoba. Trebam istaknuti, s velikom utjehom, to isto

sam našao i ovdje u Bosni i Hercegovini. Ovdje, u ovoj zemlji, nakon godinu dana moje službe kao Papinog predstavnika, a to ću prenijeti Svetom Ocu i mojim poglavari- ma, očito je da svjedočanstvo redovničkog života ima dvije specifične note koje ne trebaju biti zanemarene. Prvo, ovdje kroz različita stoljeća i teška vremena, Crkva je mogla nastaviti svoju prisutnost, mogla je nastaviti svoju misijsku zadaću o ovoj zemlji, zahvaljujući nadasve redovnicima, a na poseban način očima franjevcima koji su velikom revnošću i žrtvom znali pronaći način suživota s autoritetima određenog povijesnog vremena. Zato sam uistinu sretan da je na ovom misnom slavlju prisutan i Provincijal franjevaca, fra Mijo Džolan, s brojnomo svojom subračom franjevcima. Drago mi je da je na ovom slavlju nazočna i predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica u Bosni i Hercegovini, sestra Marina Piljić, provincijalna glavarica sestara Služavki Malog Isusa, kao i brojne sestre različitih redovničkih zajednica koje djeluju u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Njihova brojna prisutnost nas podsjeća na dragocjeni i posebni doprinos koji su dale redovničke obitelji u opstojnosti Crkve u Bosni i Hercegovini.

Drugo, specifična nota redovničkog prisutnosti u ovoj zemlji je da, također i u nedavnim teškim vremenima, u vremenima ratova, u vremenu totalitarnog režima, redovnici i redovnice su nastavili davat svoj doprinos križa i ljubavi za rast Crkve, usprkos porušenim kućama, oduzetim objektima, mnogim prognanim, zatočenim i ubijenim osobama. Zato, draga moja braćo i sestre Bogu posvećena, danas na poseban način, u osobi Papinog predstavnika u ovoj zemlji, osjećam se dužnim, zajedno s vama, zahvaliti Bogu za sve dobro koje ste učinili i koje činite, zahvaliti Bogu za uzoran primjer koji ste nam dali i koji nam dajete. Istovremeno osjećam se dužnim prenijeti vama, redovničkim obiteljima, veliko poštovanje i zahvalnost Svetog Oca i Svete Stolice. Budite uvjereni da u svakom od vas, u vašim redovničkim obiteljima, Crkva vidi utješan znak Duha Božjega koji pobuđuje različitost karizma i tako oživljuje raznolikost apos-

tolske zauzetosti za izgradnju jednog Kristova tijela.

Kao predstavniku Svetog Oca, dopustite mi da vam ponovim: Crkva vas treba! Crkva treba vaš primjer i vašu zauzetost da bi bila učinkovitija i vjernija njena zadaća. Crkva treba vaše zavjete: zavjet poslušnosti, siromaštva i čistoće da bi s vjernošću gledali na budući svijet i da bi svjedočili svijetu da u nebeskoj domovini, prema kojoj je upućen sav Božji narod, nema bogatstva; i zato zavjet siromaštva; nema ženidbe; i zato zavjet čistoće; nema poteškoća u međusobnim odnosima i u odnosima među narodima; i zato zavjet poslušnosti.

Radostan sam da danas, zajedno s vama, mogu uzdići svoju molitvu Bogu. Danas, na blagdan Bogu posvećenih osoba, molim i pozivam na molitvu da, u ovoj godini duhovnih zvanja, Gospodin, Gospodar žetve, udijeli Crkvi u Bosni i Hercegovini brojna i dobra duhovna redovnička zvanja. Neka Gospodin takne srca mladih, hrabrih i svetih, koji će s radošću odgovoriti i prih-

vatiti Isusov poziv, vjerno svjedočeći Evandelje i potpuno se posvećujući Njemu, Isusu. Molim za Konferenciju viših redovničkih poglavara i poglavarica u Bosni i Hercegovini da bi planovi i programi novog vodstva Konferencije bili blagoslovljeni od Boga. Molim za vaše odnose s Božjim narodom, a na poseban način molim za vaše odnose sa svetim pastirima i dijecezanskim klerom. Želje su i nade Apostolske nunciature da međusobni odnosi između dijecezanskog i redovničkog klera, između redovnica i Božjeg naroda, rastu i razvijaju se u još većem skladu vjere i služenja. "Cor unum et anima una" - Jedno srce i jedna duša, za dobrobit Crkve i ove zemlje.

Povjeravam Mariji, Majci Crkve, njoj koja je Isusova, a i naša majka, sve nade, i sve naše i vaše želje. Neka njezin majčinski zagovor isprosi svakome od vas, svim redovničkim obiteljima koje djeluju u Bosni i Hercegovini i cijelom Božjem narodu podršku, prosvjetljenje i snagu. I tako neka bude! Amen."

BK BIH

Godišnji susret predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe

Oradea (Rumunjska), od 1. do 4. ožujka 2007.

Na skupu, održanom od 1. do 4. ožujka u rumunjskome gradu Oradea, sudjelovali su predstavnici sedam biskupskih konferencija - Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Grčke, Rumunjske, Turske, i Biskupske konferencije svetih Ćirila i Metoda kao i predstavnici Svete Stolice u Rumunjskoj i pri Europskoj uniji, neolicina rumunjskih biskupa te glavni tajnik Povjerenstva biskupskih konferencija Europske zajednice i nekoliko stručnjaka.

Mješoviti brakovi i obitelj je temeljno pitanje je o kojemu su predsjednici biskupskih konferencija jugoistočne Europe raspravljali. Susret je organiziralo Vijeće Biskupskih konferencija Europe (CCEE), a

domaćin je bila Biskupa konferencija Rumunjske i grkokatolički biskup Oradea Mare mons. Virgil Barcea.

Radom se započelo u četvrtak 1. ožujka navečer, a susret je završen ručkom u nedjelju 4. ožujka 2007. U središti su bile vrlo aktualne teme: mješoviti brakovi i obitelj u Europi. Osobito je stavljen naglasak na brak između katolika i krštene osobe i osobe druge kršćanske zajednice te između jednog katolika i jedne nekrštene osobe.

Tijekom susreta predstavljeni su i rezultati istraživanja CCEE-a o obitelji u Europi. I razna druga aktualna pitanja bila su prisutna u razmatranjima predsjednika BK Jugoistočne Europe: Treći europski eku-

menski susret u Sibiu od 4. do 9. rujna 2007., posjet Pape Turskoj i ulazak Rumunjske i Bugarske u Europsku uniju.

Tijekom susreta bili su predviđeni i trenutci susreta sa lokalnim zajednicama, s predstavnicima Pravoslavne Crkve i javnog života. U petak 2. ožujka u 8 sati predsjednici BK Jugoistočne Europe sudjelovali su u bizantiskoj liturgiji i u grkokatoličkoj katedrali zajedno s učenicima grkokatoličke gimnazije u Oradeu. U nedjelju, 4. ožujka u 10 sati slavljena je Euharistija u grkokatoličkoj katedrali na kojoj su sudjelovali i vjernici iz Oradea.

U kratkom izlaganju istaknuo sam da u Bosni i Hercegovini takav brak obuhvaća i međuetnički problem unutar same obitelji, budući da religije odgovaraju i različitim narodima. Na temelju opće zabrane od strane muslimana, praktički nije moguće sklopiti mješoviti brak. U vrijeme Jugoslavije, posebice je među komunistima i drugim jako sekulariziranim osobama, bilo moderno sklopiti kršćansko-muslimanski brak, upravo kako bi se pokazalo da se nijedna strana ne zanima previše za religiju.

Danas su, međutim, takvi brakovi postali vrlo rijetki.

Osvrnuvši se na brak između katolika i vjernika drugih kršćanskih vjeroispovijesti, kardinal Peter Erdo, mađarski primas i predsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija, napomenuo je kako su mješoviti brakovi u muslimanskim zajednicama vrlo rijetki. Govoreći potom o trećoj ekumenskoj konferenciji koja će se održati upravo u Rumunjskoj, u Sibiuu, kardinal je istaknuo kako zemlje jugoistočne Europe mogu s ekumenskoga stajališta puno pridonijeti tome, za Europu, vrlo važnom događaju, i to ponajviše iznoseći svoje kršćansko iskustvo iz prošlih desetljeća, odnosno svoje iskustvo postkomunističkih zemalja. Primjerice, - dodao je kardinal - progoni grkokatolika, a i drugih; zatim bogatstvo svjedočanstava mučenika; a i kroz razmjenu iskustava iz našega doba, u kojemu su pravni sustavi tih zemalja u velikoj preobrazbi, i u kojemu se crkvene ustanove tek trebaju ustanoviti. To bi svjedočanstvo moglo biti i ohrabrenje za našu braću na Zapadu - primijetio je kardinal Erdo.

Priopćenje za javnost s 39. redovnog zasjedanja BK BiH

U biskupskoj rezidenciji u Mostaru od 19. do 22. ožujka 2007. održano je 39. redovno zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. U radu zasjedanja, osim članova BK, sudjelovali su apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Alessandro D'Errico, predstavnik Hrvatske biskupske konferencije mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški, predstavnik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metodija sa sjedištem u Beogradu mons. Ilija Janjić, biskup kotorski, i zastupnik Talijanske biskupske konferencije mons. Michele Pennisi, biskup Piazze Armerine sa Sicilije. Zastupnici su prenijeli pozdrave svojih Biskupskih konferencija i pokazali veliko zanimanje za aktualno stan-

je Crkve u Bosni i Hercegovini. Nuncij D'Errico upoznao je biskupe o svojim kontaktima i aktivnostima u svezi s ratifikacijom Temelnog ugovora između Svete Stolice i države BiH.

Prvog dana dopodne održan je studijski skup o Obitelji kao zajedništvu života u organizaciji Vijeća za obitelj i Biskupskog ordinarijata u Mostaru u okviru trogodišnje obnove katoličkih obitelji (2006.-2008.).

Glavna tema na zasjedanju bila je analiza djelatnosti tijela Biskupske konferencije. Saslušavši direktora Caritasa BK BiH mons. Bosiljka Rajića, biskupi su dali potporu za daljnji rad. Izrazili su radost i zahvalnost zbog Tjedna solidarnosti koji je orga-

nizirala Katolička Crkva u Hrvatskoj kao izraz blizine i solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH.

Nacionalni direktor Papinskih misijskih djela vlč. mr. Tomo Knežević iscrpno je izvijestio biskupe o radu Misijske središnjice i misijskoj animaciji koja je ostvarena u suradnji s biskupijskim direktorima PMD. Uz izraze zahvalnosti, biskupi su potaknuli na još intenzivniji misijski rad u BiH te pozivaju sve župnike i pastoralne djelatnike da se svesrdno uključe u promicanje misijskih programa. Izrazili su radost što će se godišnji susret misionara održati od 2. do 4. srpnja 2007. u Banjoj Luci.

Prihvativši izvješće glavnog i odgovornog urednika službenoga metropolijskog glasila "Vrhbosna" vlč. mr. Ivice Mrše, biskupi su mu zahvalili na odgovornu radu. Odlučili su da će od sada svaka biskupija zasebno izdavati svoje službeno glasilo. Biskupi su saslušali izvješće generalnoga tajnika o djelatnosti Tajništva BK BiH i Katoličke tiskovne agencije zahvaljujući djelatnicima na odgovornu i zauzetu radu. Predsjednik Organizacijskog odbora upoznao je biskupe s pripravom Susreta hrvatske katoličke mladeži koji je zakazan za 26. i 27. svibnja 2007. u Gospinu svetištu Kondžilo-Komušina. Moleći Boga za uspjeh ovoga pothvata, pozivaju mladež da se uključi u pripremu te očekuju velikodušno sudjelovanje u ovom susretu.

Pročelnik Vijeća za obitelj istaknuo je potrebu promicanja onih vrijednosti koje naglašava Papa u svojim govorima i biskupi u Direktoriju za pastoral obitelji u BiH, kako bi se obitelji dalo poticaja i ohrabrenja.

Vijeće za katehezu predložilo je da se predstavnik Crkve uključi u raspravu Okvirnoga plana i programa devetogodišnjeg odgoja i obrazovanja u BiH te da se razmotri način kako riješiti pitanje obnovljenih udžbenika za vjeronaučnu nastavu.

Pedagoško vijeće, koje je od prošle godine u sastavu ostalih Vijeća BK, izvijestilo je o svojim glavnim aktivnostima na doradi nastavnoga plana i programa, izradi akata i pod-akata kao i osnivanju Odbora za dodjelu priznanja i nagrada učenicima i djelatnicima Sustava katoličkih "Škola za Europu".

Biskupi su sa zadovoljstvom primili službenu obavijest iz Europskog parlamenta, čiji je plenum 15. ožujka 2007. u svojoj Rezoluciji o Bosni i Hercegovini, između ostalog, istaknuo da su "Katolički centri - 'Škole za Europu', koje je osnovala Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini uspješni, uzorni primjeri modernog odgojno-obrazovnog sistema koji treba Bosna i Hercegovina".

Vijeće za dijalog između vjera i kultura u svoj radni program uključilo je susrete s predstavnicima drugih Crkava i vjerskih zajednica u nastojanju da s njima uspostavi konkretne oblike suradnje organizirajući okrugle stolove o aktualnim vjersko-društvenim temama i da promiče molitvene susrete između Katoličke Crkve i Srpske Pravoslavne Crkve kao i drugih kršćanskih denominacija u BiH.

Predsjednik Komisije "Pravda i mir" izvijestio je da je ova Komisija, uz svoje redovne aktivnosti, organizirala redovni godišnji okrugli stol na temu ljudskih prava te da je izradila godišnje izvješće o stanju ljudskih prava u BiH, s kojom će zainteresirana javnost biti upoznata.

Na zasjedanju je, na prijedlog Nadzornoga vijeća, usvojeno financijsko poslovanje Caritasa BK BiH.

Biskupi su prihvatili sugestiju Vijeća za liturgiju o liturgijskom kalendaru hrvatskoga govornog područja sa specifičnostima stupnjevanja spomendana i blagdana za područje BK BiH. Također su saslušali sugestije Vijeća za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života te odlučili da o tim temama raspravljaju s poglavarima redovničkih zajednica za vrijeme redovnog ljetnog zasjedanja Biskupske konferencije u Banjoj Luci.

S obzirom na sugestije Vijeća za sredstva društvenog priopćivanja, biskupi su odlučili da o pojedinim točkama razgovaraju s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, a podržavaju susret članova Vijeća s novinarima medija koji prate vjerske teme.

Prijedloge Vijeća za laike, da se održi susret laičkih udruga te da se pristupi projektu izobrazbe laika, biskupi su uvažili s nakanom da i o tome kao i o karizmatiskim

pokretima razgovaraju s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica.

Saslušavši izvješće pročelnika Vijeća za sjemeništa, biskupi su podržali prijedlog da se održi studijski dan na kojem bi sudjelovali odgojitelji iz svih četiriju sjemeništa u BiH. Izrazili su radost zbog međusobne razmjene iskustava i jačanja povezanosti.

Biskupi su odredili da se u Sarajevu, 12. travnja u 18 sati sv. Misom u katedrali te u 19 sati svečanom akademijom u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji obilježi 10. obljetnica Papina apostolskog pohoda Sarajevu i Bosni i Hercegovini.

Osvrćući se na društveno-političko stanje i položaj katolika i Hrvata u BiH,

članovi BK sa žaljenjem su konstatali da je malo ohrabrujućih činjenica. Upravo zbog toga pozivaju katolike da svoju nadu crpe iz svoje vjere i moralnih načela. Ne samo katolike nego i sve ljude u BiH pozivaju da, privrženi zajedničkoj domovini Bosni i Hercegovini, ne malakšu duhom nego zauzeto rade za opće dobro.

U katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru, 19. ožujka na svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije, biskupi su slavili Misu koju je predvodio kardinal Puljić, a propovijedao apostolski nuncij u BiH mons. Alessandro D'Errico.

Tajništvo BK BiH

Propovijed Apostolskog Nuncija u BiH Alessandra D'Errica

**Blagdan Sv. Josipa, 19. ožujka 2007.
- mostarska katedrala -**

Uzoriti gospodine Kardinale,
Poštovana gospodo Biskupi,
Draga subraćo u svećeništvu,
Drage redovnice,
Moja draga braćo i sestre!

Iznad svega želim zahvaliti mons. Ratku Periću na pozivu koji mi je uputio da vam predstavim koji element refleksije za vrijeme ovoga svečanog euharistijskog slavlja. Radostan sam također što se ove godine blagdan svetoga Josipa, zaštitnika cijele Crkve i glavnoga zaštitnika biskupije Mostar-Duvno, proslavlja ovdje u velikom slavlju uz sudjelovanje uzoritoga gospodina kardinala Vinka Puljića, biskupa Biskupske konferencije BiH, biskupa susjednih zemalja, velikoga broja svećenika i redovnica i jednoga izabranog dijela naroda Božjega koji je u BiH.

Svim vam donosim blagoslov Svetog Oca, znak njegove duhovne blizine i njegove podrške Crkvi u BiH u ovom poseb-

nom času njezine povijesti. Posebnom času kad se Crkva nalazi pred izazovom da se mora susresti s pitanjima čije rješenje nije uvijek lako. I naročito danas, kad slavimo također imendan Benedikta XVI., kao papinski predstavnik želio bih vas pozvati da pojačate molitvu za njega i za njegovo poslanje općega pastira. On je Petar, stijena na kojoj se temelji Crkva. On je princip i temelj vidljivoga jedinstva Crkve. Naša želja danas jest da se za njega moli za vrijeme ove euharistije, da sa strane svih bude prihvaćeno njegovo visoko Učiteljstvo i da za sve on bude stalno uporište, naročito u onim teškim trenucima u kojima se ponekad nađu partikularne Crkve i društva.

Moja draga braćo i sestre, o liku svetoga Josipa, na način kako nam biva predstavljen u ono malo redaka Svetoga Pisma koji govore o njemu, posebno me diraju dva aspekta. Na prvom mjestu treba reći da se on pojavljuje u ključnim trenucima Isusova

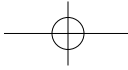
djetinjstva. Ali mogli ste zapaziti da u Evanđeljima nije zabilježena nijedna njegova riječ. Drugi aspekt se sastoji u tome da se, unatoč tome što nije zabilježena nijedna njegova riječ, stalno naglašava njegova spremnost da se podvrgne volji Božjoj. Tako se dogodilo i u odlomku iz Evanđelja koji smo čuli. Josip se našao u situaciji koja je s ljudskog stanovišta nezgodna. Marija, njegova zaručnica, očekuje dijete a on se pita, kao što bi to učinio i svaki čovjek, što trebam učiniti i kako se trebam ponašati? Ali onda prima san objave Božje: Ne boj se Josipe! Ono što se dogodilo djelo je Duha Svetoga. A njegov odgovor je spreman i bezuvjetan. Evanđelist Matej kaže: Učinio je kako mu je anđeo Gospodnji naredio.

U tom smislu možemo primijetiti i jednu malu zabilješku Matejevu. Na ovoj stranici Matej kaže da je Josip bio pravedan čovjek. Treba dobro razumjeti ovu Matejevu riječ. Ovdje, kad kaže "pravedan", Matej ne misli u smislu pravde koja drugima dijeli ono što im pripada, da se dadne svakome ono što je njegovo. Nego "pravedan" kaže Matej u smislu da je bio pobožan čovjek. Čovjek koji je uvijek u traženju Božje volje. I koji se uvijek pokretao velikim kriterijima ljubavi prema bližnjemu. Drugim riječima, također za Josipa, kao i za Mariju, njegovu zaručnicu, u temelju njegova života, stoji prije svega duboki stav vjere, kao što nam to biva sugerirano u drugom čitanju. Vjera znači imati povjerenja u Boga, uvijek, u svim okolnostima. Također, i možda naročito, u poteškoćama! Vjera je nadati se protiv svake nade, odričući se kriterija čovjeka da bi se potpuno moglo povjeriti kriterijima Božjim. Moja draga braćo i sestre, misleći proteklih dana na ovo slavlje, razmišljao sam što može danas konkretno nama reći Josipov primjer? Što konkretno može reći Crkvi u BiH Josipov lik u sadašnjim teškim okolnostima u kojima Crkva živi naročito nakon rata? Opći okvir vi poznajete bolje nego ja koji sam ovdje samo tek jednu godinu. Tijekom ove godine mogao sam vidjeti kako crkveni ljudi, biskupi, svećenici, redovnici i narod Božji koji je u BiH, mogao sam s divljenjem ustanoviti kako su se svi trudili s primjernim duhom, naročito u godinama rata, u duhu

služenja i ljubavi prema svima. I moram reći da mi to stalno ponavljaju također i visoki uglednici, civilni i vjerski, koje susrećem a koji stalno nastoje zahvaliti za sve što je Sveta Stolica, kao i Crkva u BiH, činila i što čini tijekom ovih teških godina. No i poteškoće su tu. Broj vjernika, nažalost, teško opada posebice u Banjalučkoj biskupiji a također u Sarajevskoj nadbiskupiji. Prognanici se, nažalost, ne vraćaju u broju kojega smo svi željeli. K tome, stalno je sve teže naći posao za mlade. ?esto nedostaju i sredstva koja su potrebna da bi se moglo nastaviti s našim djelima i kako bi se obnovile zgrade koje su bile nacionalizirane ili koje su bile razrušene za vrijeme rata.

Pitao sam se tijekom ovih dana, što u ovim okolnostima nama, cijelom narodu Božjem, može poručiti primjer svetoga Josipa. I tako sam mislio da je moja dužnost kao Apostolskoga Nuncija da vas zamolim za malo strpljenja još nekoliko minuta jer bih vam htio reći i predstaviti nekoliko linija razmišljanja koje su mi na poseban način u srcu.

Prva linija, Josip je pravedan čovjek koji ima povjerenje u Gospodina. On nam kaže danas, draga braćo i drage sestre, bez obzira na poteškoće koje postoje i koje ćemo susresti, da naša obveza kao katolika jest doprinos koji želimo dati kao Crkva, nastaviti davati kao Crkva, za dobro cijeloga naroda u BiH. Ova obveza i ovaj doprinos trebaju se hraniti naročito molitvom, kao što nas je Sveti Otac nedavno na to podsjetio. On je podsjetio da Crkva nije opcionalni vid kršćanskoga života. Podsjetio nas je da trebamo pokazati Bogu tko je naš otac, kao što bi to učinio svaki sin koji zna da ima oca koji se brine za njega. Trebamo predstaviti nebeskom Ocu naročito svoje tjeskobe, svoje poteškoće, trebamo predstaviti svoje želje, svoje planove. U životu prvoga sarajevskog nadbiskupa, Josipa Stadlera, dirnula me posebice jedna stvar: njegov veliki duh molitve. On je pomoćnom biskupu, koji mu je jednom rekao: Preuzvišeni Vi stalno govorite o molitvi!, odgovorio: Naša je pomoć u imenu Gospodnjem! To vam želimo reći danas ovdje, draga braćo i sestre, podsjećajući upravo na lik Josipov. Bog je koji vodi

povijest i podržava svoju Crkvu uvijek i svuda. On je nebeski Otac koji zna od koliko se dlaka sastoji naša glava, zna za čim imamo potrebu i prije nego li ga to pitamo. Naša je pomoć u imenu Gospodnjem! Ovaj refren, ovu molitvu moramo ponavljati stalno, naročito u teškim trenucima. I ako vam mogu povjeriti jedno osobno iskustvo, kažem vam, molim vas: Probajte i vidjet ćete kako će doći velika smirenost, toliki unutrašnji mir, tolika obnovljena nada. I, ako je potrebno, trebamo molitvu pratiti postom i pokorom. Kao što su to činili naši oci. Sjećate se? I kako što je to radio Josip kao dobar Židov.

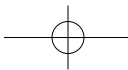
Druga linija, primjer svetoga Josipa kao radišna čovjeka. Kao što znadete, njegov duh molitve pratio je intenzivan rad. Ponizan ali odgovoran. Primjer Josipov nam kaže da svatko treba vršiti svoju službu u Crkvi u i našem narodu. Nitko ne može bježati od odgovornosti da vrši vlastitu službu. Svatko se treba osjećati pozvan od Isusa, dobrog učitelja, da iskoristi talente koje je primio. Želimo i nadamo se da će Temeljni ugovor, koji je bio potpisan prošle godine, moći biti ratificiran brzo u novom Parlamentu. Želimo da taj Temeljni ugovor mogne donijeti nove elemente povjerenja i nade za crkvene ustanove i za druge vjerske zajednice. U svakom slučaju treba biti jasno da svatko treba obaviti svoj dio službe, smireno i odgovorno. Kao što kaže jedna talijanska poslovice: Velika kuća se gradi malim ciglama.

Treća linija, život Josipa pravedna čovjeka, koji nastoji svoje izbore stalno usklađivati s Božjim, poziva nas da nastavimo ovo iskreno i zaneseno traženje prema Božjim pravilima kao što je u prošlosti bilo u najboljim navikama hrvatskoga naroda. Da u njemu, nebeskom Ocu i u Isusovoj riječi, uvijek tražimo stalno uporište za pitanja s kojima se moramo susretati. Sveti Otac voli ponavljati: Bog je ljubav! Dakle, imamo obvezu učiniti sve da nastavimo vršiti svoja djela ljubavi i odgojna djela. Bog je ljubav koja misli iznad kriterija čovjeka. I pozvani smo činiti kao on, po njegovim pravilima, šireći oprostjenje, šireći milosrđe, šireći razumijevanje. Bog je počelo mira te imamo

obvezu biti kao on djelatnici mira, navjestitelji i stvaratelji pomirenja, radeći sa svim osobama dobre volje, tražeći zajedno rješenje problema u duhu pozitivnoga i konstruktivnoga dijaloga. Bog je zajedništvo života u različitosti osoba. Ovo jedinstvo u različitosti, to je jedinstvo koje tražimo za zemlju i za naš narod.

Na kraju, dopustite mi da ponovim: Sveta Stolica na Hercegovinu gleda s posebnom pozornošću. Ovdje je situacija različita u odnosu na situaciju u Banjalučkoj biskupiji i u odnosu na situaciju u Sarajevskoj nadbiskupiji jer su ovdje katolici u većem broju, a u nekim područjima su također i većina. Dakle, ovdje se možemo bolje organizirati i možemo bolje ponuditi dobar primjer. To je velika odgovornost, odgovornost Hercegovine, za koju bih kao Papinski predstavnik htio privući pozornost svih u smislu dobre uporabe talenata koje smo primili. Ali na poseban način htio bih privući pozornost onih koji su ovdje predstavnici našega naroda i vrše javne službe u Hercegovini.

Moja draga braćo i sestre, preporučam ova svoja razmišljanja, preporučam ove svoje želje nebeskoj zaštiti svetoga Josipa i Marije majke Crkve. Posredovanjem njihova zagovora molim obilje blagoslova i milosti na vašu Biskupiju, na vašega Biskupa, za dostojne svećenike koji ga prate u vršenju biskupske službe. Molim blagoslov i milost za oce franjevence koji su održali živi plamen vjere u Hercegovini u teškim vremenima. Molim obilje milosti za sve i za svakoga od vas, za vaše obitelji, za mlade - nadu našega naroda. Molim obilje milosti na starije osobe koje stalno rastu u broju. No svatko mora izvršiti svoj dio obveza. Mi vjerujemo u doprinos svih na način da svi mogu dati svoj udio za rješenje poteškoća. Molimo svjetlost i milost na poseban način za pastire naše Crkve koji će se sutra okupiti da rasprave i programiraju stanje. Duh Sveti neka ih prati! Duh Božji neka i prosvijetli! Duh Božji neka ih podržava uvijek i svuda da bi mogli biti dostojni pastiri Božjega naroda! Neka tako bude!

Susret Hrvatske katoličke mladeži u BiH

BK BiH

"Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge" (Iv 13, 34)

Pod ovim motom upućujem poziv svim mladim katolicima u hrvatskom narodu bilo u Bosni i Hercegovini, bilo u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu da se okupimo na prvi susret mladih takve naravi na području BiH u nadbiskupijsko svetišće Gospe Kondžilske u Komušini. Taj susret je predviđen 26. i 27. svibnja ove godine.

Svim su poznate posljedice rata, koje su ostavile duboki trag ne samo u brojnim ruševinama nego i u ljudskim srcima i međuljudskim odnosima. Mladi su najposobniji i najpozvaniji graditi bolju budućnost. Oni su puni životnosti opredjeliti se za prave vrijednosti u životu. Isus nas poziva da se ostvarimo u ljubavi jedni prema drugima, imajući uvijek pred očima Božansko srce probodeno ljubavlju za čovjeka.

Mladi su nevjerojatno sposobni, ali i veoma voljni graditi bolji svijet na temeljima ljubavi i solidarnosti. Zato upućujem ovaj poziv mladima, da zasnje doče svoju ljubav i solidarnost svim mladima u BiH svojim dolaskom, te iskrenim sudjelovanjem u molitvenom i pokorničkom programu, Euharistijskom zajedništvu, svjedočenjem kao kršćani koji nose Radosnu Vijest u životu.

Zato je prije dolaska potrebno istinski se pripremiti, motivirati i radosno sudjelovati u zajedništvu vjere, kako bi upoznali one koji vas kao svoju braću i sestre trebaju, da se ne osjećaju osamljenima. Vas trebaju da u

zajedništvu utvrđujemo jedni druge u vjeri, te u zajedništvu ražarimo kršćansku ljubav u Kristu, koji još nikoga nije napustio u životnom putu ostvarenja.

Stoga kao mjesni biskup i domaćin ovog susreta sve pastoralne djelatnike koji rade s mladima srdačno pozivam na animaciju za ovaj susret. Sve mlade pozivam da zasnje doče svoju življenu vjeru i kršćansku ljubav izražavajući svoju solidarnost s mladima u BiH, kako bi što prije zaliječili ratne rane, uspostavili čvrste temelje nade koja izvire iz zajedništva ljubavi. Samim sudjelovanjem i osobno ćete se obogatiti jer je Isus zajamčio svoju prisutnost kada god smo u njegovo Ime okupljeni.

O detaljnim programima će vas Organizacijski odbor za Susret Hrvatske Katoličke Mladeži u BiH na vrijeme upoznati, kako bi kroz temeljitu pripravu, opširnu animaciju i dobru komunikaciju zasnje dočili svoju vjeru u ovoj zemlji u kojoj žive drugi i drugačiji. Time gradimo unutarnje jedinstvo u zajedništvu vjere, svjedočimo pred drugima i nosimo poruku nade u spremnost izgrađivanja budućnosti iz Božje Riječi koja pokreće naše druženje i osobni život.

Radosno vas očekujem za ovaj susret, molim zagovor Marije Majke, da sve nas prati svojom majčinskom zaštitom, te neka vas sve prati Božji blagoslov uz iskreni pozdrav.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
Predsjednik BK BiH

Okvirni program susreta Hrvatske katoličke mladeži u BiH, Komušina-Kondžilo

26. i 27. svibnja 2007.

Subota:

26. svibnja 2007.

Komušina

Doček skupina

10.00 sati Pokorničko bogoslužje

11.00 sati Procesija na brdu Kondžilo

12.00 sati Euharistijsko slavlje

14.00 sati Okrepa

15.00 sati Duhovno-zabavni program

18-19 sati Odlazak po župama Usorskog i Žepačkog dekanata
grupa mladih iz Mostarsko-Trebinjske i Banjalucke biskupije te
iz Hrvatske i inozemstva

Nedjelja:

27. svibnja 2007.

U župama Usorskog i Žepačkog dekanata

Druženje sa mladima u župama

Sudjelovanje na župnim euharistijskim slavljima

(program ovisi o pojedinim župama koje će ugostiti mlade)

INFORMACIJE:

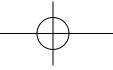
Ured za mlade BK BiH

Gatačka 18, 71000 Sarajevo

Tel/fax: 00387 33 766 225

e-mail: mladibkbih@gmail.com

Svakim radnim danom od 09-15 sati.

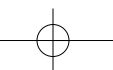
Molitva

Marijo, Majko Crkve, Majko sinova i kćeri
naroda vjernog Sinu tvome Isusu Kristu.
U pripravi svoga hodočašća oko lika Gospe Kondžilske
mladi naraštaj ove zemlje, ove mjesne Crkve
povjerava tvojoj nebeskoj zaštiti svoje životne putove,
svoje radosti, nade, svoje nemire i lutanja.
Izabrani narod sklopio je savez s jedinim pravim Bogom
na svetom brdu Sinaju.
Molimo te, neka naše hodočasničko uspinjanje na brdo Kondžilo
bude znak našega saveza i obećanje vjernosti tvome Sinu.
On nas poziva da ga nasljedujemo u ljubavi prema bližnjemu,
ljubavi kakvom on nas ljubi.
Neka Duh Sveti zapali božansku vatru ljubavi u našim srcima
kako bi naše življenje bilo znak Kristove prisutnosti u današnjem svijetu.
Marijo, majko Kristova i Majko naša,
prati nas na našem zemaljskom hodočašću prema životu vječnom.
Amen.

U susret SHKM u BiH

U izdanju Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine i Katehetskog ureda Vrhbosanske Nadbiskupije svijetlo dana ugledala je knjižica kateheza koja će poslužiti u pripremi grupa mladih koje će sudjelovati u Prvom Susretu hrvatske katoličke mladeži u BiH u Komušini - Kondžilu, 26. i 27. svibnja 2007. godine. Donosimo popis kateheza i pozivamo župnike, župne vikare, katehete i sve one koji su odgovorni za grupe mladih hrvata katolika u BiH, Hrvatskoj i inozemstvu da pripreme mlade te sudjeluju na ovom Susretu.

1. Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge (Iv 13,34)
2. Štovanje Majke Božje u Hrvata, posebice Gospe Kondžilske
3. Tko ide za mnom imat će svjetlo života (Iv 21,15)
4. Prijateljski posjet Isusu - Tabernakul je moja televizija
5. Uloga mladih u župnoj zajednici
6. Suvremeni mediji u službi istine i laži
7. Radost susreta mladih
8. Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini nekad i sada
9. Duhovni velikani: Josip Stadler, Ivan Mertz i Petar Barbarić
10. Povijesna i sadašnja uloga franjevaca u Bosni i Hercegovini
11. Mladi i promicanje duhovnih zvanja
12. Mladi pred problemom droge, trgovanja ljudima (trafficking) i AIDS-a
13. Muško i žensko stvori ih (Mt 19, 4) - svetost obiteljskoga doma
14. Odgovornost za braću u potrebi (Caritas)
15. Naša nova crkvena pjesmarica Pjevajte Gospodinu pjesmu novu, Zagreb-Sarajevo 2003
16. Ljubav je zakon

USKRSNA POSLANICA

Sarajevo, Uskrs 2007.

1. A on koji ostaje do vijeka... može do kraja spasavati one koji po njemu pristupaju k Bogu - u vijeku živ da se za njih zauzima (Heb 7,24-25)

Gospodinov uskrs jest čovjekov obnovljeni savez s vječnim Ocem. Dubinom usavršen u samom Jedinorođencu razastrt je na sve narode i rase. Karaktera je vremenitog, a značenja vječnog - obećana od početka povijesti spasenja pa do vremena vjekovjećnih.

Uistinu, trebala su se ispuniti sva ona Pisma koja su navijestila otkupljenje ljudskoga roda. Koja su vjekovima klicala u poslužiteljima Božje riječi i čeznutljivim srcima naroda posvećena Bogu, sve dok se nisu ispunila u vječnome Božjem Sinu Isusu Kristu. Mučen na križu, cijenom života je pokazao koliko vječni Otac ljubi zemljanog čovjeka, koliko ga vrijednuje i cijeni i na koji je sve način spreman plaćati njegove dugove. U razgovoru s Nikodemom sam Krist svjedoči: Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca, da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni (Iv 3,16). A apostol Petar besjedi: Po milosti smo Gospodina Isusa spašeni (Dj 15,11). Tako, premda grijehom oboljeli, u njegovu trpljenju smo ozdravljeni, u smrti oživljeni, u uskrsnuću spašeni i proslavljeni pozivom na život duha, stvorena za nepropadljivost, savršenost, trajnost, štoviše: vječnost (usp. Iv 6,63).

Po vječnom Sinu baštinici smo dakle Božjeg imanja koje je neuništivo i vječno, ali sveto i savršeno. Zato i pripada svetima, izabranima i ljubljenima od Boga, nama draga braćo i sestre koji se uzdamo u njegovo sveto ime i čijim se čovjekoljubljem ponosimo (usp. Ps 33,21). Mi smo svjedoci njegova uskrsnuća, baš kao i Ivan i Petar, Marija Magdalena i svi Isusovi apostoli zajedno s Marijom Majkom. Njihova svje-

dočanstva su prvine žive radosne vijesti - Evandjelja. S njima ne prestaje sukcesija naviještanja uskrsnuća. Naprotiv, ona postaje sve prostranija i jača. I danas snažno prodire u čovjeka, u njegovu dušu, budi usnuli duh i potiče na radosno življenje i svjedočenje najvećega dara Božjega:

- da smo u njegovu vječnom Sinu i mi posinjani i u njegovoj slavi proslavljeni;
- da smo u njegovu pozivu pozvani svjedočiti svima i navijestiti svakomu najradosniju vijest spasenja (Mk 16,15).

2. Takav nam je Veliki svećenik i bio potreban - svet, nedužan, neokaljan, odijeljen od grješnika i uzvišeniji od nebesa (Heb 7,26)

Očeva želja za čovjekovim spasenjem je toliko velika da je ponudio vlastitog Sina kao otkupninu za sve grijehе. Sin je svojevoljno, sveto i nedužno prihvatio Očevu volju (usp. Iv 3,16). Presveti Otkupitelj je tako posvetio čovjeka i osposobio ga milostima koje ga vjerom, voljom i htjenjem mogu dovesti do iskustvenog doživljaja Božje prisutnosti. Kristovim uskrsnućem čovjek je uzdignut na prijateljski odnos s Bogom. Zato, nema više odnosa Gospodar - sluga, nego Prijatelj - prijatelj (Iv 15,14-15). Odnos je to puno prisniji, jasniji i jači.

Prijateljevati s Bogom je moguće samo preko Sina koji je posrednik između Oca i ljudi, između Stvoritelja i stvorenja. Otkrivamo tako dublji smisao spasenja: U smrti i uskrsnuću Kristovu ?ovjek je posvećen izmiren s Bogom (usp. Rim 5,10). Stoga, nije više potrebno zaklanjati pogleda pred njim, skrivati lice od lica njegova, kako je to nekad redovito činio sluga Mojsije u razgovoru s Bogom: jer bojao se Boga gledati (Izl 3,6). I prorok Ilija zakrivao je lice jer je znao da ne može živ ?ovjek gledati Boga i ostati na životu. (usp. 1Kr 19,13).

Mi smo u uskrsnom Kristu razotkriti pred Ocem. Pred njim stojimo gologlavi, ali

ne u strahu i stidu, nego u radosti neizrecivoj što smo njegov narod voljeni i sveti. Stari veo je zauvijek pao, ta više i nije potrebit, jer nas je Krist izmirio s Ocem i tako ispravio drevno grijehom iskrivljenu Božju priliku u nama. Čemu se onda skrivati kad smo ponovno odsjaj njegova savršenstva, kad smo opet uzljubljeni i uzvišeni, dragi sinovi i kćeri. Radost je ova također velika za Vječnog Oca i "Cijelu Kuću", anđele i nebesa (usp. Lk 15,10). I premda ga još posvemašnje ne gledamo licem u lice, kako ćemo ga gledati po našem uskrsnuću, u njega vjerujemo i u ljubavi klikćemo od radosti neizrecive i proslavljene što postigosmo svrhu svoje vjere: spasenje duša (1 Pt 1,9).

3. To On učini jednom zauvijek (Heb 7, 27)

Kristov status, u odnosu na ljudsko spasenje, je cjelovit, stalan i nepromjenjiv. Ono što je u namisli otkupljenja Vječne Providnosti bilo potrebno učiniti Sin je u potpunosti izvršio slobodno i odvažno, bez prijetnje i gundanja (usp. Iz 53,7-8). Uskrsnućem je usavršio ljudsku sliku, a kao vidljivi spomen-znamen ostavio je križ za znak vječnog otkupiteljskog dara. Križ je tako simbol pobjede, ne poraza, znak Božje svemoći, a ne bespomoći. Znak je uzdanja, a ne beznađa i očaja. Znak je radosti, a ne tuge. I konačno, znak je neizmjerne Božje ljubavi koju iskazuje do tisuću naraštaja (usp. Pnz 7,9). Zato je uvijek postavljen na istaknuto mjesto pobožnih kršćana da podsjeća i posvećuje, da jači i krijepi, hrabri i tješi i da svjedoči da smo po Kristu i s Kristom i u Kristu otkupljeni narod Božji.

Kao djeca Božja i njegovi nasljedovatelji trajni smo mu svjedoci na zemlji. Njegov primjer je proslavljena muka, pobijedena smrt, uklonjena mržnja i strah te usavršena ljubav. I zato veli: U svijetu imate patnju, ali hrabri budite - ja sam pobijedio svijet! (Iv 16,33).

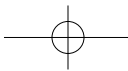
Što mi drugo preostaje nego da vam kao vaš nadbiskup neprestano dozivam u pamet sve ove riječi što izlaze iz Božjih usta: Krist je umro, Krist je uskrsnuo, Krist će doći ponovno! Do konačnog dana valja nam biti

trijeznima i zajedno bdjeti. Znamo dobro da protivnik naš, đavao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre (1Pt 5,9). Samo postojani u vjeri u stanju smo se oduprijeti njegovoj zlovolji i zlu htijenju.

Stoga, ponajprije, hrabrim svoje svećenike i redovnike u nadbiskupiji, koji djeluju i rade u župama malim i velikim, onima malobrojnima i onim mnogoljudnim. Ako doista vjerujemo da je Uskrsnuli neprestano s nama, koga se onda bojati, pred kime strepiti i uzmicati? (usp. Ps 27,1). U Kristovoj blizini nema straha! Zajedno dakle svjedočimo za jednu jedinu Istinu, poučavajući tako vjernu braću i sestre na predanije življenje i odvažnije svjedočenje Božje Riječi, pogotovo u ovoj Godini duhovnih zvanja. Vremena su ponovno teška, ali izazovna, povjerena nama od Svemogućeg Gospodina koji obećaje i svjedoči: Evo, ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta (Mt 28,20). Krist vam bio svjetlost i spasenje u raznorodnim tjeskobama i zabrinutostima. Duh Sveti podario vam svetosti i podijelio vam mudrosti i pronicljivosti u duhu vašemu. Svojom odanošću i zalaganjem obnovimo i blagoslovimo narod posvećen Gospodinu!

Također, Bogu posvećene i zavjetovane osobe neizmjerne mogu doprinijeti duhovnoj obnovi svojim molitvama i djelima ljubavi. U sušnim danima Crkva se uvijek napajala iz posvećenih oaza. Pročistimo ponovno izvore da nam poteče voda životvorna.

Vjerni puk Božji potičem na žarce i češće drugovanje s Bogom u svetoj misi, zajedničkim obiteljskim molitvama, osobnim pobožnim zazivima, dobrim djelima i bratskoj otvorenosti prema svim ljudima. Neka vaše obitelji budu svjedoci mira i ljubavi, zajedništva i jedinstva, bogobojaznosti i svih darova Božjih koji su vam podijeljeni preko Crkve - duhovne vam hraniteljice. Roditelje bodrim da žive sveto i moralno i da ne ogorčuju mlade živote svoje djece! Djecu svjetujem da slušaju svoje roditelje kako bi odrastali u mudrosti i miru (usp. Ef 5,21-29; 6,1-4). Budite dakle Crkva u malom, u kojoj se moli i neprestano zaziva

Presveto Ime Isusovo i zagovorna pomoć Blažene Djevice i Majke. To je sadržaj pastoralnog trogodišnjeg programa pastoralne obitelji.

O Uskrsu stoga svoj dragoj braći svećenicima, redovnicima i redovnicama neka je plodna i blagoslovljena svetkovina našeg otkupljenja.

Svim roditeljima, mladim obiteljima, studentima, mladeži našoj, djeci i đacima neka su od Svemogućega Boga blagoslovljeni ovi uskrsni dani.

Svima starima i nemoćnima neka je ovo vrijeme puno smilovanja i milosrđa Božjega, a oči neprestano uprte u uskrsnu-

log Gospodina.

Svima teško oboljelima i ojađenima neka je utješan Uskrs, s velikim darom pouzdanja u Božju providnost i njegovu volju koja je duboko smisljena u otkupiteljskom naumu ljudskog roda.

SVIM VJERNICIMA MILOST I MIR
OD BOGA OCA
I USKRSLOGA SINA
I PRESVETOGA TJEŠITELJA DUHA
SRETAN USKRS!

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Pastirska poslanica prigodom 10. obljetnice pohoda Ivana Pavla II.

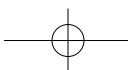
Glas hodočasnika mira odjekuje i danas

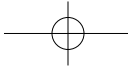
Na uskrsni petak i subotu navršava se deset godina otkako je blagopokojni papa Ivan Pavao II. pohodio Sarajevo kao vrhovni vidljivi poglavar Crkve te nama katolicima i drugim građanima ove zemlje uputio riječi ohrabrenja. Dok ovih dana s radošću mislimo na taj događaj, podsjetimo se na dijelove Papinih poruka političkom vodstvu, svim građanima Bosne i Hercegovine te posebno nama katolicima.

Na što je papa poticao političko vodstvo i sve građane?

Govorio je u zračnoj luci odmah nakon što se 12. travnja 1997. u 17.20 prizemljio zrakoplov kojim je doletio, zatim sutradan članovima Predsjedništva te na povratku pred uzlijetanje u večernje sate 13. travnja. Po slijetanju Papa se predstavio kao hodočasnik mira te istaknuo kako gaje "u zalaganju za promaknuće mira u ovoj zemlji

vodila želja da se osigura poštivanje svakoga čovjeka i njegovih prava, bez obzira na narodnu ili vjersku pripadnost, jer su mi na srcu navlastito najsiromašniji i oni koji su u nevolji". Potaknuo je na duhovnu obnovu ljudske nutrine u kojoj je razorni bijes rata "često puta izlomio i potamnio vrijednosti na kojima počiva svaki civilizirani život". Preporučio nam je svima da logiku neljudskog nasilja zamijenimo osloboditeljskom snagom oprostjenja te proročki najavio da će mir pobijediti ako "svi budu znali raditi u istini i pravdi, idući istodobno u susret zakonitim očekivanjima stanovnika ovih krajeva koji u svojoj složenoj raznolikosti mogu postati znakom za čitavu Europu". U govoru Predsjedništvu istaknuo je da Sarajevo smatra gradom raskrižjem među različitim kulturama, vjerama i narodima te znakom 20. stoljeća. Preporučio je dijalog kao način rješavanja sadašnjeg stanja i pridonošenja socijalnoj obnovi te uskliknuo:

"Valja znati pitati oprostjenje i oprostiti!" U oproštajnom govoru u Butmirskoj zračnoj luci istaknuo je da svoj dolazak smatra hodočašćem te najavio da u duhu ostaje s nama, našim obiteljima i našim zajednicama: "S vama smo. Bit ćemo s vama sve više!"

*Sto je posvjestio katolicima
naših biskupija i župa?*

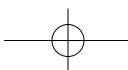
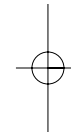
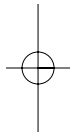
To najprije vidimo iz njegove propovijedi u katedrali u okviru slavlja Večernje, zatim iz homilije na stadionu u okviru mise koju je predvodio s našim biskupima i svećenicima te iz govora biskupima na prigodnom zasjedanju naše Biskupske konferencije.

U katedrali se oslonio na čitanje iz Prve Petrove o kršćenicima kao kraljevskom svećenstvu i narodu Božjem (1 Pt 2,9-10) te protumačio da nam ostavlja na trajno svjetiljku mira zapaljenu u bazilici sv. Petra za vrijeme strašnog rata u našoj domovini. Svećenike je pohvalio što su u ratnoj nevolji ostali uz svoje vjernike te ih pozvao da i dalje budu "nositelji nade i jasni svjedoci mira Kristova". Redovnike i redovnice pozvao je da "svjedoče Evanđelje zavjetovanjem evanđeoskih savjeta i raznovrsnim oblicima apostolata". Posvetio je posebnu pozornost franjevcima: "Vaša slavna prošlost obvezuje vas da svoju velikodušnost iskažete u sadašnjem vremenu, slijedeći stope svetoga Franje". Bogoslove i sjemeništare nazvao je "nadm Crkve u ovoj zemlji" te ih pozvao da otkriju svu ljepotu darivanja vlastitog života Kristu. Sve svećenike, redovnice, redovnike, bogoslove i sjemeništare pozvao je da žive u međusobnoj slozi i budu "neosporiv znak djelotvorne Kristove nazočnosti". Pozvavši nas da se odlučno zalažemo na pomirenje i mir, podsjetio nas je kako smo pozvani brisati suze ožalošćenih i obespravljenih, biti blizu izbjeglicama i prognanicima te potpora starcima, siročadi i udovicama. Naglasivši i u katedrali daje hodočasnik mira i pomirenja, sve nas je podsjetio kako "Bog prašta samo onomu koji, sa svoje strane, ima hrabrost oprostiti drugima. Prijeko je potrebno otvoriti svoj um Božjoj logici kako bi se postalo dio Njegova naroda i moglo naviješ-

tati 'silna djela Njegove ljubavi' (1 Pt 2,9). Snaga će vašega primjera i vaše molitve od Gospodina onima, koji ga još nisu našli, isprositi odvažnost da traže oprostjenje i da sami drugima oproste".

U homiliji na koševskom stadionu Papa se oslonio na misna čitanja treće uskršne nedjelje u liturgijskoj godini B (Dj 3,13-15.17-19; 1 Iv 2,1-5a; Lk 24,35-48). Bio je svjestan da ga sluša oko 70.000 prisutnih na stadionu koji nisu svi katolici te stotine tisuća preko televizijskih i radio aparata. Zato je sve oslovio: "Draga braćo i sestre Bosne i Hercegovine, koja ste tako dugo i bolno iskušavana, Krist govori vašim jezikom". Podsjetio je kako mu je ime Sarajeva tokom rata "više puta i u različitim zgodama bilo na usnama". Zatim je nastavio: "Mir vama, muževi i žene Sarajeva! Mir vama, stanovnici Bosne i Hercegovine! Mir vama, braćo i sestre ove drage zemlje!" Sve nas je podsjetio da nam je Isus Krist zagovornik kod Boga. Europu je upitao, je li bila odgovorni svjedok onoga što nam se događalo. Još jednom pozvao je nas koji u ovoj zemlji želimo živjeti da oprostimo i zatražimo oprostjenje, ali je "bitna pretpostavka praštanja i pomirenja pravda. Trajna je pak istina da tražiti oprostjenje i oprostiti jest put posve dostojan čovjeka".

U zaključnom nagovoru pred molitvu "Kraljice neba" podsjetio je na svoje pastirske pohode Albaniji, Hrvatskoj i Sloveniji te naglasio da "Sveta Stolica u ovim krajevima, jednako kao i u svim drugim dijelovima svijeta, promiče poštivanje jednakoga dostojanstva svih naroda i njihovo pravo da slobodno biraju vlastitu budućnost", ali također istaknuo kako je "ozračje mira i uzajamnog poštivanja jedini put koji vodi k vrlo djelotvornom suzbijanju razjarenih nacionalizama što su u prošlosti i nedavno uzrokovali toliku tugu i toliku štetu". Na prigodnom zasjedanju naše Biskupske konferencije Papa je istaknuo da pozna patnje nas biskupa, potaknuo nas da budemo revni u očuvanju zajedništva s biskupima cijeloga svijeta, nositelji kulture praštanja, ali i da proročki dižemo glas protiv nasilja i nepravde braneći biskupijske zajednice koje su nam povjerene.

Preporučio nam je da budemo promicatelji razumijevanja i dijaloga među svim našim građanima, posebno s pravoslavicima i muslimanima u ovoj zemlji.

Uskoro blaženih Crkve - Prošlo je deset godina od povijesnog događaja kada je Petar naših dana boravio među nama pokazavši daje Svetoj Stolici zaista stalo do opstanka i napredovanja ove zemlje u solidarnosti i općem dobru svih njezinih naroda i građana. Nas katolike dublje je povezoao s Crkvom jednom, svetom, katoličkom i apostolskom i obodrio nas da nastavimo vršiti svoje ljudsko i vjerničko poslanje ovdje gdje nas je Bog u svojoj providnosti poslao u život. O desetoj obljetnici ovog događaja osvježimo sjećanje na njegove riječi i geste, zahvalni Bogu što smo bili sudionici ovog događaja. U međuvremenu, Ivan Pavao II. umro je 2. travnja 2005. Na njegovu sprovodu prisutni vjernici uzvikivali su: "Subito santo - Odmah svetac!" Novi papa Benedikt

XVI. razumio je taj usklik puka kao znak volje Božje i dopustio da se, unatoč propisu o čekanju pet godina nakon smrti, otvori biskupijski proces za proglašenje blaženim. Ovih dana javljali su katolički mediji da je biskupijski dio procesa priveden kraju te da će se 2. travnja u 12 sati u bazilici sv. Ivana Lateranskog obaviti obred biskupijskog zaključenja procesa, a Benedikt XVI. slavit će istog dana u bazilici sv. Petra u 17.30 misu za svoga predšasnika. Od tada će Ivan Pavao II. službeno dobiti naziv "sluga Božji". Pridružimo se molitvama katolika Rima i svijeta da ga ubrzo dobijemo za blaženika Crkve.

Sarajevo, 25. ožujka 2007

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Dani sluge Božjega Josipa Stadlera u 2007.

Datum: 2. siječnja 2007.
Broj: 04/2007

Dopisom br. 1507/03 od 09. prosinca 2003. godine odredio sam "da u našoj nadbiskupiji svaki osmi u mjesecu bude dan molitve za uspješnost dijecezanskog procesa" sluge Božjega Josipa Stadlera (Vrhbosna, 4/2003., str. 376). Tom prigodom sam pozvao župnike i rektore crkava u Nadbiskupiji da organiziraju takve molitvene skupove u svojim crkvama i eventualno dovedu skupine svojih vjernika u našu prvostolnicu.

Ovim najavljujem da će se i tijekom 2007. god. svakog osmog u mjesecu u katedrali slaviti sveta misa u 18 sati koju će predvoditi za tu zgodu zamoljeni svećenik i u propovijedi obraditi predloženu temu. Prigodna pobožnost počet će već u 17,30 sati. Na obljetnicu Stadlerove smrti, na svetkovinu Bezgrješnog začeca BDM, 8. prosinca 2007. u 10,30 misu već uobičajeno predvodim osobno.

U godini zvanja Vrhbosanske nadbiskupije, a duhovno zvanje hrani se i živi od Božje Riječi, kojoj ujedno služi, te imajući u vidu da je nadbiskup Stadler preveo i komentirao Evanđelja i Djela apostolska, generalna tema Dana sluge Božjega Josipa Stadlera u 2007. god. u katedrali jest Riječ Božja u životu i poslanju Crkve, što je i tema biskupske sinode koju je papa Benedikt XVI. već najavio za 2008. god. Zbog toga će u propovijedima tijekom 2007. god. biti istaknuta Stadlerova zauzetost za formaciju svećeničkih kandidata, prema njegovoj viziji svećenika, i predočeno njegovo tumačenje Novoga Zavjeta. Teme propovijedi jesu:

1. Ponedjeljak, 8. siječnja 2007.: Stadlerova briga za Dječjačko sjemenište.
2. Četvrtak, 8. veljače 2007.: Stadlerova suradnja s isusovcima u brizi za bogoslove.

3. Četvrtak, 8. ožujka 2007.: Stadlerov profil svećenika.
4. Nedjelja, Uskrs, 8. travnja 2007.: Stadlerovo tumačenje ukazanja uskrslog Krista.
5. Utorak, 8. svibnja 2007.: Zašto je Stadler preveo i komentirao Novi Zavjet?
6. Petak, 8. lipnja 2007.: Stadlerov prijevod i komentar Markova evanđelja.
7. Nedjelja, 8. srpnja 2007.: Stadlerov prijevod i komentar Lukina evanđelja.
8. Srijeda, 8. kolovoza 2007.: Stadlerov prijevod i komentar Matejeva evanđelja.
9. Subota, Mala Gospa, 8. rujna 2007.: Stadlerova mariologija u rodoslovljima Mt, Lk i Dj 1,13-14.
10. Ponedjeljak, 8. listopada 2007.: Stadlerov komentar najveće zapovijedi prema sinopiticima.
11. Četvrtak, 8. studenoga 2007.: Pastoralni aspekti Stadlerova komentara Ivanova evanđelja.
12. Subota, Bezgrješno začće BDM, 8. prosinca 2007.: Stadlerov komentar evanđelja za svetkovinu Bezgrješnog začća BDM.

Molimo župnike i rektore crkava u Sarajevu da o ovom programu obavijeste svoje vjernike. Ukoliko neki župnik ili vjeroučitelj s područja Vrhbosanske nadbiskupije želi svoju skupinu vjernika dovesti u katedralu, mogu se pridružiti sarajevskim vjernicima u 17,30 sati ili zatražiti od uprave katedrale (rektor, tel. 442-221; sakristija, tel. 210-281) da svoju pobožnost u vlastitoj organizaciji obave u sat koji njima bolje odgovara.

Teme propovijedi u katedrali formulirali su kanonici Kaptola vrhbosanskoga. Vjerujemo da one mogu biti od koristiti također župnicima i rektorima crkava diljem Nadbiskupije u obilježavanju Dana sluga Božjega Josipa Stadlera u 2007. godini. Zato neka se u svakoj župnoj crkvi organiziraju ovi Dani sluga Božjega Josipa Stadlera. Uz iskreni pozdrav na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

Dr. Zdenko Spajić, kancelar

Poziv na radni susret voditelja liturgijskog pjevanja u župi

Datum: 20. veljače 2007.
Broj: 190/2007

Pozivam sve voditelje liturgijskog sviranja i pjevanja u župama na godišnji radni susret u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište u *Sarajevu 03. ožujka 2007. godine.*

Početak rada je u 9,30. sati do 11.s. kada slijedi pauza;
Nastavak rada je u 11,30.s do 13. sati nakon čega slijedi kratka zakuska.

Prvo predavanje će imati fra Niko Josić: *Pjevanje u liturgiji;*
Drugo predavanje će imati fra Slavko Topić: *Važnost priprave i izbor pjevanja u liturgiji;*
Treće predavanje će imati vlč. Marko Stanušić: *Duhovno ozračje crkvenih zborova te praktični dio priprave za susrete liturgijskih zborova 05. svibnja 2007.*

Mole se svi župnici da pošalju svoje voditelje liturgijskog pjevanja, makar i skromnih mogućnosti, kako bi se u zajedničkom radu animiralo liturgijsko pjevanje i stvarala zajednička strategija i duh na tom području.

Očekuje se redovna najava sudionika kako bi se moglo pripremiti radni susret i uspješno se odvijati.

Zazivam na sve Božji blagoslov uz iskreni pozdrav!

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Dr. Zdenko Spajić, kancelar

XIII. Sabor prezbiteriya Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 26. ožujka 2007.
Broj: 335/2007

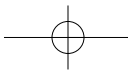
Sarajevo, srijeda 18. travnja 2007.

Na zasjedanju Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije prihvaćen je Pastoralni kalendar u kojem je za XIII. Sabor prezbiteriya Vrhbosanske nadbiskupije određen dan srijeda 18. travnja 2007. (Vrhbosna 4/2006). Ovim dopisom pozivam sve svećenike - dijecezanske i redovničke - da svojim sudjelovanjem očituju zajedništvo ove mjesne Crkve, te se u tom zajedništvu učvrstimo u svom poslanju i svjedočenju svoga svećeništva. "Ne može se definirati narav i poslanje ministerijalnog svećeništva osim u onoj višestrukoj i bogatoj potki odnosa koji izvire iz Presvetog Trojstva i nastavljaju se u zajedništvu Crkve koja je, u Kristu, znak sjedinjenja s Bogom i jeidnstva sveg ljudskog roda" (Apostolska pobudnica pape Ivana Pavla II Pastores dabo vobis, br. 12).

Za ovaj susret predviđamo slijedeći dnevni red:

- 9:30 - Treći čas i uvodna riječ nadbiskupa
- Predstavljanje postsinodalne apostolske pobudnice Benedikta XVI "Sacramentum caritatis" - dr. Niko Ikić, profesor i rektor
- Diskusija
- 11:00 - predah i osvježenje
- 11:30 - Informacije: Kancelarija Ordinarijata, Ekonomat, Caritas, Koordinator za pastoral mladih;
- 13:00 - Zajednički objed

Očekujem sudjelovanje cjelovitog prezbiteriya naše nadbiskupije na ovom susretu, a koji bi bili spriječeni neka pismeno izlože razloge svoga izostanka poštom ili faksom na broj: 033/218-824.

Zazivam obilje Božjeg blagoslova na sve sudionike ovog našeg važnog susreta i sve iskreno pozdravljam.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Dr. Zdenko Spajić, kancelar

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Proljetna dekanatska korona 2007.

Datum: 26. ožujka 2007.
Broj: 336/2007

Već je ustaljeno da za proljetnu Dekanatsku koronu bude određena tema. Zato za ovu 2007. godinu kao temu određujem osvrt na govore Ivana pavla II. koje je izrekao prije deset godina prigodom svoga pastirskog pohoda u BiH - Sarajevo 12. i 13. travnja 1997. godine.

U svakom župnom uredu postoje knjige govora Papinog pohoda, te se svi svećenici mogu ponovno prisjetiti papine poruke. Neka se izvuku posebno one teme koje bi bile nadahnuće za naše jačanje u vjeri i žarči rad u pastoralu, kao i snaga liječenja ratnih rana i buđenja nade. Ukoliko nekome zatreba knjiga s papinim govorima, još je može dobiti u Ordinarijatu.

Prigodom obilježavanja desete obljetnice pohoda uputio sam i Pastirsko pismo u kojem ponovno podcrtavam bitne poruke, koje ne smijemo zaboraviti a nama su uporište za načelno djelovanje u ovim vremenima.

Želeći uspješne Dekanatske svećeničke susrete iskreno sve pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova

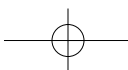
Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

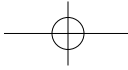
Dr. Zdenko Spajić, kancelar

Svibanjska pobožnost u ozračju Godine zvanja

Datum: 26. ožujka 2007.
Broj: 337/2007

Već je ustaljena praksa da svibanjske pobožnosti započinjemo hodočašćem Gospi Olovskoj 1. svibnja. Ove godine, otvarajući svibanjsku pobožnost tim hodočašćem, želimo se još jednom ujediniti u molitvi za duhovna zvanja: postojeća predati zagovoru i zaštititi naše nebeske Majke da ih okrijepi i osposobi za radosno služenje Isusu Kristu, a one koji su pošli slijediti Isusa izbližega za hrabro ustrajavanje; one pak koje Bog izabere pozvati za

hrabro i odvažno odazivanje Božejm pozivu. Neka svi imadnu potporu u našem svjedochkom življenju.

Posebno želimo moliti za roditelje i naše obitelji da budu prvo gnijezdo rađanja i odgoja duhovnih zvanja.

U tom duhu neka protekne cijela svibanjska pobožnost na onaj način kako se već organizira u pojedinim župama i zajednicama.

Moleći zaštitu i zagovor Nebeske Majke, sve iskreno pozdravljam i na sve zazivam Božji blagoslov!

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Dr. Zdenko Spajić, kancelar

X. Ministrantsko zborovanje Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 26. ožujka 2007.
Broj: 339/2007

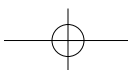
Sarajevo, subota 28. travnja 2007.

Ministrantsko zborovanje naše nadbiskupije ove godine slavi svoj mali jubilej: ovo je, naime, deseti njihov susret! Održat će se u Sarajevu 28. travnja 2007. (subota) pod geslom MINISTRANT U CRKVI: "Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, u lomljenju kruha i u molitvama" (Dj 2,42). Svi znamo da mladi "ministrantskog" uzrasta vole biti zajedno. Na nama je da to njihovo nagnuće oplemenimo citiranim vrednotama. Tome neka posluži i ovogodišnji njihov susret.

Program susreta:

- od 9:00 do 10:00 h - okupljanje ministranata u Bogosloviji i oblačenje ministrantske odjeće
- 10:00 h - polazak procesije prema katedrali
- 10:30 - sveta misa u katedrali
- nakon mise povratak u Bogosloviju i okrepa
- 12:00 h - natjecanje u kvizu znanja, malom nogometu i stolnom tenisu
- 15:00 - podjela nagrada i povratak u župe.

Susret će na razini nadbiskupije i ove godine pripremiti i organizirati posebni odbor. Odbor će dostaviti konkretnije upute za pripremu ovogodišnjeg ministrantskog zborovanja te očekujem da ih se drže svi kojih se to tiče. Neka i župnici u okviru svojih dekanata brižljivo i savjesno pristupe pripremi ovog susreta.

Iskustvo pokazuje da naši ministranti puno drže do ovog događaja. Naša spremnost da ga kvalitetno pripravimo i realiziramo pokazat će razinu naše odgovornosti za kršćanski rast djece i mladih naše nadbiskupije. U tom duhu očekujem maksimalnu spremnost i suradnju svih dekana, uprave bogoslovije i bogoslova, ravnatelja KŠC "Sveti Josip" i svih koji će se uključiti u ovaj prvorazredni pastorlani zadatak.

Na sve sudionike pripreve i susreta zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Dr. Zdenko Spajić, kancelar

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

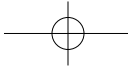
Upute i sugestije za pripravu X. ministrantskog zborovnja Vrhbosanske nad- biskupije

Priprava na razini župa i dekanata:

1. Župnici će pružiti priliku ministrantima za pojedinačno sakramentalno pomirenje u vlastitim župama.
2. Među sudionike župnici mogu uključiti i članove drugih liturgijskih grupa (čitači, pjevači...), ali valja paziti na dob i uzrast: neka to ne budu mala djeca i odrasle osobe.
3. U liturgijskom dijelu programa (ministriranje, čitanja, prinos darova, pjevanje...) sudjelovat će predstavnici dekanata (tako su zastupljeni svi krajevi naše nadbiskupije odakle dolaze ministranti).
4. Za prinos darova dekani će predvidjeti neki prikladan dar koji na neki način simbolizira kraj iz kojeg dolazi.
5. U natjecateljskom dijelu programa mogu sudjelovati samo djeca četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog razreda osnovne škole (ne mlađi ni stariji).
6. U malonogometnom turniru sudjeluje po jedna ekipa iz dekanata i to ona koja se za finale plasirala bilo razigravanjem na razini dekanata bilo međusobnim dogovorom župnika u dekanatu.
7. U kvizu znanja i stolnom tenisu sudjeluju predstavnici župa (po jedan natjecatelj).
8. Materija za kviz znanjaje novozavjetna knjiga Djela apostolska. Tekstovi ove novozavjetne knjige se čitaju u euharistijskim slavljinama uskrsnog vremena pa se ministrantima može skrenuti ozornost na pažljivije slušanje. No to očito neće biti dovoljno, nego će trbati tekst cjelovito iščitavati.

Prijavljivanje:

9. Župnici prijavljuju vlastitom dekaneu broj sudionika te imena natjecatelja za kviz i stolni tenis iz svoje župe.

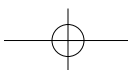
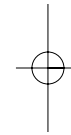
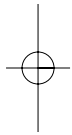
10. Dekan popunjava priloženi obrazac i dostavlja ga organizacijskom odboru.
11. Prijave se primaju na porti Bogoslovije osobno (svećenički sabor 18. travnja!) ili na telefaks 033/664-577 i 033/441-303 do srijede 25. travnja (uključivo).
12. Ekipe i pojedinci koji ne budu unaprijed prijavljeni neće sudjelovati u natjecateljskom dijelu programa!

Neke tehničke napomene:

13. Ministranti izlaze iz autobusa kod katedrale (na semaforu), a zatim odlaze na prikladno parkiralište (najbolje mogućnosti su iza Vijećnice - na Bentabaši - i kod hotela Holiday Inn)
14. Na tom mjestu ministrante će dočekati bogoslovi i upućivati prema bogosloviji.
15. Manji automobili moći će se parkirati na parkiralištima između katedrale i kurije (parkirno mjesto se plaća!); nema mogućnosti parkiranja u krugu KŠC.
16. Autobusi na odlasku mogu preuzeti ministrante na istom ili na drugom prikladnom mjestu, prema dogovoru s vozačem.
17. Upozoriti ministrante na uljudno ponašanje (psovke, bacanje smeća uokolo, dobacivanje prolaznicima, nekulturno ponašanje u trgovinama...su naša dosadašnja loša iskustva).

Članovi odbora:

don Marijan Pejić, biskupski vikar za personal (koordinator)
vlč. Marinko Mrkonjić, ekonom bogoslovije (logistika)
Ivo Jezidžić, bogoslov (liturgija)
Dragan Jurić, bogoslov (kviz)
Oliver Jurišić, bogoslov (sport i komunikacija s "terenom")

Dekret o osnivanju Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih

Datum: 30. ožujka 2007.
Broj: 386/2007

Na temelju kanona 114, §§ 1-3 Zakonika kanonskoga prava, a u skladu s člankom 8 stav 5 i člankom 10 stav 1 Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini, donosim

Odluku

**o osnivanju Nadbiskupijskoga centra za pastoral mladih
"Ivan Pavao II" kao pravne ustanove sa svojstvom pravne osobe**

I. Opće odredbe

Članak 1.

Vrhbosanska nadbiskupija, sa sjedištem u Sarajevu, ul. Kaptol, br. 7 osniva posebnu ustanovu unutar Nadbiskupije, sa svojstvom pravne osobe, radi obavljanja pastoralne djelatnosti usmjerene prema mladima.

II. Naziv i sjedište

Članak 2.

Ustanova djeluje pod nazivom: Nadbiskupijski Centar za mlade "Ivan Pavao II". Skraćeni naziv ustanove jest: NCM Ivan Pavao II Sjedište ustanove je u Sarajevu, ul. Gatačka br.18.

Članak 3.

Ustanova ima pečat i štambilj. Pečat je okrugloga oblika, promjera 35 mm, a služi za ovjeru autentičnosti potpisa. Pečat i štambilj sadrže naziv ustanove.

Članak 4.

Vrhbosanska nadbiskupija, kao osnivač ustanove, može promijeniti naziv i sjedište ustanove.

III. Djelatnost ustanove

Članak 5.

Zadaće ustanove su:

- promovirati i koordinirati pastoral mladih i sveučilištaraca na nadbiskupijskoj razini
- nuditi suradnju župama u traženju novih odgojnih projekata kršćanske formacije mladih
- promovirati međusobno poznavanje i suradnju različitih udruga, pokreta i grupa mladih aktivnih na području Nadbiskupije surađivati s drugim organizacijama, društvima i udrugama u zemlji i inozemstvu u ostvarenju svojih ciljeva

Članak 6.

IV. Financiranje i financijsko poslovanje

Članak 7.

Ustanova je neprofitabilna organizacija koja se financira iz sredstava koja joj godišnje odredi kao dotaciju osnivač iz svojeg proračuna i prihoda ostvarenih vršenjem promidžbenih i drugih usluga te donacijama.

Članak 8.

Ustanova, kao pravna osoba, dužna je svoje financijsko i materijalno poslovanje uskladiti s važećim propisima Bosne i Hercegovine. Odgovorna osoba je dužna upoznati osnivača s rezultatima poslovanja po periodičnom i završnom računu.

Dobit ostvarena u poslovanju može se koristiti samo za razvitak ustanove i proširenje djelatnosti.

V. Upravljanje ustanovom

Članak 9.

Ustanovom će upravljati ravnatelj kojeg imenuje vrhbosanski nadbiskup.

Članak 10.

Ravnatelj ustanove je odgovoran za ukupno poslovanje ustanove i ovlašten je za zastupanje ustanove. Ravnatelj je za svoj rad odgovoran osnivaču.

VI. Organizacija i radno - pravni status uposlenika

Članak 11.

Poslovi i zadaci koji se obavljaju u okviru djelatnosti ustanove utvrditi će se posebnim općim aktom o unutaršnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji donosi ravnatelj ustanove, uz potvrdu Ordinarija Vrhbosanske nadbiskupije.

Članak 12.

Raspoređivanje uposlenika i utvrđivanje njihovoga statusa, u skladu s važećim propisima, vrši ravnatelj ustanove.

Dr. Zdenko Spajić, Kancelar

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup Vrhbosanski

Novo Hrvatsko izdanje nedjeljnog i blagdanskog lektionara

Datum: 16. veljače 2007.
Broj: 176/2007

Poštovana braćo misnici!

Na susretu biskupa BKBiH i HBK u Zagrebu 22. siječnja 2007. godine je predstavljeno novo hrvatsko izdanje nedjeljnog i blagdanskog Lekcionara ABC. Zaključeno je da svaki biskup službeno preporuči novi lektionar svećenicima, upozori na promjene i odredi da se one upotrebljavaju s početkom Korizme 2007. U prilogu Vam dostavljam kratki prikaz novoga izdanja. Neka svaka crkva čim prije nabavi novi lektionar.

Jedna od najznačajnijih promjena se odnosi na poklik nakon čitanja. Umjesto dosadašnjega Riječ je Gospodnja, novi lektionar sadržava poklik Riječ Gospodnja (Verbum Domini). Molim sve svećenike da lektorima skrenu pozornost na ovu promjenu te da se počne primjenjivati s početkom Korizme, sukladno zaključku biskupa.

Očekujući suradnju u pogledu primjene novoga lektionara, na sve zazivam Božji blagoslov i iskreno pozdravljam.

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Dr. Zdenko Spajić, kancelar

Novi pečat župe Globalarica

Datum: 08. siječnja 2007.
Broj: 1423/06

Na Vašu molbu broj 153/06. od 01. prosinca 2006. godine odobren je i izrađen novi pečat župe Marije Pomoćnice kršćana - GLOBALARICA

Sadržaj i opis pečata: okrugli, promjer 35 mm, omeđen vanjskim krugom, u sredini logo Sarajevske katedrale s nutarnje strane natpis u dva reda: Vrhbosanska nadbiskupija - Župa Marije Pomoćnice kršćana - GLOBALARICA.

Novi pečat se uvodi u uporabu odmah te se istim izvan snage stavlja dosadašnji pečat Župe Marije Pomoćnice kršćana.

S poštovanjem

Predrag Stojčević, vicekancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Odobrenje pečata arhidakonata

Datum: 08. veljače 2007.
Broj: 136/2007

Dekretom 1084/06 od 13. rujna 2006. godine, Vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić imenovao je arhidakone Vrhbosanske nadbiskupije i to:

Msgr. Dr. Matu Zovkića Toliškim arhidakonom
Msgr. Marka Josipovića Plehanskim arhidakonom
Preč. Dr. Peru Pranjica Gučogorskim arhidakonom
Preč. Antu Meštovića Fojničkim arhidakonom

Budući da je jedna od zadaća imenovanih arhidakona i obavljanje kanonske vizitacije po Ordinarijevom mandatu u tu svrhu odobravaju se i novi pečati za svaki pojedini Arhidakonat.

Sadržaj i opis pečata: Okrugli promjer 35 mm, omeđen vanjskim krugom, u sredini logo Sarajevske katedrale s nutarnje strane natpis u jednom redu: Vrhbosanska nadbiskupija - te ime arhidakonata kako slijedi iz otiska.

Predrag Stojčević, vicekancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

NADBISKUPIJA VRHBOSANSKA
ŽUPA SVETOG PETRA I PAVLA
KULINA

POVELJA

U IME PRESVETOG TROJSTVA

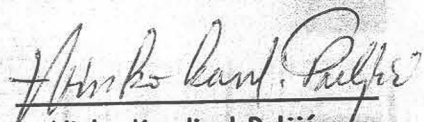
ZA PONTIFIKATA PAPE BENEDIKTA XVI.
ORDINARIJA VINKA KARDINALA PULJIĆA
ŽUPNIKA VLČ. IVANA JUKIĆA
TROČLANOG PREDSEDNIŠTVA BIH:
IVE MIRE JOVIĆA, BORISLAVA PARAVCA I SULEJMANA TIHIĆA
NAČELNIKA OPĆINE DERVENTA MILORADA SIMIĆA

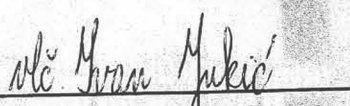
ŽUPA KULINA OSNOVANA JE 25.03. 1967. GODINE
GRADNJA ŽUPSKE CRKVE JE ZAPOČELA 1969. GODINE
CRKVA JE POSVEĆENA 1974. GODINE
CRKVA JE GRAĐENA I POSVEĆENA POD VODSTVOM ŽUPNIKA VLČ. PERE ANIĆA
KUM CRKVE BIO JE MARIJAN (ANTE) MARIJIĆ

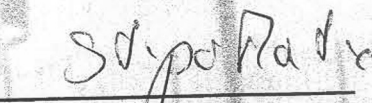
CRKVA JE PORUŠENA U RATU U SRPNJU 1992. GODINE
DANA 04.07.2005. GODINE ŽUPLJANI ŽUPE KULINA
SA SVOJIM PRIJATELJIMA
POD VODSTVOM OBITELJI MATE (PERICE) MATIĆ
ZAPOČEŠE GRADNJU PORUŠENE ŽUPNE CRKVE
PO STAROM PROJEKTNOM IDEJNOM RIJEŠENJU
IVE LINARDIĆA I BORISA SKRAČIĆA IZ ZAGREBA

KOMPLETNU POGODBU POSLOVA, NADZOR RADOVA I ISPLATE
VJERNICI SU OBAVLJALI SAMI UZ VODSTVO ŽUPNIKA
VELIKIM ENTUZIJAZMOM, NESEBIČNOŠĆU I ZALAGANJEM
PRVI SU ZAVRŠILI OBNOVU ŽUPSKE CRKVE
U DERVENTSKOM DEKANATU

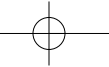
OBNOVLJENU ŽUPSKU CRKVU SVETOG PETRA I PAVLA
I OLTAR SA UGRAĐENIM MOĆIMA SV. JUDE TADEJA APOSTOLA
POSVETIO JE UZORITI VINKO KARDINAL PULJIĆ
13.08.2006. GODINE
UOČI PROSLAVE 40. OBLJETNICE OD OSNUTKA ŽUPE.

Vinko Kardinal Puljić
nadbiskup Vrhbosanski

Vlč. Ivan Jukić
župnik

gosp. Stipo (Mate) Matić
kum crkve

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Iz korespodencije Ordinarija

Uskrsna čestitka Svetom Ocu

30. ožujka 2007.

Sveti Oče!

Uz proslavu Kristova Uskrsnuća primit ćete brojne čestitke. Uz tolike, neka Vam i ova iz Bosne i Hercegovine donese najiskrenije izraze sinovske odanosti i jamstvo zajedništva u Uskrsnom Kristu. Zahvalni smo Vam na svim pastirskim riječima - Petra naših dana, koje nas učvršćuju u vjeri i hrabre u nadi. Mi biskupi, svećenici, redovnici i redovnice kao i sav katolički narod upiremo oči u Vas jer nam je potrebna potpora za opstanak i hrabra nada za budućnost kako bismo se ostvarili u ovoj ljubljenoj zemlji zajedno s drugim narodima i vjerskim zajednicama.

Ovih dana se navršava deset godina od pastirskog pohoda Ivana Pavla II. Sarajevu i BiH 12. i 13. travnja. Ponovo prebiremo poruke koje nam je uputio prigodom pohoda. Oslušujemo svaku Vašu pastirsku riječ te smo Vam zahvalni na postsinodalnoj pobudnici "Sacramentum Caritatis".

Uz iskrenu čestitku prigodom slavlja Kristova Uskrsnuća, od srca Vam želim SRETAN USKRS te ponizno molimo apostolski blagoslov!

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup metropolit vrhbosanski
Predsjednik BK BiH

Čestitka Svetom Ocu za rođendan i obljetnicu izbora

Sarajevo, 10. travnja 2007.

Sveti Oče!

Želim vam uputiti dvije čestitke. U prvom redu najiskrenije želje i čestitke u povodu osamdesetog rođendana. Ujedinjujemo se s Vama zahvaljujući Bogu za Vaš život, po kojemu Bog čini svoja divna djela za cijelu Crkvu. Vaš glas odjekuje sigurno i jasno s divnom porukom. Hvala Ti Bože za Petra naših dana, po kojem vodiš Crkvu katoličku.

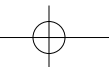
Ujedno je pred nama dan Vašeg izbora za Svetog Oca. Također, u povodu te obljetnice izbora za Papu upućujem najiskrenije čestitke zahvaljujući Bogu za vodstvo Duha Svetoga po Vama.

Ova mjesna Crkva vrhbosanska po mojoj malenkosti, koja sada predsjeda ovoj Crkvi, ujedinjuje se u molitvi ovih dana za Vašu osobu i Vašu službu. Zahvaljujemo Bogu za Vas te molimo milost dobrog zdravlja i snagu Duha Svetoga u vodstvu Crkve, Petrove lađe u ovim uzburkanim vremenima.

Hvala Vam za jasnu poruku koju upućujete javnosti.

Izražavajući svoju odanost i vjernost Svetoj Stolici, srdačno pozdravljam moleći apostolski blagoslov na moju osobu i ovu mjesnu Crkvu vrhbosansku.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup i metropolit vrhbosanski

Imenovanja i premještaji

Preč. Predrag Stojčević, vicekancelar, razriješen je službe upravitelja župe sv. Dominika u Goraždu (dekret broj 1535/2006 od 28. prosinca 2006.)

Vlč. Željko Čturić, vojni kapelan, imenovan je upraviteljem župe sv. Dominika u Goraždu (dekret broj 1536/2006 od 28. prosinca 2006.)

Vlč. Marcel Babić, viši stručni suradnik Ureda za katoličko dušobrižništvo, razriješen je službe upravitelja župe sv. Josipa na Palama (dekret broj 1537/2006 od 28. prosinca 2006.)

Vlč. Fabijan Stanušić, voditelj gradnje svećeničkog doma, imenovan je upraviteljem župe sv. Josipa na Palama (dekret broj 1539/2006 od 28. prosinca 2006.)

Vlč. Josip Vajdner razriješen je službe župnog vikara u župi sv. Ante Padovanskog u Lukavcu i imenovan župnim vikarom u župi sv. Josipa u Zenici (dekret broj 154/07 od 14. veljače 2007.)

Vlč. Marinko Filipović razriješen je pastoralne službe župnog vikara u župi sv. Josipa u Zenici i imenovan župnikom župe sv. Ilije proroka na Rostovu (dekret broj 156/07 od 14. veljače 2007.)

Vlč. Dalibor-Franjo Stjepanović, OFM razriješen je pastoralne službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM u Rama - Šćitu i imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM u Osovi dekretom broj 365/07 od 28. ožujka 2007. godine

Vlč. Leon Pendić, OFM upućen je na đakonski praktikum u župu Uznesenja BDM u Osovi dekretom broj 280-1/07 od 12. ožujka 2007. godine

Vlč. Danijel Nikolić OFM upućen je na đakonski praktikum u župu Uznesenja BDM u Breškama dekretom broj 280-2/07 od 12. ožujka 2007. godine

Vlč. Zoran Vuković, OFM upućen je na đakonski praktikum u župu Sv. Franje Asiškog u Rumbocima dekretom broj 280-3/07 od 12. ožujka 2007. godine

Vlč. Josip Knežević upućen je na đakonski praktikum u župu sv. Josipa u Zavidovićima dekretom broj 382/07 od 28. ožujka 2007. godine

Vlč. Mario Čosić upućen je na đakonski praktikum u župu Presvetog Srca Isusova - Katedrala u Sarajevu dekretom broju 383/07 od 28. ožujka 2007. godine

Vlč. Marko Majstorović upućen je na đakonski praktikum u župu Sv. Petra i Pavla u Novom Selu - Balegovcu dekretom broj 384/07 od 28. ožujka 2007. godine

Dozvole za gradnju

Dekretom 03/2007 od 2. siječnja 2007. godine daje se dozvola za izgradnju župne crkve u Ulicama.

Dekretom 1142/06 od 23. siječnja 2007. godine daje se dozvola za izgradnju grobljanske kapelice u mjestu Gornje Ravne župa Žepče.

Dekretom 216/07 od 22. ožujka 2007. godine ozakonjuje se izgradnja filijalne crkve sv. Ivana Krstitelja u Zoricama, župa Gornja Dubica

Promjene i ispravke

Rkt. župni ured Borovica
tel. 032/ 846 555

Rkt. župni ured Pećnik
Tel. 053/707-333

Rkt. župni ured Korače
Korače 78, p.p. 45
BiH - 74450 Bosanski Brod

Rkt. župni ured Kulina
Tel. 053/484-681

Obilježnice svećenika Vrhbosanske nadbiskupije u 2007. godini

-dopuna-

U *Vrhbosni* 4/2006, str. 373, objavljen je popis naših svećenika jubilaraca u 2007. godini. Popis je nepotpun pa ga ovdje upotpunjujem.

35. obljetnicu svećeničkog ređenja slave također:
Josip Čabraja
Anto Jelić

Ispričavam se čitateljima *Vrhbosne* i spomenutoj velečasnoj gospodi te im od srca jubilej čestitam.

don Marijan Pejić
biskupski vikar za personal

Nadbiskupove propovijedi

Misa posvete ulja - Velika srijeda

(4. travnja 2007.)

Dragi brate u biskupstvu!
 Draga brao misnici!
 Draga braćo i sestre!

Iako današnja čitanja upućuju i na kraljevsko, ministerijalno svećenstvo i na opće svećenstvo, mi ćemo se u ovom trenutku zaustaviti na ministerijalnom svećeništvu, tj. na našem identitetu. "Svećenici Gospodnji", "službenici Boga našega", tako govori Izaija. Sam Gospodin posebno naglašava "Duh Gospodnji na meni je", a to je riječ koju bi svatko od nas trebao s vjerom izgovoriti. Pomazanjem i polaganjem ruku mi smo primili tog Duha - biti blagovjesnici siromasima. Na poseban način želim da se prepoznamo, posebno u posljednjem dokumentu sluge Božjega pape Ivana Pavla II. "Ecclesia de Eucharistia" i dokumentu "Mane nobiscum Domine" kao i u postsinodalnoj pobudnici pape Benedikta XVI. "Sacramentum Caritatis". Sve nas vodi u euharistiju i nas se treba prepoznati iz euharistije. Zato i želim progovoriti o tome. Mi smo ljudi i miljenici Božji, ne po svojoj sposobnosti, nego po daru Božjem. Zašto? Jer nam je povjerio najveće svetinje na zemlji. Na zemlji nema ništa svetije od euharistije. Euharistija sazida Crkvu, a Crkva čini euharistiju. Naše najveće dostojanstvo koje trebamo prepoznati jest upravo u povjerenju koje nam je dano da možemo činiti najveće svetinje. To je Isusova zapovijed: "Ovo činite meni na spomen!" Svaki dan činimo euharistiju, pa možda i previdimo svetost toga čina. Danas, kada želimo prepoznati sebe u svom svećeničkom dostojanstvu, želimo još više spoznati vrijednost onoga što činimo. Zato je potrebno biti svoj! To smo vrlo često govorili pjesnički, a danas to moramo reći vjernički! Biti svoj, to znači biti Gospodnji!

Danas, koliko god ima gladi u svijetu,

možemo reći da također postoji i velika duhovna glad. Mnogi umiru duhovno gladni. Današnji je čovjek gladan Boga, istine, smisla, ljubavi i sigurnosti. Zato je naše poslanje biti blagovjesnikom siromasima i prepoznati se u svome posvećenju i poslanju. Samo iz nutarnjeg uvjerenja možemo uvjerljivo govoriti i činiti svete čine. Tu sigurnost želim i sebi i vama! Biti svoj u svećeničkom identitetu koji izvire iz otajstva euharistije koju činimo. Danas pozivam: opravdajte to povjerenje, to veliko Božje povjerenje.

Još nešto želim naglasiti. Koncil govori o stolu kruha i stolu riječi. Stoga, vrlo je bitno da ono što radimo - radimo sa srcem. Neka nas ovaj današnji svećenički dan dovede do nutarnje radosti i snage kako bi se istinski radovali u svome služenju. Neka ljudi iz naših očiju i riječi dožive blizinu Boga. Po našim riječima Bog govori čovjeku i hrani ga istinom i grije toplinom božanske ljubavi. Neka danas bude dan kada ćemo naći svoje srce i u njemu Boga koji je ljubav i da sve što govorimo i činimo, govorimo i činimo iz srca punog Boga.

Na poseban način danas želim i sebi i vama da Crkva u kojoj jesmo bude na prvom mjestu. Mi Krista naviještamo samo kroz tu Crkvu. Ne možemo odvojiti Krista od Crkve niti Crkvu od Krista. U njoj treba živjeti i za nju izgarati. Stoga ona mora biti na prvome mjestu. Mi činimo samo jedan mali segment u Crkvi. Bog nas je upotrijebio i ugradio u nju, ali ne možemo reći da ona o meni ovisi. Bog ju je povjerio i mome znanju, mojoj sposobnosti i znanju da Crkva živi i da se ostvaruje u svome poslanju. Da bismo to istinski uspjeli, braćo misnici - miljenici Božji, moramo imati iskreni, trajni i otvoreni kontakt s Kristom. Kako ljude naučiti djelotvornoj molitvi ako mi od molitve ne živimo? Kakva nas samo tuga

uhvati kad čujemo da se neki svećenik urušio?! To počinje onda kada svećenik prestane moliti! Nama je Crkva povjerila da u njeno ime molimo, a postaje siromašnija kada nema naše molitve. Zato je jako bitno da mi ne samo predmolimo, nego molimo. Neka narod vidi naše uzdignute ruke, ne samo izvanjski, nego i duhovno. Za njih molimo jer su nam povjereni poput Isusa na Posljednjoj večeri te možemo isto tako poput Isusa reći: "Oče sveti, molim Te za ove koje si mi povjerio"! Zato treba njegovati osobni, svagdanji i živi kontakt s Kristom. Sakramenti su izravni dodir čovjeka s Bogom. Zato je potrebno iskusiti taj dodir s Bogom sakramentom osobne ispovijedi. Da bi mogao biti dobar ispovjednik i odgajati savjesti u rastu vjere, moraš osobno praktici-rati i hraniti svoj život euharistijom. Tko od nas nije zadržtao u onom trenutku sabranosti dok podjeljujemo sakramentalno održavanje? Divnoga li povjerenja Božjega! Tko sam ja da to činim? On to čini mojom slabom desnicom! Potrebno je doživjeti istinski kontakt s Bogom kroz ove sakramente.

Nama svaki dan valja zreti u svetosti

i sveto činiti. No, ne smijemo to držati aktivizmom jer aktivnosti su samo sredstvo, a ne cilj. Aktivizam je sredstvo našega zrenja i posvećenja. Potrebno je poput Isusa povući se u osamu i sabrati se jer nedostaje nam radosti u naviještanju Radosne vijesti. Kako me samo dirnulo pismo jednog laika koji mi je napisao: "Kardinale, odmori se, jer nam nedostaješ u radosti naviještanja Evanđelja!" Stresao sam se na te riječi. To svi moramo shvatiti.

Braćo misnici, euharistija je žrtva. Mi ju činimo, ali ona ne može biti bez žrtve. Zato moramo znati biti ljudi žrtve. Ljudi koji se znaju odricati dragovoljno, ali ne smrknu-to. Govorit ćemo o postu, no najveći je post držati čistim misli i srce. Kao ordinarij želim svima vama koji se ne žale, ali i svim on koji se žrtvuju, istinski reći hvala i hrabrim vas: činimo ovo Božje povjerenje i opravdamo to Božje povjerenje. Ovo su naša vremena i naše šanse. One se nikada neće ponoviti. Neka i ovaj naš svećenički dan bude izazov da sebe prepoznamo, ostvarimo, da Bog po nama čini svoja djela. Budimo uistinu pravi miljenici Božji. Amen

Uskrs - katedrala Sarajevo

(8. travnja 2007.)

Draga braćo misnici!

Draga braćo i sestre, vi u katedrali kao i svi koji nas pratite preko elektronskih medija!

Danas mi kršćani slavimo Kristovo Uskrsnuće! To je temelj naše vjere. Kristovo Uskrsnuće čovjeku je vratilo dostojanstvo djeteta Božjega, oslobodilo ga od tame zla i vratilo čovjeku smisao života. Zato u Njegovu uskrsnuću mi kršćani - katolici prepoznajemo pravi život. Vi koji ste čitali Bibliju dobro se sjećate kako je na početku stvaranja Bog čovjeka stvorio iz ljubavi. Iako je to tajna, razumljivo nam je da ovaj svijet ne postoji sam od sebe. Netko ga je stvorio. Čitali smo u Bibliji da je čovjeka stvorio Bog kao slobodno biće i u toj svojoj slobodi Bogu

je mogao reći ne. To se zaista i dogodilo! Čovjek je sagriješio. No što se dogodilo grijehom prvog čovjeka? Izgubio se! Ali Bog ga opet traži. Čitamo u Bibliji gdje Bog govori: "čovječe, Adame, gdje si?" Kroz svu povijest spasenja Bog pita: "čovječe, gdje si?" Izgubio se jer ga je grijeh odvuкао s pravoga puta. Odvuкао ga je od suradnje s Bogom. Bog, jer voli čovjeka, nije ga htio ostaviti izgubljena. Zato je Bog postao čovjekom da bi se našao s čovjekom na istoj životnoj putanji. Isus, Sin Božji, se utjelovio i uzeo ljudsko tijelo da bi ljudski hodio, trpio i umro. Sve to da bi čovjeku božanski život vratio. To je Uskrs. Čovjek koji se izgubio pronađen je. Krist koji je legao u hladni grob kao svaki čovjek, koji je iskusio što je smrt, nije iskusio prolom nad

grobom, što svi mi ljudi iskusimo kad se duša odijeli od tijela. Krist je ustao iz groba. Učenici svjedoče! No to nije prazno svjedočanstvo, Krist je živ i ukazao im se! Oni su zasvjedočili to svojom mučeničkom smrću. Umrli su za istinu da je Krist živ. Mi danas želimo u slavlju Kristova uskrsnuća sve to ponovno uprisutniti u svoje srce i svijest. Želimo naći čovjeka, tj. sebe, i otkriti smisao života i patnje. Da kažem to jednostavnim pučkim jezikom - Bog nas je danas zagrlio kao svoja stvorenja koja je otkupio mukom, smrću i uskrsnućem Kristovim. Slaviti Uskrs znači slaviti zagrljaj Božje ljubavi.

Svi mi doživljavamo Adamovu izgubljenost noseći tolike strahove života. Koliko god ljudi imali novaca, koliko god bili moćni, ipak osjete svoju ljudsku ograničenost i nemoć. Da izađemo iz te ljudske izgubljenosti, želimo se prepoznati očima vjere, kao voljena bića, jer Krist nam daje smisao života. On je za nas umro kako bismo mi živjeli. Nekad su apostoli bili svjedoci, danas mi imamo ulogu Kristovih sljedbenika. Mi trebamo svjedočiti da je Krist živ i da mi živimo s Kristom. Oni koji vjeruju, dobit će oprostjenje grijeha. Tako je bilo divno vidjeti ovih dana tolike koji su tražili oprostjenje grijeha u svetoj ispovijedi. To je najljepši korak u doživljaju Kristova uskrsnuća, u slobodi od grijeha. To je dar Uskrsloga Krista. On će, ukazujući se svojim učenicima, dati taj dar, sposobnost opraštanja grijeha. Čovjek, doživljavajući oprostjenje grijeha, odričući se grijeha i otvarajući srce Bogu, ponovno nalazi sebe u slobodi djeteta Božjega. Doživjet će da ga je Bog zagrlio, On, koji se raduje svakom izgubljenom kad ga nađe. To je Bog. Mnogi Ga ne žele prihvatiti, vrijeđaju sakramente i sve što je kršćansko. Ne možemo promatrati i prihvaćati da je nečije pravo vrijeđati naše svetinje. Vidimo da su drugi itekako obzirni ako se tuđe svetinje uvrijede i vrlo agresivno napadaju. Mi kršćani to ne radimo. No to ne znači da nemamo pravo braniti svoje svetinje. Tražimo da se jednako poštuju tuđa prava, sloboda i svetinje.

S kojim se pravom o Kristu pogrđno piše? Znanstveno istraživanje da, ali vrijeđanje ne! Treba znati da o Kristu može

govoriti samo onaj koji vjeruje. Onaj koji ne može vjerovati, neka barem prizna: tu staje moja pamet! Neka prizna svoje granice. Vjera nije nešto što se može znanstveno dokazati kao neke druge stvari. U vjeri se može ispitivati, ali na koncu samo stati pred tajnom i diviti se. Vjera je dar i nitko bez milosti ne može vjerovati. Isto tako, tko odbija milost, ne može se pravdati kako smije pljuvati i vrijeđati. Zato želimo upravo s vjerom u Krista Uskrsloga vratiti dostojanstvo čovjeka, vrjednovanje ljudskoga društva. S tugom čitam i slušam strahote koje se događaju počevši od onih koji trebaju biti prenositelji ljubavi - roditelji, a postaju agresivni ljudi. Agresivnost očituju roditelji prema djeci i djeca prema roditeljima. Ti isti koji ruše moralni red suze liju i pitaju kako se to može dogoditi? Čovjek je izgubljen i treba mu pomoći da se nađe u svome dostojanstvu. Moramo obnavljati društvo počevši od obitelji, jezgre društva, jer tu je škola kršćanske ljubavi i vjere. U školama smo znali tako prepotentno slušati o robovlasničkim vremenima kada su ljude prodavali. Što čovjek danas radi? Trguje ženama, maloljetnicama, trguje se ljudima! To ne rade djeca, nego oni koji imaju moć. To rade vrlo uvezano. U novinama čitamo kako je to strašno. Zato je potrebno vratiti dostojanstvo čovjeku! Prepoznavajmo čovjeka u onom divnom dostojanstvu koje Bog daje Kristovim Uskrsnućem.

Kako je strašno slušati što se sve radi s drogom! Opet ne trguju djeca, nego su djeca zatrovana. To se radi vrlo umješno i uvezano jer treba razrovati mladost jer bi mogla postati opasna i biti revolucionarna. To se smišljeno radi. Neka nam ne bacaju prašinu u oči, nego neka odgovorno zaštite našu mladež jer je to naša budućnost. Danas, kad želim sretan Uskrs, što bih želio? Želim da Kristov život vrati dostojanstvo čovjeku od onog nerođenog djeteta do onoga starca i bolesnika koji zaslužuje pažnju i ljubav društva. Kad kažem - Sretan Uskrs! - želim da se vrati dostojanstvo braka i obitelji. Danas su se urušile brojne bračne veze, a mi se čudimo kuda ide čovječanstvo. Mediji tako jako naglašavaju i propagiraju nevjernost, a ne podupire se vjernost. Kad

kažem - Sretan Uskrs! - želim da uskrsne poštovanje života u obitelji od nerođenog djeteta te da ljudi imaju hrabrosti prihvatiti i odgajati živote. Tko će obnavljati ovu zemlju ako ne bude mladosti? Tko će nas pokopati ako ne bude mladosti? Tko će grobove čistiti i reći - ovdje su nekad živjeli oni stari? Danas svi govorimo o potrebi da čovjek živi od rada, no obično se zakida čovjeku pravo na rad i da od rada živi. Stoga želim da uskrsne život, da ljudi od svoga rada mogu dostojanstveno živjeti. Mogao bih sada nabrajati čitave litanije. Želim da nas vjera Uskrsloga ohrabri te da budemo svjedoci i da se ne

bojimo svjedočiti istinu, zastupati ljudska prava, izgrađivati vrijednosti ovoga društva da svakom čovjeku bude dobro. Zašto bi netko imao pravo da mu bude bolje od drugih? Zašto bi bio grijeh što se netko rodio u drugom narodu i kulturi? No to ne smije biti ni prednost. Ne treba se bojati hrabro se zauzimati za izgradnju ove zemlje. Zato želim da nam Uskrsli Krist donese hrabrosti za život, da istinski mijenjamo ovo društvo tako da čovjek bude čovjek koji s Bogom računa. Tko s Bogom računa, taj će ozbiljno i s čovjekom računati. Amen

Kronika Ordinarija

25. 12. 2006. - Kardinal je predvodio svečano božićno koncelebrirano misno slavlje u sarajevskoj katedrali. Poslije mise je imao božićni prijam pjevača iz katedralnog zbora "Josip Stadler", koje je ugostio u prostorijama Ordinarijata.

26. 12. - Sudjelovao je na božićnom prijmu koji je organizirao sa svojim suradnicima u prostorijama Vrhbosanske katoličke bogoslovije. Uz kardinala su sudjelovali pomoćni vrhbosanski biskup Pero Sudar i provincijal fra Mijo Džolan. Prijmu su bili nazočni predstavnici vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini, članovi Predsjedništva BiH te mnogobrojni uzvanici iz kulturnog, znanstvenog i političkog života BiH i Sarajeva. Nazočan je bio i dio diplomatskog zbora - diplomati koji su božićne blagdane proveli u Sarajevu. U popodnevnom satima kardinal je obišao samostane časnih sestara kćeri Božje ljubavi, milosrdnica i franjevka Krista Kralja na Bjelavama, te im čstitao Božić.

27. 12. - Kardinal je sudjelovao na sprovodu +Ivke Komarica, majke banjolučkog biskupa Franje Komarice. Tom prigodom je predvodio pokojničko misno slavlje za pokojnicu u franjevačkoj kapeli sv. Antuna Padovanskog na Petričevcu u 13 sati. Pogreb pokojne Ivke bio je u 14.30 sati na groblju "Sv. Marko" u Banjoj Luci.

28. 12. - Kardinal je u popodnevnom satima i uz pratnju preč. Marijana Pejića posjetio samostan sestara klarisa u Brestovskom.

29. 12. - U jutarnjim satima je predvodio misno slavlje u biskupskoj kapeli. Na svetoj misi sudjelovalo je tridesetak gostiju iz Italije koji su došli zajedno s g. Adeliom Bergamaschiom. U prijepodnevnom satima je sudjelovao na sjednici Ekonomskog vijeća vrhbosanske nadbiskupije. U popodnevnom satima primio je brata svećenika Ivana Mlikote.

30. 12. - U prijepodnevnom satima je primio promicatelje liturgijskog pjevanja: vlč. Marka Stanušića, fra Slavka Topića i Daria Vučića. Popodne je primio izvođače radova na crkvi u Kupresu, a u večernjim satima sudjelovao je na bajramskom prijmu kod g. Cerića.

31. 12. - Blagdan Sv. obitelji. Kardinal je predvodio svečano sveto misno slavlje, zahvalnicu, u sarajevskoj katedrali.

01.01.2007. - Blagdan Marije Bogorodice i Međunarodni molitveni dan mira. Kardinal je predvodio svečano misno slavlje u katedrali uz koncelebraciju desetak svećenika.

02. 01. - U prijepodnevnom satima započeo je vizitaciju samostana Karmel na Stupu. U popodnevnom satima primio je vlč. Marinka Mrkonjića - ekonoma Bogoslovije.

03. 01. - Nastavio je vizitaciju samostana

Karmel na Stupu. U 15 sati primio je prof. Franju Marića.

04. 01. - Sudjelovao je na 1. sjednici Ordinarijata u 2007. godini.

05. 01. - Slavio je svetu misu u Karmelu.

06. 01. - Bogojavljenje, kardinal predvodio pontifikalno misno slavlje u sarajevskoj katedrali. Danas je bio blagoslov kuće.

07. 01. - Slavio je svetu misu u Karmelu i blagoslovio prostorije samostana Karmel.

08. 01. - Sudjelovao je na božićnom prijmu kod pravoslavnog episkopa mitropolita Nikolaja Mrđe.

09. 01. - U prijepodnevnim satima primio je mons. Bosiljka Rajića, zatim vojnog talijanskog kapelana u SFOR-u don Salvatorea, te kasnije Zdenka Spajića. U popodnevnim satima posjetio je Tajništvo BK BiH.

10. 01. - Primio je izaslanstvo iz Visokog u vezi s visočkom piramidom. Na čelu skupine od četiri člana bio je g. Semir Osmanagić. Poslije je primio Zdenka Spajića.

11. 01. - Primio je: s. Zlatu Kobaš, Zdenka Spajića, Marijana Pejića, Antu Jelića i g. Jurišića iz Zagreba. U popodnevnim satima je pohodio tajništvo BK BiH, KTA, te PMD, gdje je obavio božićni blagoslov prostorija te djelatnika u ove tri institucije.

12. 01. - U popodnevnim satima je primio: Luku Kesedžića, Marijana Pejića i Peru Brkića. U večernjim satima je bio gost na novogodišnjem prijmu u Domu vojske koji je upriličio major general Richard O. Wightman.

13. 01. - Primio je Peru Brkića s gostima iz Aachena, djelatnicima Pax Christi. Poslije toga je pohodio Karmel na Stupu.

14. 01. - Pohodio je župu Rostovo gdje je mijenjao bolesnog svećenika Branka Karlića. U 9 sati je predvodio misno slavlje u filijalnoj crkvi u Sebešiću, a u 11 sati u župnoj crkvi u Rostovu. Na povratku je posjetio župnika u Rankovićima.

15. 01. - U jutarnjim satima primio je Fabijana Stanušića, u podne se susreo s apostolskim nuncijem u BiH nadbiskupom Alessandrom D'Errico, a u popodnevnim satima primio je Jakova Filipovića - župnika u Maglaju.

Poslije se susreo s gospođom Maryse Berniau - francuskom veleposlanicom u BiH.

Razgovarali su o stanju Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini. Iza toga je primio fra Mirona Sikirića, a poslije toga Marijana Pejića.

16. 01. - U jutarnjim satima je primio Peru Brkića. Poslije se susreo sa Scottom Pierse Randallom - profesorom religije i prava na američkom katoličkom sveučilištu. Nakon toga primio je izaslanstvo iz župe Dobretići na čelu sa župnikom fra Stjepanom Živkovićem. Uz njega su bili nazočni fra Juro Aščić - bivši župnik u Dobretićima, te načelnik općine Dobretići. U popodnevnim satima je primio Marijana Pejića, Luku Kesedžića i Zdenka Spajića. Poslije njih se susreo s Tomom Kneževićem.

17. 01. - Predvodio je pokojničko misno slavlje u sjemenišnoj, odnosno samostanskoj crkvi sv. Bonaventure u Visokom za +Ivu Radmana u 13 sati. Pokojni Ivo nije pokopan u Visokom, nego na groblju sv. Mihovila na Gorici u Livnu u četvrtak 18. siječnja 2007. godine. Na misi je sudjelovalo sedamdesetak svećenika franjevac i tri dijecezanska svećenika. Po povratku u Sarajevo posjetio je Bogosloviju i čestitao imendan dekanu Anti Čosiću.

18. 01. - U prijepodnevnim satima je primio Ivu Kopića te Ivana Kuprešaka. Zatim se susreo s pomoćnim biskupom Perom Sudarom. Popodne je sudjelovao na 2. sjednici Ordinarijata. Nakon sjednice uputio se u Sabornu pravoslavnu crkvu gdje se zajedno s apostolskim nuncijem Alessandrom D'Errico, pomoćnim biskupom Perom Sudarom, kanonicima i nekoliko dijecezanskih svećenika, pridružio mitropolitu Nikolaju Mrđi i pravoslavnim svećenicima u Molitvi za jedinstvo kršćana. Tu je održana služba čitanja, jektenija, koju su predvodili pravoslavni svećenici. Tom prigodom kardinal je izrekao prigodnu propovijed. Susretom u sabornoj crkvi otvorena je Molitvena osmina za jedinstvo kršćana na području BiH. Na početku svoje propovijedi kardinal je pozdravio sve okupljene te istaknuo da i okupljanje u Sabornoj crkvi u Sarajevu ima za cilj vršenje zadaće koju nam je Gospodin Isus na Posljednjoj večeri ostavio u svojoj veliko svećeničkoj molitvi - "da svi budu jedno".

19. 01. - Primio je Peru Brkića i Krešimira Zubaka, zatim Slavišu Stavnjaka - župnog vikara u Prozoru, a poslije Šimu Maršića i Miroslava Čavara.

20. 01. - U župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog u Bugojnu kardinal je predvodio misu zadušnicu za pokojnog vrhbosanskog svećenika Branka Karlića, uz koncelebraciju oko 90 svećenika i sudjelovanje većeg broja časnih sestara i velikog broja vjernika među kojima su bili i župljani iz župa Vukanovići i Rostovo, u kojima je +Branko obnašao župničku službu. U večernjim satima čestitao je imendan Fabijanu Stanušiću.

21. 01. - Uzoriti je predvodio svetu misu u sarajevskoj katedrali. Imali smo imendanski ručak, a poslije ručka uputili smo se prema Zagrebu. Na tom putu kardinal je navratio u župu Novo Selo.

22. 01. - Danas je u Zagrebu, pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića - nadbiskupa metropolita zagrebačkoga i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, te kardinala Vinka Puljića - nadbiskupa vrhbosanskoga i predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, održano zasjedanje dviju biskupskih konferencija, HBK i BK BiH. bili su nazočni svi biskupi objiju biskupskih konferencija, osim mons. Slavomira Miklova, vladike križevačkoga. Na dijelu susreta sudjelovali su i ravnatelj Hrvatske inozemne pastve preč. Ante Kutleša i ravnatelj Hrvatskoga Caritasa prof. mr. Ivan Milovčić.

23. 01. - Započeo je svećenički tečaj, kardinal je sudjelovao na tečaju.

24. 01. - Danas je održano predstavljanje izdanja Šarićeve Biblije u Zagrebu. Tijekom dana uzoriti je posjetio svećenike misionare iz Njemačke koji su bili na tečaju u Sesevskim Selima. U večernjim satima vratio se u Sarajevo zajedno s pomoćnim biskupom.

25. 01. - U sarajevskoj katedrali Srca Isusova upriličen je Ekumenski susret: Bogoslužje Riječi koje je predvodio uzoriti kardinal Vinko Puljić, uz sudjelovanje apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini mons. Alessandra D'Errica, pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. dr. Pere Sudara, člano-

va Stolnog kaptola vrhbosanskog, brojnih svećenika i redovnica te ostalih vjernika. Službi Riječi je bio nazočan i mitropolit dabrobosanski g. Nikolaj, više pravoslavnih svećenika, đakona i vjernika.

26. 01. - Primio je Tomu Kneževića, zatim Zdenka Spajića, Peru Brkića. Primio je i predstavnika banke Alpe Adria, na čelu s g. Petrischem, zajedno sa vlč. Matijom Šimićem, s. Koronom Cigić i s. Vitomirom Biljaka. U popodnevnom satima uputio se u Banju Luku gdje je bio gost kod banjolučkog biskupa Franje Komarice.

27. 01. - U dubokoj starosti, u 94. godini života, preminula je Barbara Višaticki, majka 11-ero djece, od kojih su čak četvorica sinova postali svećenicima. Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić sudjelovao je na njezinu sprovodu zajedno s mjesnim banjolučkim biskupom mons. Franjom Komaricom, 40-tak svećenika, među kojima i gotovo cijeli profesorski zbor Teološkog fakulteta u akovu na čelu s dekanom mons. Nikolom Doganom. Mons. Karlo Višaticki je aktivni profesor na Teološkom fakultetu u akovu. akovački bogoslovi s rektorom mons. Josipom Bernatovićem, kao i mnogobrojni studenti i studentice, mnoštvo časnih sestara i drugih vjernika iz brojnih župa u kojima su djelovali ili sada djeluju njezini sinovi svećenici, sudjelovali su na misnom slavlju za pokojnicu. Sprovodno slavlje u bosanskogradiškoj župnoj crkvi sv. Roka predvodio je kardinal, koji je nekoć bio pokojničim župnik.

28. 01. - Susreo se s dr. Draganom Schwarzom. Poslije s duhovnikom Jozom Tomićem, zatim s personalnim Marijanom Pejićem.

29. 01. - Kardinal se susreo s kanadskim veleposlanikom u BiH g. Davidom Hutchingsom. Poslije se susreo s potpredsjednikom Vlade RS-a g. Davorom Čordašom. U popodnevnom satima primio je vlč. Vladimira Borića, a poslije vlč. Zlatka Ivkića.

30. 01. - U prijepodnevnom satima primio je Zdenka Spajića, zatim se susreo s franjevcima iz Podmilačja: fra Zoranom Mandićem i fra Vinkom Jelušićem. Poslije toga uputio se u samostan Karmel na Stupu gdje je imao

službenu vizitaciju samostana. Poslije je navratio u župni ured na Stupu gdje se susreo s dekanom Ivom Paradžikom. Popodne se susreo s vlč. Mariom Oršolčićem. U 17 sati je imao radni sastanak s arhiđakonima.

31. 01. - U prijepodnevnim satima primio je: Niku Ikića, Ivu Tomaševića, Ivana Kuprešaka te Bosiljka Rajića.

01. 02. - Kardinal se uputio za Njemačku (München - Frankfurt - Limburg). U kardinalovoj pratnji bili su vlč. Pero Brkić i vlč. Fabijan Stanušić. Kardinal se uputio u sjedište biskupije Limburg u Njemačkoj, koja već više godina održava partnerske odnose s Nadbiskupijom vrhbosanskom. Limburški biskup mons. dr. Franz Kamphaus na svetkovinu Prikazanja Gospodinova u hramu - Svijećnicu, 2. veljače, slavi svoj 75. rođendan. U skladu s odredbom Zakonika kanonskoga prava, biskup Kamphaus je, zbog navršene dobi od 75 godina, zamolio papu Benedikta XVI. da ga razriješi službe upravljanja biskupijom Limburg.

02. 02. - Kardinal je zajedno s biskupom Kamphausom slavio svetu misu u 9 sati u znamenitoj katedrali u Limburgu te mu uputio izraze zahvalnosti za brojna dobra koja su učinili on i njegova biskupija brojnim ljudima u Bosni i Hercegovini, a napose Nadbiskupiji vrhbosanskoj. Biskupija Limburg preko Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije poduprla je više projekata, poput projekta nabavke ovaca siromašnima i povratnicima.

03. 02. - Kardinal je pohodio Köln i ručao kod kardinala Meisnera. U večernjim satima vratio se s puta iz Njemačke.

04. 02. - U sarajevskoj katedrali kardinal je predvodio koncelebrirano misno slavlje u povodu Dana života. U popodnevnim satima razgovarao je s provincijalom fra Mijom Džolanom.

05. 02. - Danas je u KŠC-u "Petar Barbarić" u Travniku održan susret s ravnateljima osnovnih škola s hrvatskim planom i programom, na području Vrhbosanske nadbiskupije. Susret je upriličen u organizaciji Katehetskog ureda Vrhbosanske nadbiskupije, u organizaciji s pročelnikom mons. Petrom Jukićem. Na susretu su bili

ravnatelji iz 33 osnovne škole. Program je bio osmišljen u dva dijela. U prvom dijelu ravnatelj KŠC-a Petar Barbarić u Travniku mr. Luka Tunjić predstavio je povijest sjemeništa u Travniku, od njegovih početaka u vrijeme prvog vrhbosanskog nadbiskupa dr. Josipa Stadlera, do sadašnjeg aktualnog nadbiskupa za čijeg je mandata ponovno aktivirano sjemenište u Travniku, nakon skoro šezdeset godina stanke u komunističkom sustavu.

U večernjim satima je sudjelovao na tribini koja je održana u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji o blaženom Alojziju Stepincu, a predavač je bio dr. Juraj Batelja.

06. 02. - Ujutro je primio Bosiljka Rajića. U 10 sati je bio upriličen nastavak susreta s ravnateljima srednjih škola s hrvatskim planom i programom na području Vrhbosanske nadbiskupije. Bilo je nazočno deset ravnatelja srednjih škola iz: Viteza, Fojnice, Kiseljaka, Uskoplja, te ravnatelji Katoličkih školskih centara iz Tuzle, Žepča i Sarajeva.

07. 02. - U Ordinarijatu održana sjednica između članova Ordinarijata i profesora na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji. Tom prigodom su profesori imali priliku govoriti o svom godišnjem radu te o doprinosu po pitanju pisane riječi. Mnogi od njih su nabrojali sve ono što su napisali otkako su stupili u profesorsku službu, iako je naglasak bio stavljen samo na proteklu godinu. Isto tako, mnogi su pokazali nezadovoljstvo s predviđenim programom ovog susreta, iako je sama ideja došla s profesorske strane. Kardinal je predsjedao susretu, a velika većina profesorskog zbora bila je nazočna na tom radnom susretu. U popodnevnim satima posjetio je samostan Karmel gdje je bio izbor Priorice.

08. 02. - Primio je Miroslava Čavara i Zdenka Spajića. Poslije je primio s. Ankicu Garić - predstojnicu sestara Kćeri Božje ljubavi iz Novog Sarajeva. Popodne je sudjelovao na sjednici Ordinarijata. Iza ove sjednice, u 17 sati susreo se s arhiđakonima.

09. 02. - Predsjedao je susretu svećenika iz Brčanskog dekanata.

10. 02. - Otputovao je za Švicarsku, grad Davos, gdje je slavio svetu misu u večernjim satima zajedno s Hrvatima koji tamo žive. Tu

je posjetio i biskupa mons. Graba.

11. 02. - U 9 sati i 10 sati slavio svetu u Davosu.

12. 02. - Predsjedao je susretu svećenika Sarajevskog dekanata. Popodne je primio Šimu Maršića - povjerenika za mlade u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. U 18 sati u katedrali Srca Isusova u Sarajevu predvodio je svečano misno slavlje na kojem je sudjelovalo više od stotinjak svećenika iz deset europskih zemalja koji će sudjelovati na 3. europskom prvenstvu u malom nogometu. Uz nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, sudjelovali su suslavitelji pomoćni biskup vrhbosanski mons. Pero Sudar, franjevački provincijal fra Mijo Džolan, tajnik Apostolske nuncijature mons. Waldemar Sommertag i mnogi drugi svećenici. Misa je slavljena na latinskom jeziku.

13. 02. - Kardinal je u zračnoj luci u Sarajevu dočekaao delegaciju iz Vatikana, na čelu s g. Francisom Rooneyjem - američkim veleposlanikom pri Svetoj Stolici. U delegaciji su došli i kardinal Bernard Law, mons. Anthony Frontiero, g. Emilio Marin - veleposlanik RH pri Svetoj Stolici, g. Darko Tanaskić - veleposlanik Srbije pri Svetoj Stolici, g. Ali Achour - veleposlanik Maroka pri Svetoj Stolici, te g. Peter G. Martin - tajnik američkog veleposlanika. U Sarajevo su došli privatnim zrakoplovom veleposlanika Rooneya. Sudjelovali su na radnom sastanku u MRV-u. Poslije su obišli Vrhbosansku katoličku bogosloviju. Nakon zajedničkog ručka koji je bio pripremljen u skromnoj biskupijskoj kuhinji, obišli su katedralu, židovsku sinagogu, begovu džamiju, staru pravoslavnu crkvu, te su prošetali Bašaršijom. Nakon toga kardinal ih je ispratio do zračne luke odakle su poletjeli za Rim. U popodnevnim satima kardinal je primio vlč. Marinka Antolovića, zatim Peru Pranjica.

14. 02. - Primio je Zdenka Spajića, a iza toga je predsjedao dekanatskom susretu svećenika Kreševskog dekanata. U večernjim satima uputio se na Skenderiju gdje je bilo u tijeku finale utakmice svećeničkog europskog prvenstva u malom nogometu. Poslije je sudjelovao na zajedničkom slavlju koje je

bilo upriličeno u Domu mladih na Skenderiji. Prvo mjesto osvojila je Reprezentacija Poljske, drugo Hrvatska, a naša Reprezentacija BiH osvojila je treće mjesto.

15. 02. - Primio je Zdenka Spajića, a poslije je predsjedao dekanatskom susretu svećenika Sutješkog dekanata. U popodnevnim satima primio je vlč. Matu Aračića - župnika u Husinom, zatim p. Božidara Nagyja. U 18 sati je predsjedao sv. misnom slavlju kod sestara Služavki Malog Isusa u Gromiljaku za sudionike Caritasova seminara za pripravnike obiteljskog savjetovališta.

16. 02. - U prijepodnevnim satima primio je Vinka Trogrlića i Božidara Nagyja. Zatim je predsjedao dekanatskom susretu svećenika Bugojanskog dekanata. Poslije se susreo s članovima Organizacijskog odbora Europskog prvenstva svećenika u malom nogometu.

U popodnevnim satima održana je zaključna sjednica dodatnog biskupijskog postupka (processus suppletivus) u kauzi beatifikacije sluge Božjega Petra Barbarića. Na sjednici su, uz kardinala, sudjelovali članovi posebnog crkvenog Sudišta imenovani za ovaj proces: dr. Pero Pranjic, predsjednik suda, dr. Dražen Kutleša, promicatelj pravde i bilježnik vlč. Anto Dominković. Tu su bili članovi povijesne komisije u istom procesu, mr. Božo Odošić i mr. Juro Babić, bivši i sadašnji kancelar nadbiskupije, mons. Ivo Tomašević i dr. Zdenko Spajić, te dr. Božidar Nagy - vicepostulator koji je u toj službi naslijedio nedavno preminulog o. Vladimira Pribanića. Sjednici je bio nazočan također i dipl. ecc. Stanko Barbarić predstavnik rodbine Sluge Božjega.

17. 02. - U prijepodnevnim satima susreo se sa s. Anom Marie Radan, a iza toga je predsjedao dekanatskom susretu svećenika Travničkog dekanata.

18. 02. - U Čardaku kod Modriče kardinal je blagoslovio obnovljenu kuću sestara Služavki Maloga Isusa unutar koje se nalazi i kapelica, te ambulantu. Svečanost je započela misnim slavljem u prepunoj, još nedovršenoj župnoj crkvi, a osim mjesnog župnika vlč. Miroslava Čavara u koncelebraciji su sudjelovali svećenici okolnih župa,

domaći sinovi, te nekoliko svećenika iz Sarajeva i drugih mjesta. Vjernicima župe Čardak pridružili su se i brojni katolici iz okolnih župa. Na povratku iz Odžaka za Sarajevo navratio je u Odžak gdje se susreo s župnikom vlč. Ivom Balukčićem.

19. 02. - U prijepodnevnim satima primio je g. Adelia Bergamaschija te vlč. Matu Aračića. U 10 sati je predsjedao sjednici svećenika Tuzlanskog dekanata.

U 18 sati predvodio je misno slavlje u sarajevskoj prvostolnici. Time je započelo 6. godišnje zasjedanje Nacionalnog vijeća Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine. U koncelecijaciji su sudjelovali nacionalni ravnatelj PMD BiH vlč. Tomo Knežević, dijecezanski ravnatelji PMD BiH, te drugi svećenici grada Sarajeva. Lijep broj prijatelja misija došao je na misno slavlje kako bi molili na misijske nakane Crkve i razmišljali o toj bitnoj temi. U svojoj propovijedi kardinal je pozvao sve nazočne na odgovoran odnos prema misijskom poslanju Crkve, kako u našoj domovini tako i diljem svijeta.

20. 02. - U jutarnjim satima je posjetio PMD, BK BiH i KTA BiH. U 10 sati je predsjedao susretu svećenika Žepackog dekanata. U popodnevnim satima je primio zapovjednika talijanske vojske g. Pasqualea Aqeco. Iza toga je primio dr. Velimira Valjana - ravnatelja bolnice u Novoj Biljoj, zatim Marinka Mrkonjića, te Marka Stanušića.

21. 02. - Susreo se s predstavnicima Hipo Banke koji su došli zajedno sa s. Koronom Cigić, s. Vitomirom Biljakom i vlč. Matijom Šimićem.

22. 02. - U jutarnjim satima je vodio sjednicu na kojoj su sudjelovali svećenici Derventskog dekanata. U popodnevnim satima je primio direktora Podravke g. Josipa Canjara, a kasnije je predsjedao sjednici Ordinarijata.

23. 02. - Primio je Fabijana Stanušića, a zatim je predvodio sjednicu svećenika Usorskog dekanata. U popodnevnim satima susreo se s g. Emanueleom Ferrarioom - predsjednikom Radio Marije za cijeli svijet. U razgovoru je predsjednik prikazao program Radio Marije, način rada koji se temelji na dobrovoljnom udruživanju i podupiranju emitira-

ranja Radio Marije na lokalnoj razini. Svaka Radio Marija je pod jurisdikcijom mjesnog biskupa i pod vodstvom jednog svećenika kojega imenuje biskup. Oko Radio Marije se organizira udruga dobrovoljaca nadahnuta marijanskom duhovnošću. Posebno je iznio iskustvo rada Radio Marije u Hrvatskoj, Srbiji, Africi i drugim zemljama. Razgovarali su o mogućnosti formiranja Radio Marije u Bosni i Hercegovini.

Iza toga se susreo s mons. Antom Orlovcem, a nakon toga sa s. Marinom Piljić.

24. 02. - Kardinal je predsjedao susretu svećenika Doborskog dekanata. Primio je i goste iz Rima kojima je dao svjedočanstvo o Ivanu Pavlu II.

25. 02. - Susreo se s njemačkim biskupom u miru dr. Josefom Homayerom.

26. 02. - Susreo se sa Zdenkom Spajićem. U 10 sati je predsjedao susretu svećenika Šamačkog dekanata. U popodnevnim satima sudjelovao je na donatorskoj konferenciji u franjevačkom samostanu na Kovačićima, nakon koje je bilo svečano otvaranje studentskog centra. U večernjim satima posjetio je Vrhbosansku katoličku bogosloviju gdje su započele duhovne vježbe za svećenike koje je predvodio vlč. Ivan Bodrožić.

27. 02. - Sudjelovao je na duhovnim vježbama u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji. Susreo se i razgovarao s mons. Alessandrom D'Errico u Apostolskoj nuncijaturi u Sarajevu.

28. 02. - Tijekom dana razgovarao je sa Schedlerom, prof. Mascarettijem, te s vlč. Matom Mikičićem - župnikom na Ceru. Navečer se susreo i razgovarao s biskupom banjolučkim Franjom Komaricom.

01. 03. - Uputio se u Rumunjsku na zasjedanje CCEE-a jugoistočne Europe s manjinskim katoličkim stanovništvom. Susret je održan u rumunjskom gradu Oradeai. Domaćin susreta je bio mjesni biskup iz Oradeae mons. Virgil Barcea.

02. - 03. 03. - Bio je zajednički rad, vrlo intenzivan. Biskupi su iznosili konkretno stanje iz svojih zemalja, a tako su mogli upoznati situaciju koja je aktualna u susjednim zemljama gdje su katolici malobrojniji. Tražili su pravni put u pružanju pomoći svećenicima

u vezi s pitanjem mješovitih brakova (između katolika različitih obreda, između katolika i ortodoksnih kršćana, te između katolika i nekršćana). Najveći naglasak su stavili na praćenje kako tih obitelji tako i djece koja se rađaju u mješovitim bračnim zajednicama. Tom prigodom kardinal je predsjedao liturgiji u grkokatoličkoj katedrali, posjetio je i njihovu bogosloviju koja broji velik broj onih koji se spremaju za svećenike.

04. 03. - Kardinal je u povratku, zajedno s biskupom iz Bugarske mons. Christom Proykovom i biskupom iz Grčke mons. Nikolaosom Printezisom, bio drag gost kod beogradskog nadbiskupa i metropolita mons. Stanislava Hočevara, te istu večer uputio se kući i stigao kasno uvečer.

05. 03. - Primio je: Marka Stanušića, Zdenka Spajića, uru Živkovića, te s. Anu Marie Radan i Tomu Vukšića.

06. 03. - Kardinal se, u pratnji tajnika, uputio u Španjolsku, preko Madrida i Alicantea, te je u večernjim satima stigao u španjolski grad Murcia.

07. 03. - Na Katoličkom sveučilištu u Murciai kardinal je održao zanimljivo predavanje na temu: Pitanje mira i suživota u BiH. Kardinal je na Sveučilište sv. Antuna došao na poziv osnivača i predsjednika Sveučilišta Hosea Marie Luisa Mendose. Cjelodnevni kardinalov boravak bio je dobro isplaniran i pripremljen, zahvaljujući prof. Milenku Bernadiću - stricu našeg svećenika Marija Bernadića. Inače, g. Bernadić je praktični vjernik, aktivni član Opusa Dei te dugogodišnji profesor na Katoličkom sveučilištu.

08. 03. - Kardinal je u večernjim satima predvodio sveto misno slavlje na latinskom jeziku u karmelskom svetištu Caravaca de la Cruz. To je poznato svetište gdje je živio i djelovao sv. Ivan od Križa i sv. Terezija Velika.

09. 03. - Kardinal se vratio u Sarajevo. Imao je susret s jednim liječnikom iz Klagenfurta.

10. 03. - Predvodio je svetu misu u sarajevskoj katedrali u 11.30 za članove pastoralnih vijeća. Popodne se uputio u Zagreb gdje je stigao u večernjim satima. Posjetio je svoje sestre, njih tri i najstarijeg brata Jozu. Poslije

tog posjeta bio je drag gost kod zagrebačkog kardinala Josipa Bozanića.

11. 03. - Uputio se u Sloveniju u Trbovlje. Na poziv mjesnog župnika Franca Mlakara odazvao se i predvodio misno slavlje na kojem je sudjelovao velik broj naših ljudi iz Bosne i iz Hrvatske koji godinama rade u Sloveniji. Na svetoj misi su sudjelovali i vjernici iz naše misije u Ljubljani koji su došli zajedno s fra Markom Prpom. U popodnevnom satima kardinal se vratio u Zagreb gdje je sudjelovao na svetoj misi za pokojnog kardinala Franju Kuharića u zagrebačkoj katedrali.

12. 03. - Slavio je svetu misu u kapeli zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića koji je također bio suslavitelj. Nakon toga uputio se na Hrvatski radio gdje je sudjelovao u emisiji koja je pokrenuta u povodu obilježavanja Tjedna solidarnosti. Poslije je bio gost na Hrvatskoj televiziji, a povod je bio isti - Tjedan solidarnosti. U popodnevnom satima susreo se s g. Draganom Schwarzom - zamjenikom ministra Primorca, koji ga je dočekao s četiri liječnika. Susret je bio upriličen kako bi se razradio program za otvaranje bolnice sv. Vinka u Sarajevu.

13. 03. - U jutarnjim satima primio je Ivu Balukčića - župnika u Odžaku, zatim Matu Zovkića. Nakon toga održan je radni susret odgojitelja Vrhbosanske i Franjevačke bogoslovije. Na početku susreta pozdrav i uvodnu riječ uputio je kardinal Vinko Puljić. Progovorio je o značaju odgoja i potrebi kako intelektualnog tako još više duhovnog zrenja svakog kandidata za svećeništvo. Nakon njega je uvodno predavanje o odgoju imao vicerektor u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu vlč. Darko Tomašević. On je svoje predavanje temeljio na dokumentu Papinskog djela za crkvena zvanja - Nova zvanja za novu Europu, gdje je govorio o problemima s kojima se susrećemo na putu ostvarenja duhovnih zvanja. Nakon toga je slijedio osvrt svakog odgojitelja. Okolina je ta koja jako utječe na odgoj kandidata za svećeništvo. Potrebno je izaći u susret sadašnjem vremenu, a u isto vrijeme ostati vjeran poslanju Crkve, što je itekako težak posao. Na kraju je kardinal istaknuo potrebu prihvatiti kandidate za svećeništvo

onakvim kakvi jesu te ih upoznati da bi se mogli mijenjati na sliku Kristovu. Zahtjevnost treba spojiti s ljubavlju. Svaki odgoj mora pratiti samoodgoj i potreban je neprestani rast i suradnja na putu zvanja jer - "Zvanje ili zrije ili gnjije".

U popodnevnim satima održana je sjednica Organizacijskog odbora za Susret hrvatske katoličke mladeži u BiH koji će biti upriličen u Komušini - Kondžilu 26. i 27. svibnja 2007. godine. Sjednicu je vodio vrhbosanski nadbiskup metropolit kardinal Vinko Puljić.

14. 03. - U prijepodnevnim satima razgovarao je s Perom Brkićem, zatim s Josipom Grubišićem. U popodnevnim satima u Visokom održan prvi zajednički radni susret poglavara malih sjemeništa u Visokom i Travniku. Uz kardinala susretu su bili nazočni u ime Franjevačkog sjemeništa Visoko: fra Josip Ikić - I. prefekt, fra Vitomir Silić - duhovnik, fra Zvonko Miličić i fra Ivica Studenović - prefekti, a u ime Nadbiskupskog sjemeništa "Petar Barbarić": mr. Luka Tunjić - rektor, don Josip Majić - prefekt i vlč. Marko Zubak - duhovnik. Na početku susreta dobrodošlicu i plodonosan rad zaželio je gvardijan samostana fra Niko Josić. U svom uvodnom obraćanju kardinal je obrazložio nakanu susreta kazavši da se on ostvaruje po nalogu Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, Vijeća za sjemeništa, kojemu je on pročelnik. Navečer, po povratku, primio je vlč. Marinka Mrkonjića - ekonoma bogoslovije.

15. 03. - U prijepodnevnim satima susreo se s Perom Pranjićem, zatim sa s. Ankicom Garić. Iza toga je u službenim prostorijama Islamske zajednice, u krugu Careve džamije, upriličen susret između g. Reis-ul-uleme Mustafe ef. Cerića i vrhbosanskog nadbiskupa metropolita kardinala Vinka Puljića. Poslije se kardinal susreo s hrvatskim veleposlanikom u BiH g. Josipom Vrbošićem. Prigodom ovoga susreta izmijenili su informacije o susretima hrvatskih vlasti i vlasti BiH, što je planirano za 29. i 30. ožujka 2007. godine. Kardinal je, u susretu s gospodinom Vrbošićem, iskoristio prigodu zahvaliti za potporu koju čini Hrvatska vlada u posljednje vrijeme i preporučio da se ta potpora nastavi u smjeru povratka i opstanka Hrvata

u Bosni i Hercegovini. Druga tema o kojoj su razgovarali bila je o Tjednu solidarnosti koji je pokrenula Katolička Crkva u Hrvatskoj kao potporu Katoličkoj Crkvi u BiH. U daljnjem razgovoru promišljali su o temi vezanoj uz sutrašnji susret u Zagrebu, što je zapravo nastavak programa Tjedna solidarnosti. Kardinal je izvijestio veleposlanika kako osobno ide na taj susret i da se planira susresti s predstavnicima hrvatskih državnih vlasti u Zagrebu. Na susretu g. Vrbošića i kardinala bio je nazočan g. Boris Belanić, ministar savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u BiH.

Popodne je održana 42. redovita sjednica Skupštine Međureligijskog vijeća. Sudjelovali su: Vinko kardinal Puljić - nadbiskup metropolit vrhbosanski, g. Nikolaj Mrđa, mitropolit dabrobosanski, dr. Mustafa Cerić - reisu-l-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i gospodin Jakob Finci - predsjednik Jevrejske zajednice Bosne i Hercegovine. Navečer se susreo s časnom majkom sestara milosrdnica s. Blagom Bunčuga.

Iza ove sjednice kardinal je predsjedao na redovitom susretu članova Ordinarijata.

16. 03. - U hotelu Sheraton u Zagrebu održana je konferencija "Solidarnost i zajedništvo s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini - umreženosti za nove vizije". Konferencija je bila dio aktivnosti koje je Hrvatski Caritas organizirao uz Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini.

Otvorenju konferencije bili su nazočni vjerski velikodostojnici: vrhbosanski nadbiskup metropolit kardinal Vinko Puljić, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, pomoćni zagrebački biskupi Josip Mrzljak i Vlado Košić, vojni biskup Juraj Jezerinac, dijecezanski upravitelj Varaždinske biskupije mons. Ivan Godina, ravnatelj Caritasa BiH Bosiljko Rajić, te predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj muftija Ševko Omerbašić. Otvorenju je bio nazočan i predsjednik Vlade RH dr. Ivo Sanader, potpredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor, te ministri mr. Božo Biškupić, Ivan Šuker i dr., Zoran Primorac, potom izaslanik predsjednika RH dr. Vladimir Lončarević, zagrebački

gradonačelnik Milan Bandić, veleposlanik BiH u Hrvatskoj Aleksandar Dragičević, te generalni konzul RH u Tuzli Josip Juras.

17. 03. - Primio je s Marinu Piljić - provincijalnu poglavaricu sestara Služavki Malog Isusa. Poslije je vodio susret župnih ekonomskih vijeća koji je upriličen u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda. U 11.30 je predvodio svečano misno slavlje u sarajevskoj katedrali za sve članove župnih ekonomskih vijeća. Popodne se uputio za Balegovac. Tom prigodom navratio je u župu Kulina te se susreo s članovima udruge Prsten koji su u Kulini imali radnu sjednicu.

18. 03. - Predvodio je svečano misno slavlje u crkvi sv. Petra i Pavla u Balegovcu. Na svetoj misi kardinal je uveo novoimenovane članove župnog ekonomskog i pastoralnog vijeća.

19. 03. - Na svetkovinu sv. Josipa kardinal se uputio u župu Ranković, u pratnji đakona vlč. Maria Čosića, gdje je u 11 sati predvodio sveto misno slavlje, na sam patron - zaštitnika te župe. Iz Rankovića kardinal se uputio na redovito zasjedanje BK BiH koje je upriličeno u Mostaru. Tom prigodom kardinal je predvodio sveto misno slavlje u mostarskoj katedrali uz suslavlje apostolskog nuncija u BiH mons. Alessandra D'Errica i biskupa BK BiH koji su se okupili u Mostaru na svoje redovito proljetno zasjedanje, te biskupa hvarsko-bračko-viškog mons. Slobodana Štambuka - delegata Hrvatske biskupske konferencije, i kotorskog biskupa mons. Ilije Janjića - delegata Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu, te većeg broja svećenika. Riječi dobrodošlice i pozdrava kardinalu, nunciju D'Erricu i biskupima uputio je mjesni biskup mons. dr. Ratko Perić.

20. 03. - Nakon što su biskupi sudjelovali na Studijskom danu o obitelji, započeo je radni dio 39. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića. Na zasjedanju sudjeluju su svi biskupi BK BiH te apostolski nuncij u BiH mons. Alessandro D'Errico, kao i zastupnici Hrvatske biskupske konferencije i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa

sjedištem u Beogradu.

21. 03. - Kardinal je sudjelovao na sprovodu umirovljenog splitskog biskupa Frane Franića.

22. 03. - Kardinal se vratio sa zasjedanja BK BiH, a u večernjim satima susreo se s njemačkim vojnim generalnim vikarom, koji je bio u posjetu Sarajevu. Tom susretu je bio nazočan i prof. Tomo Knežević - ravnatelj katoličkog dušobrižništva FMO.

23. 03. - Susreo se s Perom Brkićem, zatim s Josipom Vrbošićem, te sa s. Snježnom Stjepandić i s. Kristijanom Jurić. Popodne je predvodio križni put i sveto misno slavlje u župi Kakanj. Iz Kakanja se kardinal uputio za Travnik.

24. 03. - U Travničkom sjemeništu održan je susret roditelja i sjemeništaraca s uzoritim kardinalom Vinkom Puljićem i odgojiteljima sjemeništa "Petar Barbarić". Susret je započeo pozdravnim riječima mr. Luke Tunjića - ravnatelja, a potom su roditelji pogledali dokumentarni film HRT-a o sluzi Božjem Petru Barbariću, pod naslovom "Travnički svetac". Bila je to prigoda za sve, kako odgojitelje i sjemeništarce tako i njihove roditelje, da se ugledaju u duhovni profil i veličinu ovoga Božjeg ugodnika koji je sve svoje dužnosti marljivo i s ljubavlju do savršenstva ispunjavao. Prefekt u sjemeništu vlč. Vladimir Pranjić iznio je uspjeh sjemeništaraca na kraju trećeg tromjesečja, a u svome izlaganju ravnatelj se kritički osvrnuo na uspjehe i neuspjehe pozvavši sjemeništarce da iskoriste, kako je rekao: "Bogom dano vrijeme i mogućnosti kako bi postigli maksimalno dobre duhovne i intelektualne rezultate." U svom obraćanju roditeljima i sjemeništarcima kardinal je iskustveno progovorio o odgojnim mjerama hrabreći roditelje i odgojitelje da ne posustanu u svojoj odgovornoj zadaći. Kardinal je rekao kako će možda netko iz ovih redova sjemeništaraca stajati jednom na njegovu mjestu i voditi Crkvu. Pozvao je i roditelje da budu potpora svojim sinovima koje je Bog pozvao, a oni odlučuju i slobodno se odzivaju i prihvaćaju njegov poziv ili ne. U misnom slavlju koje je potom predvodio za sjemeništarce i roditelje u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija, oslanjajući se na misna čitanja,

govorio je o potrebi poučljivosti u hodu za Kristom, kako nas varljive zamke svijeta ne bi zaslijepile i odvuikle od Istine. Potakao je sjemeništarece da ustraju na putu duhovnog poziva. Nakon misnoga slavlja roditelji su se zadržali na zajedničkom objedu u sjemenišnoj blagovaonici, a potom su razgovarali s odgojiteljima i sjemeništarcima. Susret je završen sa sviješću da smo svi velika obitelj koja mora biti odgovorna pred Bogom za ono što joj je povjereno.

25. 03. - U crkvi franjevačkog samostana sv. Pavla na Neđarićima zarečen je za đakona fra Kristijan Montana, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Red đakonata podijelio mu je kardinal Vinko Puljić. U svečanom misnom slavlju koje je prevodio kardinal sudjelovali su provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan, odgojitelji i profesori franjevačke teologije, te rodbina i prijatelji ređenika. U prigodnoj homiliji kardinal je naglasio kako je danas teško biti svećenik, a pogotovo svećenik koji se potpuno predaje za druge. U vremenu u kojemu se više nema osjećaja za stid i sram, kada je vrjednota izokrenuta, kada je sve manje duhovnih zvanja koja "zaboravljaju" prividne čari svijeta, ovaj je hrabri čin ređenika dobitak i za svećeničku i redovničku zajednicu kao i za narod kojemu će služiti. Fra Kristijan je rođen 1981. u Sarajevu. Osnovnu školu pohađao je u Sarajevu i Klobuku, gimnaziju u Visokom i Kiseljaku. Filozofsko-teološki studij završio je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Svečane zavjete položio je 2005. u Dubravama. akonsku praksu vršit će u župi sv. Ante u Beogradu. U večernjim satima sudjelovao je na akademiji u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji.

26. 03. - U jutarnjim satima kardinal je primio Šimu Maršića, zatim Zdenka Spajića. U 11 sati kardinal je predvodio svečano sveto misno slavlje u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda uz koncelebraciju dvadesetak svećenika. Na svetoj misi je bilo uvođenje u službu novih kandidata za đakoniat i prezbiterat. Na početku misnog slavlja kardinala i sve nazočne pozdravio je rektor Vrhbosanske katoličke bogoslovije dr. Niko Ikić, a poseban pozdrav i zahvalu za dolazak uputio je mr. don Mati Uziniću, rektoru

Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu, i bogoslovima iz Splita. Rektor je podsjetio da je Blagovijest nagovještaj začeca Spasitelja kojeg će Marija roditi, odgajati i pratiti cijeli život, te je kazao kako se i u Bogosloviji odgajaju i spremaju svećenički kandidati koji će sutra drugima naviještati evanđelje.

U popodnevnim satima u prostorijama Vrhbosanskog nadbiskupskog ordinarijata u Sarajevu susreli su se ravnatelji dvaju Caritasa. Predstavnik Caritasu HBK vlč. Ivan Milovčić je došao iz Hrvatske s dvije suradnice koje rade u Caritasu Hrvatske. Susretu je sudjelovao i mons. Bosiljko Rajić - ravnatelj Caritasu BK BiH.

Osvrnuli su se na Tjedan solidarnosti koji je dao pozitivan odjek u javnosti. Naglasak je stavljen na trajnost suradnje, postojala je u prošlosti i nastavit će se i u budućnosti, što znači da je ona dugoročnog karaktera. Time se želi stvarati povezanost između dva sestrinska Caritasu i dvije sestrinske Crkve.

27. 03. - Kardinal je primio predstavnike Caritasu, njih 30, koji su došli s direktorom Caritasu BK BiH mons. Bosiljkom Rajićem. U podnevnim satima kardinal se u Bogosloviji sastao s Josipom Vrbošićem i rektorom Nikom Ikićem u vezi s posjetom premijera Vlade RH g. Ive Sanadera. Dogovarali su se oko predviđenog programa koji će biti u Bogosloviji za premijerova dolaska, kad je predviđeno i svečano otvaranje nove knjižnice za koju je Hrvatska vlada izdvojila potrebna sredstva. Popodne je vodio sjednicu na kojoj su sudjelovali članovi Ordinarijata.

28. 03. - U jutarnjim satima je sudjelovao na sjednici s odgojiteljima u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji. U popodnevnim satima navratio je u župu Haljiniće gdje se susreo s vlč. Viktorom Šošićem - župnikom u Vukanovićima i vlč. Ivom Kopicem - župnikom u Haljinićima. Odatle se uputio u Travničko sjemenište koje slavi Dan škole. U sjemenišnoj crkvi kardinal je predvodio misno slavlje u 17 sati, iza čega je bio predviđeni program pripremljen za taj dan. Učenici su pripremili predstavu na temelju djela Ive Brešana "Predstava Amleta u Mrduši Donjoj".

29. 03. - U jutarnjim satima primio je mons. Ivu Tomaševića. U popodnevnom satima kardinal je bio u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji na dočeku hrvatskog premijera Ive Sanadera i hrvatskih ministara. Tom prigodom premijer Sanader je svečano otvorio prostorije novouređene knjižnice. Iz Bogoslovije su se uputili na Stup gdje su obišli Katolički školski centar, crkvu i dječji vrtić u izgradnji.

30. 03. - Primio je direktoricu fondacije Konrad - Adenauer - Stiftung gđu Christinu Catherine Krause. Poslije ovog susreta kardinal se uputio u Travnik gdje je dočeka hrvatskog premijera Ivu Sanadera, koji je posjetio sjemenište u Travniku u pratnji nekoliko hrvatskih ministara.

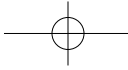
31. 03. - Tijekom vikenda kardinala je posjetio njegov brat Ivica Puljić sa suprugom i četvero djece.

01. 04. - Kardinal je u sarajevskoj katedrali vodio obrede Cvjetnice koji su započeli blagoslovom maslinovih grančica i procesijom oko sarajevske katedrale. Misnom slavlju predsjedao kardinal uz koncelebraciju pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. dr. Pere Sudara i desetak svećenika te sudjelovanje bogoslova, redovnica i vjernog puka koji je posebno pobožno slušao i razmišljao tijekom navještaja Muke Gospodnje koju je otpjevao đakon vlč. Mario Čosić. U prigodnoj propovijedi kardinal je pozvao na dublje razmatranje nad veličinom Isusove ljubavi prema čovjeku koju je pokazao preuzevši patnju i smrt. "Kad padnemo u napast misleći kako nema mogućnosti za opstanak i budućnost, hrabri nas Isusova riječ kojom nas, poput apostola, poziva da ne spavamo, nego da ustanemo i idemo za njim. Na žalost, čovjek se lako

uljulja u trenutke ugodnosti pa bježi od križa nastojeći otkloniti gorku čašu." Kardinal je podsjetio kako je Petar, iako nije prihvatio sve što je Isus govorio, ipak shvatio da je Isusa zatajio te je gorko zaplakao. "Blago onome tko uspije doživjeti taj trenutak da gorko zaplače nad svojim promašajima, propustima, ohološću, tvrdoglavošću. Blago onom tko doživi taj trenutak kajanja da može gorko zaplakati nad svojom slabošću i doživjeti potrebu oslanjanja na Boga. Neka nas ovo slušanje Muke ohrabri da idemo za Isusom jer biti Isusov znači biti spreman prihvatiti Božju volju. Vršeci Božju volju pozvani smo svjedočiti i govoriti životom i vjernošću, ustrajnošću, dosljednošću. Taj govor je jači od svake ljudske riječi. Neka riječ Muke Kristove u nama proizvede nadu i probudi pouzdanje i hrabrost da svoju čašu ispijemo do dna i izvršimo Božju volju." U popodnevnom satima primio je mons. Vincenza Pelvija - talijanskog vojnog biskupa. Iza toga se susreo s predsjednikom Napretka prof. Franjom Topićem.

02. 04. - Primio je g. Milu Gadžu iz Zenice. U popodnevnom satima sudjelovao je u snimanju emisije za RTRS o povratku nacionalizirane crkvene imovine. U večernjim satima sudjelovao je na predstavljanju DVD-a Domagoja Pejića "Hvala, Sveti Oče - cesta sjećanja". Predstavljanje je organizirano u povodu obljetnice smrti velikog pape Ivana Pavla II., u suradnji Hrvatskog katoličkog radija i Katoličkog tjednika. Cijeli program uvećao je katedralni zbor "Josip Stadler" pod ravnanjem maestra vlč. Marka Stanušića.

Kroniku vodio: Vlč. Josip Tadić, tajnik

10. obljetnica pohoda Ivana Pavla II. u BiH

BISKUPSKA KONFERENCIJA
BOSNE I HERCEGOVINE
NADBISKUPSKI ORDINARIJAT VRHBOSANSKI

Poziva Vas na

Svečanu akademiju

*U povodu desete obljetnice
Pastirskog pohoda pape Ivana Pavla II.
Bosni i Hercegovini, 12. i 13. travnja 1997. godine*

*Vrhbosanska katolička bogoslovija
(dvorana Pavla VI.)*

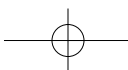
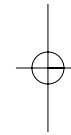
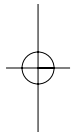
Četvrtak, 12. travnja 2007. u 19.30 sati

Akademija

Program

- * Zemlja uzdrhta (B. Antonić) -
Katedralni mješoviti zbor Josip Stadler;
- * Pozdravi;
- * Papa u Sarajevu;
- * Blizina i suosjećanje s čovjekom -
E. Kamenica;
- * Poziv na vjerničku nadu i odgovornost
za bolju budućnost - *episkop Grigorije;*
- * Ohrabrenje i poticaj Katoličkoj Crkvi u BiH -
Mons. A. Orlovac;
- * Krist uskrsnu (R. Lowry) -
Katedralni mješoviti zbor Josip Stadler;
- * Projekcija kolaža Papina pohoda;
- * Baština Sluge Božijega Ivana Pavla -
Mons. W. S. Sommertag;
- * Završna riječ - *cardinal Puljić*
- * Fala (D. Domjanić, V. Paljetak) -
Katedralni mješoviti zbor Josip Stadler

PRILOZI

Blizina i suosjećanje s čovjekom

U kratkim zemaljskim danima kroz koje protrčimo, nesvjesni i njihova početka i kraja, ponekad i toga da su uopće postojali, zaboravljamo, sve češće, kako uopće izgleda zastati, misliti, osjećati. Zato se u bezglavoj jurnjavi i učini da ničeg u našim životima nema osim onog što tek treba biti, a nije tako. Svima kojima sam ovih dana spomenula papu Ivana Pavla II. pojavio se na licu nježni, sjetni osmijeh i svi su se odmah sjetili gdje su se nalazili u vrijeme tog žučenog pohoda "ovome meni tako dragome kraju", kako je Sveti Otac nazvao Sarajevo i BiH. Poslije toliko godina neki nisu krili ni ushićenost zbog toga što im se tada učinilo da je Papa upravo njima mahnuo rukom. Jer, "meni je mahnuo". Svježe sveopće pamćenje nikako ne može biti slučajno. Kao što je Sarajevo za Ivana Pavla II. bilo znak dvadesetog stoljeća, a koje je, opet, i na početku, i na izmicanju, taj grad "odabralo" za stvarnu i metaforičnu prijestolnicu žrtve uopće, tako je i dolazak Svetoga Oca bio, i sada je, znak nade, ohrabrenja, pouka, da žrtva nikada nije sama. I da nisam svjedočila Njegovoj besjedi, to bih spoznala već i samo zahvaljujući dirljivim slikama s Koševa u čijem je srcu bio čovjek Vojtila, i sam shrvan bolešću, starošću, šiban vjetrom s tko zna kojeg zapada ili istoka. Te scene su se mnogima urezale u sjećanje, možda i zato što su pred našim očima potvrdile da je, dok je u bazilici sv. Petra jedna svijeća stalno gorjela iskazujući neprekinutu molitvu da Gospodar Svjetova ublaži patnje Sarajeva i Bosne i Hercegovine, Ivan Pavao II. i sam preživljavao našu kalvariju. Objasnio je: "Silne patnje i tragedije u mojem su srcu stvarale duboko i bolno suosjećanje.." A, tko zna, osim Gospodara, što je teže i kome je mučnije, onome tko trpi, ili onome tko je daleko od onog koji trpi. Ali zna se da je Njegova prva misao u sarajevskoj zračnoj luci odletjela prema Bogu koji je uslišao njegovu žarku želju za hodočašćem u Bosnu i Hercegovinu. I, već tada, a isto će ponoviti više puta, pri

tome uvijek BiH i Sarajevo darivajući izrazima ljubavi, koje, nažalost, mnogi u ovoj zemlji, pa ni njeni čelnici, nikada nisu ni osjetili niti izrekli, Ivan Pavao II. govori kako hoće sve zagrliti. Odmah je otklonio i svaku dilemu oko toga kome je došao: "Mir vama, muževi i žene Sarajeva, mir vama stanovnici BiH, mir vama, braćo i sestre, ove drage zemlje..."

Doista, ništa ne može zamijeniti neposredni susret, stisak ruke, pogled očiju. Zar ne kaže i Vjerovjesnik da je obveza bolesnom prisloniti svoj dlan na njegovo čelo, ili na rame, i tako primiti nešto od njegove muke. Osvrćući se kasnije na taj pastirski pohod, Sv. Otac piše kako mu je ovaj omogućio "rukom dotaći tolike žalosne posljedice uzaludnog krvoprolića". Koliko mi, ovdje, danas, isto činimo, a koliko presuđujemo iz svojih toplih, udobnih "gnijezda"? Koliko smo uopće blizu onima kojima Papa iskazuje svoje duboko poštovanje, a koji su, "u mučeničkom gradu, u cijeloj BiH, obilježenima žestinom lude logike smrti, podjele i uništenja, bile osobe što su se borile da "razore pregradu razdvojnica..." S posebnim poštovanjem njih blagoslivlja preporučujući "da i buduće, čak i uz cijenu velikih žrtava, ostanu s povjerenim im standom..."

Je li poštovanje te preporuke ako se komunicira isključivo preko priopćenja, strojeva, telefona, tajnica, portparola, glasnogovornika, prvih, drugih, trećih pomoćnika, nečega? A, nažalost, tako se sada najčešće kontaktira, pa i s nevoljnicima koje Ivan Pavao II. spominje, ne slučajno, uvijek istim redom. Prvo one "koji su prerano izgubili dragu osobu", pa one "koji na svome tijelu nose biljege rata", te one "koji su tijekom dugih godina bili prisiljeni napustiti svoje domove". Oni imaju povlašteno mjesto u njegovu srcu. Imamo li mi te osobe u svome srcu, kamoli da su povlaštenog statusa?

A svima koji još nisu u sebi smogli snage priznati istinu što se desilo u, kako

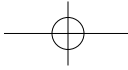
Papa veli, "tužno ratno doba", možda će pomoći njegove riječi, čije značenje, bojim se, ne samo što neki neće, nego i ne mogu shvatiti: "Ne prestajemo zahvaljivati, tebi grade, tako iskušavani, i vama, braćo i sestre, koji prebivate u BiH, jer ste svojom žrtvom na neki način uzeli na se težinu ovog strašnog iskustva kojega je dionik svatko od vas..."

A u tom gradu, u toj BiH, neimaština je posebna pošast, i Sveti Otac traži, od Crkve, da ona, "unatoč svojem siromaštvu, ne zaboravlja siromahe koji kucaju na njezina vrata", objašnjavajući: "Pustoš koju je stvorio nedavni rat ostavila vam je kao baštinu razorene obitelji, udovice i siročad, izbjeglice i prognanike, invalide i druge ljude raznovrsnom boli pogođene. Potrebno je da ostanete uza sve njih..." Jer, od materijalne, tegobnija je duhovna praznina, a nju može ispuniti samo onaj koji suosjeća, koji će "potirati suze tolikih osoba koje oplakuju svoje najmilije, slušati nemoćni krik onih koji su vidjeli pogaženima svoja prava i kojima je uništeno ono što im je najvažnije..." Što je naša stvarnost? Pa ni liječnici vas više neće saslušati. Odmah uključuju aparate i promatraju vas preko ekrana. Vidi li se tamo baš sve? Mnoge institucije su sistemski postavljene tako kao da postoje samo zbog sebe samih, ignorirajući svrhu svoga zemaljskog poslanja. Nije onda čudno što i ovih dana prosvjede najavljuju: Srebreničanke, civilni i ratni vojni invalidi, umirovljenici, opljačkani štediša, poljoprivrednici koji, umjesto na njivama, borave pod šatorima, bivši vojnici, koji se još nisu ubili. A što tek reći za prognanike, koji su na posebnom mjestu u Papinu srcu, jer On zna što je dom, zna da se on ne podiže direktivama, "sađenjem" vještačkih naselja tamo gdje ljudi nisu nikad živjeli. Stotine tisuća bh. očajnika još sanja svoju kuću, a 12-ta je godina od Dayton. Sela, zaseoci, čitavi krajevi ove lijepe zemlje su prazni, poluprazni, zarasle su oranice, a što znači i kuća ako se u nju zaključavaš s prvim mrakom, i ako u njoj nema struje, dok domaćin nema posla, pogotovo ako ga nema samo zbog svoga imena. Papa prije deset godina kaže: "Potrebno je žurno", pazite,

žurno, "...svima zajamčiti rad..." Opominje: "Sigurno sve mnogo ovisi o onima koji u rukama imaju vlast", ne zaboravljajući odgovornost svakog čovjeka, ali i odgovornost Europe, "svjedoka svih naših patnji", dodajući, "je li Europa uvijek bila potpuno odgovoran svjedok". Ne može se izbjeći ovo pitanje, nastavlja, upozoravajući na potrebu da državni, političari, vojnici, znanstvenici i kulturni djelatnici nastoje pružiti odgovor na njega. Do danas ni to nije učinjeno. Možda i zato što "težak račun povijesti" podrazumijeva i rizik zamjeranja, toga da će se vlastita fotelja malo zatresti, ali i možda zato što je "potrebno svakodnevno obnavljati napor susretanja s drugima, ispitujući vlastitu savjest, ne samo što se tiče vlastite krivnje, nego i snage koju je svatko spreman uložiti u izgradnju mira", a za što Ivan Pavao II. preporučuje oruđe ljubavi. "Valja znati pitati oprostjenje, i oprostiti."

Ali, "praštanje ne isključuje istinu, naprotiv... Bitna pretpostavka praštanja i pomirenja jest pravda". Stoga Sveti Otac, očito ne misleći da je to proturječno, a što je, opet, licemjerni, opći stav današnjih "mirotvoraca", upravo zbog srdaca ogorčenih patnjom traži ukazivanje na nasilje, raskrinkavanje nepravdi, nazivanje zla pravim imenom. Zato i nekoliko puta ponavlja da je ovdje rat trajao pet dugih godina, što, čak, i mnogi naši vlastodršci, i historičari, još ne znaju. Za njih je rat počeo tek kada je prekoračio njihov prag, odnosno kada je to objavila "njihova" vlast. A Papa poručuje: "Ne dopustite da vas zastraši ijedna ovozemaljska vlast..." Osvrnimo se prvo unutar samih sebe, živimo li mi tako. I može li stoga postojati istinska "civilizacija ljubavi" koju Ivan Pavao II. priziva, gotovo nam se pravdajući, da je "ime Sarajeva, više puta, i u različitim zgodama, bilo na njegovim usnama, a uvijek u srcu..." Jednako kao i imena svećenika Matanovića i Grgića. Vjerski poglavar više od milijardu ljudi na ovom planetu napominje konkretne ljude, što mnogi u nas, opsjednuti visokom politikom, ne rade ni u kancelarijama svojih mjesnih zajednica. Zatraživši istinu o njihovom "nestanku", Sveti Otac je ukazao na potrebu dolaženja do istine o svima onima za kojima

PRILOZI

se traga, bez čega rane rata nikada neće biti zacijeljene. U međuvremenu, u jednom bunaru, otkriveni su zemni ostaci ubijenog Matanovića i njegovih roditelja. Grgićevi još nisu. Ubojice su na slobodi, čemu su, tvrdim, osobito doprinijeli pojedini predstavnici međunarodne zajednice, iz njima znanih razloga. Jednom će se i o tome morati progovoriti, pa i o tome da se ovim povodom Pravdi nacerilo u lice grotesknim suđenjima.

Koliko je sličnih primjera u ovoj zemlji! I kome služe iluzije da, navodno, u interesu "zajedničke zgrade mira", o tome treba šutjeti. Ali, nije li Ivan Pavao II. onu svijeću iz bazilike sv. Petra povjerio sada nama.

Edina Kamenica

Ohrabrenja i poticaji pape Ivana Pavla II. Katoličkoj Crkvi u Bosni i Hercegovinom prigodom posjeta Sarajevu 1997. godine

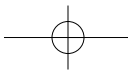
Uvodne misli

Najprije bih želio reći da je pohod Svetoga oca Sarajevu 1997. godine bio jedan veliki poticaj i ohrabrenje Crkvi u Bosni i Hercegovini, ali i svim njezinim ljudima, u traženju mira, pomirenja i opraštanja. Ja ću večeras govoriti u množini, o ohrabrenjima i poticajima koje nam je tom prilikom dao, nama ljudima Crkve.

Poznato je da Papa uvijek dolazi u pohode prije svega Crkvi u određenoj zemlji. Međutim, to se redovito događa i na poziv episkopata te zemlje, ali i državnih vlasti, jer je Papa i vrhovni poglavar Katoličke crkve, ali i suveren Vatikanskog grada. Zato on redovito ne dolazi dok se ta dva poziva ne usklade. Međutim, Sarajevo je u tome bilo iznimka. Dogodilo se da je Papa primio oba poziva, i crkvene i državne strane, da je sve bilo pripremljeno, a da on ipak nije mogao doći. Bilo je to u jesen 1994. godine, neposredno prije nego što je posjetio Republiku Hrvatsku prvi put. Tu je svoju želju Sv. otac više puta ponovio pri svom pohodu 1997. godine. No, 1994. rat je još bio u tijeku, rizik prevelik, tako da je Papina sigurnost bila teško ugrožena, pa je posjet na traženje međunarodnih snaga koje su trebale garantirati Papinu sigurnost odgočen. A

da je Papa unatoč svemu htio doći, svjedoči apostolski nuncij mons. Alessandro D'Errico u nedavnom intervjuu jednim novinama. Upozoren na opasnosti Papa je rekao: "Moramo ići! Moramo ići jer imam poruku koju trebam prenijeti. Siguran sam da će nam Otac nebeski pomoći. Uostalom, svi moramo jednoga dana umrijeti." (Večernji list, izdanje za BiH, srijeda 21. ožujka 2007., str. 7).

Pohod je uslijedio dvije i pol godine kasnije, i to 12. i 13. travnja 1997. S pastirima i vjernicima Katoličke crkve susreo se Sv. otac više puta, upućujući neumorno svoju očinsku riječ svima. Najprije se u subotu 12. travnja navečer susreo sa svećenicima, redovnicima i redovnicama, te svećeničkim pripravnicima, bogoslovima i sjemeništarcima u katedrali i s njima molio Večernju. S vjernicima je susret bio sutradan u nedjelju na koševskom stadionu kada je predvodio nezaboravnu sarajevsku misu, najveću do tada u Bosni i Hercegovini. Poseban susret imao je s biskupima Biskupske konferencije BiH, koja je utemeljena 8. prosinca 1994. Svima je upućivao svoju riječ, poticaj i ohrabrenje. Neke su teme kojih se tom prilikom doticao zajedničke i za Crkvu i za državu BiH, ali je moja zadaća u ovom izlaganju osvrnuti se na ono što je rekao Crkvi,

u čemu ju je hrabrio i što joj je ostavio u zadaću. Možda nam to o desetoj obljetnici njegova pohoda posluži kao podsjetnik, ili, ako hoćete, kao ispit savjesti, što smo od toga ostvarili.

1. Oproštenje, pomirenje, mir

Ratom ispaćenu zemlju i sve njezine stanovnike, posebno teško postradalu Crkvu Papa je usrdno pozvao na opraštanje, pomirenje i zauzimanje za trajan i pravedan mir. Na molitvi Večernje u katedrali rekao je: "Danas sam došao reći vam: hrabro naprijed! Ne umarajte se u zalaganju oko promaknuća toliko dugo žuđenoga mira!" Najavio je novu zoru koja sviće napaćenomu puku (t.4). Taj mir je prema riječima apostola Pavla sam Krist, rekao je Papa, navodeći tekst poslanice Efežanima: "Krist je Mir naš, On koji od dvoga učini jedno: razori pregradu razdvojnici, to jest neprijateljstvo" (Ef 2,14) (t.2). Na kraju je ponovio: "Predragi, za sve je došlo vrijeme velikoga ispita savjesti, došlo je, naime, vrijeme odlučnoga zalaganja za pomirenje i mir (...) Glasno i jasno valja reći: Nikada više rata!" (t.6), uzviknuo je Papa, a to je misao koju je više puta ponavljao u različitim prigodama i susretima i s ljudima Crkve i s državnim dužnosnicima.

Svim duhovnim osobama reče da su "kao služitelji Božje ljubavi" poslani brisati suze tolikih koji oplakuju svoje poginule, tješiti one kojima su pogažena prava i "uništeno ono što im je najsvetije", svakako misleći na nasilje protiv dostojanstva ljudske osobe, ali i rušenje svetinja, crkava, samostana, oskvrnuće grobljâ, zatim biti bliski izbjeglicama i prognanicima, zauzimati se za starce, siročad i udovice. Posebno ih je potaknuo da hrabre mladež, koja je u strašnom ratu prerano sazrela (t.6). Podsjetio je još jednom na važnost opraštanja: "Među vama je ovdje Petrov nasljednik (...) da bi sve podsjetio da Bog prašta samo onomu koji, sa svoje strane, ima hrabrosti oprostiti drugima (...) Snaga će vašega primjera i vaše molitve od Gospodina onima, koji ga još nisu našli, isprositi odvažnost da traže oproštenje i da sami oprostite drugima" (t.7).

Na opraštanje i traženje oprostjenja Papa je snažno pozvao i u propovijedi na sv. misi na Koševu u nedjelju 13. travnja. To je bila njegova glavna misao koju je bio izabrao i za predviđeni posjet 1994., a sada je te riječi iznova osnažio: "Želim ih ponoviti kako bi ušle u svijest onih koje je ujedinilo bolno iskustvo ovoga grada i ovoga kraja, svih naroda i zemalja razdiranih ratom: 'Oprostimo i zatražimo oproštenje'." Tu se pozvao i na svoju novogodišnju poruku te godine uz Dan mira s temom: "Oprosti i primi mir" U toj istoj poruci koju je u propovijedi citirao protumačio je što je to oproštenje i kakav taj mir ima biti: "Oproštenje je, u svojem najistinskijemu i najuzvišenijemu obliku, čin čiste ljubavi" rekao je Papa, dodavši: "praštanje je daleko od toga da isključuje istinu; ono je traži", a "bitna pretpostavka praštanja i pomirenja jest pravda" (t.6).

Papa je neprestano imao na umu da se nalazi u zemlji gdje zajedno na istom prostoru vjekovima žive pripadnici različitih vjera, naroda i kultura, ono što danas zovemo: multietničnost, multikulturalnost i multireligioznost. Zato je poticao na međusobno poštovanje i uvažavanje svih. Za Crkvu u BiH reče da za sebe ne traži ništa drugo nego da "može slobodno propovijedati Evanđelje vječnoga spasenja, poštujući pri tom svako ljudsko biće, svaku kulturu i svaku vjeru". Time je označio put kojim je Crkvi ići u tom društvu. A upravo Crkva u tom pogledu ima vjekovno iskustvo u ovim krajevima. To je posebno istaknuo na kraju svoga govora biskupima u posebnom susretu s njima, potičući ih na dijalog s pravoslavcima i muslimanima "kako bi se mogao izgrađivati miroljubivi suživot u uzajamnome poštivanju prava svakoga pojedinca i svakoga naroda." (Riječ biskupima u nadbisk. domu, t.6)

2. Riječ nositeljima duhovnih zvanja

U svome susretu u katedrali Papa je uputio svoju očinsku riječ nositeljima duhovnih zvanja: svećenicima, redovnicima i redovnicama, te bogoslovima i sjemeništarcima. Najprije je svim duhovnim osobama odao priznanje za ono što su pretr-

pjeli u ratu: "U ovome trenutku posebno mislim na svećenike i na posvećene osobe, koji su puno prepatili tijekom ovih teških godina" (t.2). Posebno je spomenuo one koji su - vjerni svome poslanju - žrtvovali vlastiti život, a poimenično je spomenuo banjolučke svećenike Ratka Grgića i Tomislava Matanovića zahtijevajući da se rasvijetle njihovi slučajevi. Naime, obojica su odvedeni iz svojih župa Nove Topole odnosno Prijedora i netragom nestali. U međuvremenu se saznala tragična sudbina vlč. Matanovića (koji je jednu godinu bio i profesor na ovoj Katoličkoj teologiji) i njegovih roditelja, koji su ubijeni 1995., dok se za sudbinu vlč. Grgića, otetog 1992., ni danas, deset godina nakon Papinih riječi, a 15 godina nakon odvođenja, ne zna ništa pouzdano.

Svećenicima je Papa odao priznanje na vjernosti i zahvalio im istaknuvši to što su ostali uz povjereno stado: "Na poseban način mislim na vas, svećenici, koji ste u tužno ratno doba ostali uz svoje vjernike i s njima zajedno podnosili nevolje te smjelo i vjerno nastavili obavljati svoju službu. Hvala vam na tome znaku ljubavi prema Kristu i Njegovoj Crkvi. Ovih ste godina ispisali stranice pravoga junaštva koje se ne mogu zaboraviti" (t.3). Potaknuo ih je na ustrajnost, i preporučio da i ubuduće, "čak i uz cijenu velikih žrtava" ostanu sa svojim vjernicima i budu "nositelji nade i jasni svjedoci Kristova mira". Mislim da su taj poziv svećenici uglavnom vjerno ispunili. Posebno zadivljuju oni koji su prvi pošli u posve uništene župe i rado stoje na raspolaganju za doista malen broj povratnika, osobito u Posavini i u dobrom dijelu Banjolučke biskupije. Poticaj svećenicima Papa je završio ohrabrenjem da čuvaju smisao svoga zvanja i svoj svećenički identitet (t.3).

Zatim je uputio svoju riječ redovnicima i redovnicama. I njima je zahvalio u ime cijele Crkve za "dragocjeno djelo" koje su učinili i koje i dalje čine na dva načina: "služeći narodu Božjem i svjedočeći Evandjelje zavjetovanjem evanđeoskih savjeta i raznovrsnim oblicima apostolata", dakle životom u skladu s položenim zavjetima i apostolskim zadaćama. Sve ih je potaknuo da žive prema karizmi svojih

utemeljitelja i utemeljiteljica "živeći je uvijek sve većim i jačim uvjerenjem". Izričito je spomenuo prvog Vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Stadlera kojega je nazvao "velikim pastikom", i to kao "utemeljitelja Družbe služavki maloga Isusa, jedine redovničke zajednice koja je nastala u Bosni i Hercegovini". Na njegovu se grobu na kraju svoga pohoda katedrali također pomolio, te mu i tako odao priznanje.

Od redovnika posebno je apostrofirao franjevce, među kojima se tom prigodom našao i njihov vrhovni poglavar, generalni ministar. Njima je rekao: "Tijekom minulih stoljeća mnogo ste truda uložili u širenje i očuvanje kršćanske vjere u Bosni i Hercegovini, djelotvorno pri tom pridonoseći propovijedanju Evandjelja među ovdašnjim pučanstvom" dodavši: "Vaša slavna prošlost obvezuje vas da svoju velikodušnost iskažete u sadašnjemu vremenu, slijedeći stope svetoga Franje". Imajući na umu tragičnu podijeljenost u Crkvi u dijelu Hercegovine, Sveti im je otac naveo odlomak iz potvrđenog pravila sv. Franje i tako im progovorio na njegova usta: "Savjetujem, opominjem i potičem svoju braću u Gospodinu Isusu Kristu da se, kad idu po svijetu, ne svaćaju, da izbjegavaju prepirke, da ne sude druge, nego da budu ponizni, miroljubivi i skromni, sa svima pristojno razgovarajući, kako im i dolikuje". Time je Papa htio naglasiti koliko je važno "jedinstvo Crkve, apostolska djelatnost i sam mir" (sve o redovnici(a)ma, rečeno u katedrali, vidi t.4).

Nije Sveti otac zaboravio ni svećeničkog podmladka. Bogoslove i sjemeništare nazvao je "nado/m/ Crkve u ovoj zemlji". Potaknuo ih je neka dopuste Kristu da ih osvoji, kako bi svoj život velikodušno uložili noseći braći Evandjelje spasenja. Za primjer im je stavio domaći uzor travničkog sjemeništara Petra Barbarića (1874.-1897.) i mladenački uskliknuo: "Zvanje je pustolovina koju se isplati živjeti do kraja!" (t.5).

Na kraju je svima stavio na srce da budu solidarni, da gaje međusobnu slogu a posebno da njeguju zajedništvo i suradnju s biskupima, citirajući nauk Drugoga vatikanskoga sabora: "Biskupi upravljaju mjesnim

Crkvama koje su im povjereni kao namjesnici i poslanici Kristovi" (LG 27), pa zato imaju ovlast davati zakone svojim podložnicima, što dakako uključuje obvezu poslušnosti podložnika.

3. Poticaj biskupima

Dakako da je Papa osobitu pozornost posvetio svojim prvim suradnicima, biskupima. S njima se posebno susreo u ranim popodnevnim satima u nedjelju 13. travnja u nadbiskupskom domu u Sarajevu. Svakoga je osobno pozdravio i oslovio: Kardinala Puljića je pozdravio riječima "koji, s pomoćnim biskupom mons. Perom Sudarom, odvažno i mudro paseš stado Crkve vrhbosanske", biskupu Komarici reče: "čvrsti biskupe napaćene Crkve banjolučke", a biskupa Perića je apostrofirao kao onoga "koji sa svom revnošću stoji/š/ na čelu Crkve mostarsko duvanjske i obavlja/š/ službu apostolskoga upravitelja Crkve trebinjsko-mrkanske" (govor biskupima u Nadb. domu, t. 1). Na Koševu je pak kardinala nazvao "revnim pastikom", biskupa Komaricu "odvažnim biskupom", a biskupa Perića "gorljivim biskupom" (t.3). Svima je zahvalio za: "neustrašivo svjedočanstvo koje ste pružili pred Crkvom Božjom u vrijeme nedavnoga sukoba, kada ste, unatoč velikim opasnostima i teškome stanju, uvijek budi i puni skrbi, ostali sa svojim zajednicama, dijeleći s njima patnje, nevolje i svaku vrstu oskudice" (govor biskupima, t.1). Istaknuo je zajedništvo s Petrovim nasljednikom, koje se očitovalo euharistijskim slavljem toga prijedneva i još jednom je preko njih, pastira, pozdravio sve nositelje duhovnih zvanja, i sve vjernike laike, a posebno se sjetio onih "koji su ranjeni na tijelu ili duši i nose posljedice žalosnoga razdoblja nedavnoga rata" (t.1). Sve želi okrijepiti u vjeri, i Pastire i stado, rekao je.

Biskupima je stavio na srce da njeguju zajedništvo s drugim biskupima cijeloga svijeta, "i to navlastito s biskupima iz Hrvatske". Papi je jasno da smo dio istoga naroda i iste Crkve, pa je to izrijeком spomenuo. Zaželio je da međusobno ostanu "postojani u uzajamnoj ljubavi, u

otvorenome i srdačnome dijalogu, u međusobnoj pomoći", kako bi dali dobar primjer svojim suradnicima, vjernicima i svima ostalima, u kojima će oni naći nadahnuće za izgradnju društva "mira, sloge i pravde" (t.2). I njih je potaknuo na izgradnju mira, liječenje ranjenih srdaca, hrabreći ih neka dižu glas protiv svakog nasilja i nepravde. To Papa vidi upravo kao prvi zadatak biskupa u poratnom vremenu: "Prvi zadatak koji vas očekuje u ovome mučnom hodu jest liječenje srdaca izmučenih bolju i katkada ranjenih osjećajima mržnje ili osvete (...) Pozvani ste biti nositelji nove kulture koja, izvirući iz nepresušnoga vrela Evanđelja, propovijeda poštivanje svih bez izuzetka, zaziva međusobno praštanje krivnji kao pretpostavku za preporod uljuđenoga življenja" (t.3). Pozvao ih je da dižu proročki glas protiv nasilja, nepravdi, zla "i svim zakonitim sredstvima bran/it/e povjerene /vam/ zajednice", ne dopuštajući da ih zastraši nikakva zemaljska vlast.

Naglasio im je kako je potrebno iznova izgrađivati kršćanske zajednice, ali i cijelo građansko društvo, zajedno sa svećenicima, posvećenim osobama i angažiranim laicima. To je nova evangelizacija. Nije Papa zaboravio potaknuti biskupe ni na brigu za najbliže suradnike: "Znajte očinskom dobrotom razumjeti teškoće koje svakodnevno susreću vaši najbliži suradnici. Podupirite ih svojom molitvom i dobrotom svojega srca." (t.4) Ipak, glavna je služba biskupa "molitva i posluživanje riječi (Dj 6,4)", kako stoji u Djelima apostolskim, kojima "se trebate neumorno posvećivati", posebno u predsjedanju euharistijskim slavljinama (t.5).

Zatim ih je potaknuo da ne zaborave siromaha u teškom poratnom vremenu, pohvalivši djelovanje Caritasa, kojemu je uostalom toga dana dodijelio i posebno priznanje zajedno s drugim dobrotvornim društvima. Karitativno djelovanje je ujedno najbolji put prema drugima: "Svjedočenje ljubavi promiče bolje razumijevanje među različitim kulturama i vjerama koje cvjetaju u ovim krajevima". Tako se izgrađuje "civilizacija ljubavi"; na što je blagopok. Papa toliko puta pozvao Crkvu. Na kraju ih je potaknuo na njegovanje ekumenskoga i

međuvjerskoga dijaloga i susretanja "s braćom pravoslavicima i s drugom braćom kršćanima s kojima nas povezuju ne male sveze vjere", te "sa sljedbenicima islama, kao bi se mogao izgrađivati miroljubivi suživot u uzajamnome poštivanju prava svakoga pojedinca i svakoga naroda" (t.6).

4. Riječ Europi i svijetu

A riječ upućena domaćoj i svjetskoj javnosti na Koševu? Tu je Papa progovorio ne samo Crkvi nego svim stanovnicima Sarajeva, BiH, Europi i svijetu. Moto je njegove propovijedi bio: "Zagovornika imamo kod Oca - Isusa Krista, Pravednika" (1 Iv 2,1) iz nedjeljnog čitanja. Isus uskrsli naš je zagovornik kod Oca. To je Papa došao poručiti svima. Dakako da je na prvom mjestu naglasio i poželio mir ispaćenom Sarajevu: "Mir vama, muževi i žene Sarajeva! Mir vama, stanovnici Bosne i Hercegovine! Mir vama, braćo i sestre, ove drage zemlje!" (prop. na Koševu t.3). Isusov mir, koji je Papa svima poželio, naglasio je, "nije mir što ga pobjednik nameće pobijeđenima, jaki slabijima", nego se on rađa iz "Božje ljubavi prema čovjeku i iz čovjekove ljubavi prema čovjeku" (t.3). U spomenu nametanja mira sa strane jačih slabijima čini se da je sadržana kritika daytonskog mira za koji se mnogi slažu da nije pravedan. Samo je ljubav temelj pravoga i pravednog mira, naglasio je.

Uputio je i kritiku Europi koja je bila svjedok ne samo patnji koje su u Sarajevu započele početkom 20. st. nego su se u njemu osobito intenzivno događale kroz tisuću dana na njegovu kraju. Papa je prodrmao savjest Europe kad ju je upitao "je li bila uvijek potpuno odgovorni svjedok?". Da je Papa mislio da jest, ovo pitanje ne bi postavljao, niti tražio da ne njega odgovore "državnici, političari, vojnici, znanstvenici i kulturni djelatnici" (t.4), a upravo je to zatražio.

Svima je ponovio snažan poziv na opraštanje i traženje oprostjenja, na pomirenje. U tom je cilju ponovio svoju

misao vodilju iz 1994. godine, kada je htio prvi put posjetiti Sarajevo: "Oprostimo i zatražimo oprostjenje" (t.6). Te je riječi izrekao na propovijedi pripremljenoj za tu prigodu, ali ju je morao izreći u Castel Gandolfu, gdje je služio sv. misu za BiH. Inspirirao se pritom riječima poljskih biskupa upravljenim njemačkim biskupima na završetku Drugog vatikanskog sabora, koje se odnose na strahote Drugoga svjetskog rata: "Opraštamo i tražimo da nam oprostite!" (prop. u Castel Gandolfu t.6). Tu je misao ponovio u Sarajevu 1997. "kako bi ušle u svijest onih koje je ujedinilo bolno iskustvo ovoga grada i ovoga kraja, svih naroda i zemalja razdiranih ratom" (Koševo t.6). Riječi izgovorene u Sarajevu imaju, dakle, univerzalnu vrijednost. Neophodno je, naglasio je, "krenuti tim teškim ali nužnim putem oprostjenja, koji vodi k dubokom pomirenju" (t.6). Pozvao je na molitvu da "Sarajevo za Europu postane uzor suživota i miroljubive suradnje među različitim narodima i vjerama" (Koševo, t.5).

Kratak zaključak

Iako su se ovi pozivi odnosili na sve ljude, na sve građane Sarajeva, BiH, pa i cijeloga svijeta, oni su u prvom redu bili upućeni vjernicima, Crkvi i stavljeni joj pred oči kao trajan zadatak. Nakon deset godina, Papini pozivi na mir i pomirenje, na opraštanje i miran suživot jednako su aktualni i smjer su u kojemu imaju djelovati i crkvene i državne strukture. Bila je hrabrost doći u Sarajevo i tako otvoreno progovoriti. Još veću hrabrost je Papa pokazao kad je htio doći u ratno Sarajevo u posvemašnjem okruženju 1994. godine. Taj Božji čovjek, veliki prijatelj Bosne i Hercegovine i svih njezinih ljudi, veliki prijatelj Boga i čovjeka jasno ih je izrekao i ostavio nam ih u amanet. Riječi su to koje ne trebaju nikakve revizije, opoziva ili izmjene, riječi su to izrečene u ime Božje, čega je blagopokojni Papa bio svjestan, jer nam je u ime Božje i došao.

Anto Orlovac

Baština Ivana Pavla II.

PRILOZI

Eminencijo,
Ekscelencije,
Oče Provincijale,
Braćo Svećenici,
Poštovane časne sestre,
Dame i Gospodo,

Zauzetost za pravdu i mir, neumorno svjedočenje istine Kristove i Evanđelja, ljubav prema mladima, malenima i rubnima u društvu, susret među vjerama i traženje međureligijskog dijaloga ostaju plodna baština oduševljenog učiteljstva Ivana Pavla II.

Velika je to baština. Netko bi rekao: još za produbiti i ostvariti! Ali mislim da ta baština ima svoj ključ koji otvara, taj ključ se zove čovjek: čovjek u svojem odnosu prema Bogu, čovjek u odnosu prema drugom čovjeku, čovjek u odnosu prema samom sebi. Ključna riječ jest čovjek.

Ivan Pavao II. promijenio je povijest zahvaljujući izvanrednoj ljubavi prema čovjeku, nikad se nije umorio ponavljati, a to je proizlazilo iz njegova osjećaja pripadnosti Kristu "pravom Bogu i pravom čovjeku". Na Krista savršena čovjeka poziva se u jednoj svojoj poeziji naslovljenoj Zov čovjeku koji je postao tijelo povijesti.

"Zazivam te, tražim Te,
čovječe - u kojem ljudska povijest može naći svoje Tijelo.
Idem u susret Tebi,
ne kažem "Doći" jednostavno kažem "Budi",
budi tamo gdje ne ostaje nikakav otisak,
ali gdje je jednom bio čovjek,
gdje je bila u srcu i duši, želja, bol i volja,
istrošen od osjećaja i preplanuo od svetog stida,
budi vječan Seizmograf nevidljive Stvarnosti.
O čovječe u kojem se susreću dno i vrhunac čovjekov,
u kojem nutrina nije teret, niti tama, nego samo srce.
čovječe - tebi dolazim - slijedeći usku rijeku povijesti,

idući u susret svakom srcu, u susret svakoj misli
tražim kroz čitavu povijest Tvoje tijelo,
tražim Tvoju dubinu."

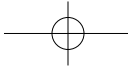
Čitav život se igra pred velikom alternativom što je onaj čovjek postavio za sva vremena, sve do kraja: "Koji će korist imat čovjek ako stekne čitav svijet, a samog sebe izgubi? Ili što će dati čovjek u zamjenu samog sebe?" Za one koji su susretali Isusa po prašnjavim ulicama Palestine, tako kao što i mi čujemo navještaj dvije tisuće godina poslije, alternativa ima oblik ponašanja opisan upravo i ovim riječima Karola Wojtyły: "Ja te zazivam i tražim Te, čovječe - u kojem/ ljudska povijest može naći svoje Tijelo./ Dolazim u susret Tebi, ne kažem "Doći"/jednostavno kažem: "Budi!"

"Zazivam te i tražim Te, čovječe". Čovjek, stavljen na kušnju svagdašnje opstojnosti, ponovno otkriva pitanje istine, ljepote i pravde koja prebiva u njemu. Istinska drama koju zanima povijest je ona koja se odvija u savjesti svakog čovjeka: u pažljivom slušanju nutarnje glazbe čovjek može izaći iz osrednjosti, opterećenosti, samodostatnosti. Čitava povijest je vrijeme dano čovjeku da postane svjestan samoga sebe i ozbiljnosti života, sve kako bi otkrio neočekivanu dimenziju svoje osobne dubine, sve do usnuća u tajni života. Dakle, slušanje postaje razgovor: sa samim sobom, s drugima, s Bogom.

Onom čovjeku Ivan Pavao II. želio je sličiti i onog čovjeka je predlagao (i nastavlja nam predlagati također danas) kao uzor suvremenom čovjeku.

Čitav svijet se zaustavio s poštovanjem ... prije dvije godine u danima agonije i smrti jednog čovjeka, upravo kao što i mi činimo, nazočni ovdje večeras, nastojeći da ne izgubimo ništa od ostavljene nam baštine dugog pontifikata Ivana Pavla II., naročito baštine od prije dvije i prije deset godina.

On je utjelovio primjer duboke "lje-

pote" i istine o čovjeku. I ta je "Draž", velika baština koju nam je ostavio, i koja nas treba ispitivati.

Ako je glavna baština Ivana Pavla II. čovjek, koje su posljedice te baštine za nas, za naše društvo, za našu zemlju, za našu Bosnu i Hercegovinu?

Koja je baština Ivana Pavla II. ostavljena zajednici građana Bosne i Hercegovine?

To je čovjek koji je povjeren drugom čovjeku, da bude poštivan, priznat i shvaćen!

Koja je baština Ivana Pavla II. ostavljena katolicima Bosne i Hercegovine?

To je čovjek povjeren drugom čovjeku, da bude poštivan, priznat, shvaćen, ljubljen i zaštićen!

Koja je baština Ivana Pavla II. ostavljena biskupima Bosne i Hercegovine?

To je čovjek povjeren drugom čovjeku, da bude poštivan, priznat, shvaćen, ljubljen, zaštićen, hranjen!

Koja je baština Ivana Pavla II. ostavljena političkim liderima Bosne i Hercegovine?

To je čovjek, kako je rekao sam Ivan Pavao II.:

"Dijalog se mora razvijati u poštivanju jednakopravnosti zajamčene svakom pojedinom građaninu preko odgovarajućih zakonskih sredstava, bez povlašćivanja ili obespravljanja bilo koga. Potrebno je žurno se založiti da se, u poštivanju dostojanstva ljudske osobe, svima zajamči rad koji je izvor ponovnoga započinjanja redovitoga života i razvoja. Potrebno je založiti se da se prognanicima i izbjeglicama iz bilo kojeg dijela Bosne i Hercegovine osigura pravo povratka u njihov dom koji su bili prisiljeni napustiti u ratnom vohoru.

Valja osigurati jednakopravnost etničko-vjerskim zajednicama. Bosna i Hercegovina je mozaik kulturâ, vjerâ, etničkih skupina, koje ukoliko budu priznate i zaštićene u svojoj različitosti, mogu vlastitim darovima pridonijeti obogaćenju

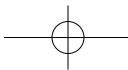
zajedničke baštine čitavoga građanskog društva."

I ponovno baština Ivana Pavla II. jest čovjek sa svojim mogućnostima, sposobnostima, ljudskim sredstvima da ostvari i poštuje drugog.

Iz osobnosti Ivana Pavla II. još za života, ali još više sada uočavamo veliku, rekao bih neizmjernu, strast za čovjekom i za čitavu ljudsku sudbinu ... (dopustite mi na kraju, da iskažem jedno moje osobno svjedočanstvo zatvoreno ljubomorno u pretincu mojeg srca, ali sad mi se čini da je došao trenutak da ga iznesem van, zbog ovih okolnosti mjesta i vremena.

Bilo je jutro. Svibanjsko jutro tisuću devetsto devedeset četvrte. U privatnoj kapeli Svetog Oca, euharistijsko slavlje. Kao i uvijek, ali ovaj put još više, u ozračju te kapele, osjećala se osobita duhovna dimenzija... Papa je sjedio, s njim je bilo malo sudionika, slijedili su čitanja dotičnog dana - čitao se odlomak iz knjige Postanka: Kain ubija Abela, prolijevanje krvi: "krv tvoga brata viče iz dubine zemlje", teško onom tko digne ruku na Kaina". Te riječi su ispunile unutrašnjost papine kapele i činilo se kao da se nastavljaju i da im nema kraja. Tijekom čitanja teksta, osjećao sam teško disanje, samilosno, činilo mi se kao da to disanje u određenom trenutku proizlazi čak iz samog teksta ... disanje dubokog suosjećanja koje se nastavljalo s rastom osjećaja koje je izazvao tekst i pitao sam se zapanjen odakle dolazi to disanje? Kad sam se okrenuo na desnu stranu, vidio sam lice Ivana Pavla II. preobraženo i trpeće i razumio sam, bilo je to njegovo disanje, disanje Pape, disanje dubokog suosjećanja, solidarnosti ... za čovjeka i za čovječanstvo. Bio je svibanj tisuću devetsto devedeset četvrte! Za koga i s kim trpi Papa? Nije trebalo puno da se shvati da je u Papinom srcu bilo trpljenje za čovjeka na Balkanu ...

Mons. W. S. Sommertag

Imenovanje Biskupa Josipa Mrzljaka

Biografija biskupa Mrzljaka

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je 20. ožujka da je u Vatikanu objavljena vijest da je papa Benedikt XVI. imenovao mons. Josipa Mrzljaka, dosadašnjeg zagrebačkog pomoćnog biskupa za novog varaždinskog biskupa.

Varaždinska biskupija u godini u kojoj obilježava 10. obljetnicu svog osnutka time dobiva svog drugog biskupa, nakon što je prvi varaždinski biskup Marko Culej preminuo 19. kolovoza prošle godine.

Biskup Josip Mrzljak rođen je 19. siječnja 1944. godine u Vukovaru u obitelji Vladimira i Barice rođene Šimecki. Roditelji su mu živjeli u Krašiću, a u Vukovar su doselili jer je otac kao državni službenik dobio namještenje. U svibnju 1945. godine otac je nestao i vjerojatno su ga ubili komunisti kao i mnoge druge u to vrijeme u Vukovaru. Odmah nakon očeva nestanka Josip se s majkom i sestrom vratio u Krašić. Osmogodišnje školovanje završio je u Krašiću i to u vrijeme kada je tu kao zatočenik živio zagrebački nadbiskup i kardinal blaženi Alojzije Stepinac. Godine 1959. odlazi u Nadbiskupsko dječjačko sjemenište na Šalati u Zagrebu gdje je maturirao 1963. godine. Studij teologije završio je na

Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a za svećenika ga je zaređio nadbiskup Franjo Kuharić 16. studenoga 1969. godine. Kao mladomisnik Josip Mrzljak je pastoralno pomagao u više župa, a zatim je bio kapelan u župi sv. Nikole u Koprivnici. Osam je godina bio župnikom u Ozlju, odakle je nekoliko godina upravljao i župom Vrhovac. Godine 1980. imenovan je župnikom u Sesevskom Kraljevcu, gdje ostaje 18 godina. U ljeto 1998. nadbiskup Josip Božanić imenovao ga je biskupskim vikarom za svećenike i ravnateljem pastoralnih ureda Nadbiskupskog duhovnog stola, a malo zatim i kanonikom Prvostolnog kapto-la zagrebačkog. U toj ga službi zatječe i imenovanje za pomoćnog biskupa zagrebačkog. Za biskupa je zaređen u zagrebačkoj katedrali 6. veljače 1999. U Hrvatskoj biskupskoj konferenciji obnašao je službu predsjednika Vijeća HBK za kler, a danas je predsjednik Hrvatskog Caritasa, predsjednik Biskupske komisije HBK za Hrvatski Caritas te član biskupske komisije HBK za odnose s državom.

Ustoličenje novoga varaždinskog biskupa mons. Mrzljaka bilo je u varaždinskoj katedrali 31. ožujka u 11 sati.

PRILOZI

Naši pokojnici

+ mons. Frane Franić

Umirovljeni splitski nadbiskup

Bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje

"Nepokolebljivoga pastira, neumornoga navjestitelja Evanđelja, odlučnoga branitelja katoliškog poklada vjere i šuvara crkvene discipline, predanoga provoditelja koncilskih smjernica i zauzetog profesora teologije nadbiskupa Franića pamtimo i kao vjernika molitelja, koji je dnevno postojano provodio sate u molitvi i razmatranju i koji se isticao svojom pobožnošću prema Blaženoj Djevici Mariji", riješi su kardinala Bozanića o pokojnom nadbiskupu.

Misno slavlje, prigodom sprovoda umirovljenoga splitskog nadbiskupa mons. Frane Franića, započeo je splitski nadbiskup Marin Barišić pročitavši riječi iz vlastoručne oporuke pokojnoga nadbiskupa Franića: "Molim svoje svećenike, redovnike, redovnice i vjernike i sve ljude i žene drugih vjera da mi oprostite ako sam nekoga možda i nesvjesno povrijedio. Ja opraštam svima sve i molim sve da mi oprostite sve."

Dar Providnosti u teškim vremenima

"Mons. Frane Franić pripada onomu ,asnom naraštaju biskupa naše Crkve kojima nas je obdarila Providnost u teškom komunističkom razdoblju, u vremenu Drugoga vatikanskog sabora i u godinama neposredne postkoncilske obnove. Mi ih se s ponosom i sa zahvalnošću spominjemo jer su časno izvršili povjerenu im službu u Crkvi i hrvatskom narodu. Stoga u ovom sprovodnom slavlju zahvaljujemo Bogu za dar nadbiskupa Frane Franića", kazao je predsjednik HBK zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodeći 21. ožujka u konkatedrali sv. Petra u Splitu Misu za pokojnoga nadbiskupa Franu Franića, koji je preminuo 17. ožujka u splitskoj bolnici "Firule" u 95.

godini života, 71. svećeništva i 57. biskupstva.

Uz splitsko-makarskoga nadbiskupa Marina Barišića i vrhbosanskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića, u koncelecijaciji je bilo 25 biskupa iz Hrvatske i inozemstva te više od 300 svećenika. Konkatedrala sv. Petra bila je pretijesna za sve one koji su došli izraziti poštovanje nadbiskupu koji je splitsko-makarskom nadbiskupijom upravljao 34. godine, od 1954. do 1988. godine. "Nepokolebljivoga pastira, neumornoga navjestitelja Evanđelja, odlučnoga branitelja katoličkog poklada vjere i čuvara crkvene discipline, predanoga provoditelja koncilskih smjernica i zauzetog profesora teologije nadbiskupa Franića pamtimo i kao vjernika molitelja, koji je dnevno postojano provodio sate u molitvi i razmatranju i koji se isticao svojom pobožnošću prema Blaženoj Djevici Mariji", kazao je kardinal Josip Bozanić u svojoj homiliji.

Bio si do kraja vjeran

Nakon popričesne molitve prigodnu riječ zahvale uputio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, koji je ukratko prikazao život i rad mons. Frane Franića u teškim komunističkim okolnostima kazavši da je bio nepokolebljiv i čvrst u svojim načelima i nošen svojim biskupskim geslom "Pobjeda svetih". Bio je jasan i prepoznatljivi u svome načelu: ispovijedati i propovijedati siguran crkveni nauk u organskom zajedništvu vjere i morala s Rimskim prvosvećenikom. "Za svoju Crkvu ste bili uvijek spremni život dati. Svima je bilo poznato u Domovini i inozemstvu Vaše Bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje jer ste svima bili primjer hrabrosti i spomenik krjeposti. Koliko ste se samo radovali

hrvatskoj slobodi i našoj neovisnosti. Zato ste živjeli, trpjeli i molili. Zato ste i utkali potpuno sebe u XX. stoljeće života Crkve u Hrvata i našeg naroda koje će teško biti razumjeti bez Vašega imena, djela i osobe", rekao je nadbiskup Marin Barišić.

Mons. Franić pisac je više knjiga i stotina teoloških članaka, a nakon Drugoga vatikanskog sabora osobito se zauzimao za ekumenizam i dijalog s onima koji nisu njegovih uvjerenja. U razdoblju komunizma bio je fizički napadan, a zbog njegove odanosti Papi bila su sedam godina zatvorena splitska sjemeništa. "Oče nadbiskupe Frane, čast mi je bila kao studentu čuti s katedri u dvorana rimskih sveučilišta tvoje ime", istaknuo je u svom oproštajnom govoru splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić izričući riječi zahvale u ime svih vjernika Splitsko-makarske nadbiskupije. Zahvalivši liječnicima koji su kroz dugi niz godina pratili nadbiskupa Franića u njegovoj bolesti i starosti, medicinskim sestrama i bolničkom osoblju Kliničke bolnice Split na Firulama, sestrama Služavkama Malog Isusa, koje su ga pratile kroz gotovo 85 godina, svećenicima i časnim sestrama u konkatedralnoj sv. Petra te svima ostalima, nadbiskup Barišić je zaključio svoj govor riječima: "Dragi oče nadbiskupe Frane, posljednji put sam Vas posjetio u bolnici dva dana prije smrti. Bili ste u snu i posljednje riječi ste mi rekli: Bit će dobro. Za Vas sigurno bit će bolje. Bit će bolji i pohvalniji sud nego onaj koji je o Vama za zlatni Vaš svećenički jubilej izrekao papa Ivan Pavao II. Bit će to spasenjski sud Gospodara života i povijesti koji će Vas zagrljajem primiti: Slugo dobri, bio si do kraja vjeran, uđi u veselje Pobjede svetih,

svetoga Dujma i blaženoga Alojzija Stepinca, u slavu raspetoga i uskrsloga Sina, u radost Gospodara svoga."

Od biskupa Stepinćevih vremena oprostio se i kardinal Vinko Puljić, u ime Biskupske konferencije BiH i svih vjernika BiH, izrazivši zahvalnost na njegovoj osjetljivosti za patnje i potrebe Crkve u BiH te istaknuvši da katolici ne smiju nikad zaboraviti takvoga velikana srca i duha. U ime društvenih vlasti riječ zahvalnosti blagopokojnom nadbiskupu i iskrene sućuti rodbini uputio je splitski gradonačelnik Zvonimir Puljić. U ime redovnika i redovničkih zajednica provincijal dr. fra Željko Tolić. U ime laika i katoličkih udruga Nenad Mladineo, a u ime rodbine nećak Filip Tadin.

U povodu smrti nadbiskupa Franića prigodnu poruku uputio je Sveti Otac Benedikt XVI. preko kardinala Tarcisia Bertonea, državnog tajnika, u kojem je podsjetio na revnost kojom je nadbiskup služio Božjemu narodu u posebno teškim vremenima. Dio poruke pročitao je generalni vikar mons. Ivan Čubelić. Sprovodnomu su slavju, koje su svojom pjesmom pratili bogoslovi i šest župnih zborova pod ravnanjem mo. don Šime Marovića, nazočili i brojni predstavnici gradskih i županijskih vlasti na čelu sa županom Splitsko-dalmatinske županije Antom Sanaderom te brojni vjernički puk. Nadbiskup i metropolit Franić pokopan je u kripti konkatedrale sv. Petra, jedinog crkvi koju je uspio izgraditi u razdoblju komunizma. Sprovodne obrede predvodio je nadbiskup Barišić.

+ mons. Marko Kamenjaš

Svećenik Vrhbosanske nadbiskupije

Nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić predvodio je 11. travnja u bogoslovnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Sarajevu sprovodnu Misu za pokojnog svećenika Vrhbosanske nadbiskupije mons.

Marka Kamenjaša uz koncelebraciju pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. dr. Pere Sudara i oko 70 svećenika te sudjelovanje pokojnikove rodbine, većeg broja redovnica i vjernika.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je govorio o pokojnikovu životu i radu te njegovoj predanosti Crkvi i hrvatskome narodu. "Nikad nije manjkalo pokore u njegovu životu. Međutim, mons. Kamenjaš je pripadao staroj školi. Njegova formacija je počela od sjemeništa u Travniku, a nastavio ju je u svim potrebnim odgojnim ustanovama. Kasnije prolazi kroz školu križa života i pastoralnog rada. Posebno mu nije manjkalo kušnji u vrijeme komunizma. Uvijek je odlučno zauzimao stav vjernosti Kristu, Svetome Ocu, mjesnom biskupu i svome hrvatskom narodu", kazao je kardinal Puljić koji se potom osvrnuo na dugotrajno narušeno zdravstveno stanje mons. Kamenjaša. "Unatoč šećernoj bolesti, koja ga je nagrizala posebno na području vida, nije izgubio vid srca i duše kojom je pratio sve što se događa u Crkvi, a posebno u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Stojeći pokraj njegova bolesničkog kreveta rekoh mu: 'Dragi monsinjore, sada je vaš bolesnički krevet oltar na kojem se vi s Kristom prikazujete i tako slavite svoju životnu Misu.'"

Na kraju Misnog slavlja od pokojnika se oprostio i predočio njegov kratki životopis personalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije preč. Marijan Pejić. Oproštajni govor uputio je i vlč. Marijan Kopic, jedan od svećenika iz rodne pokojnikove župe Oštra Luka - Bok koji se prisjetio nekih od brojnih životnih zgoda mons. Kamenjaša. Zahvalio je i svima koji su tijekom bolesti pokazivali ljubav i skrb prema pokojnome Marku, posebno upravi Bogoslovije, časnim sestrama i liječničkom osoblju.

Nakon Mise zadušnice kardinal Puljić je predvodio sprovodne obrede na sarajevskom groblju Bare gdje je mons. Kamenjaš i pokopan u svećeničku grobnicu. Mons. Marko Kamenjaš rođen je 25. kolovoza 1927. godine u Oštroj Luki. Nakon završetka gimnazije u Travniku, bogoslovne studije je pohađao u akovu. Za svećenika je zaređen 5. kolovoza 1956. godine u Sikirevcima. Kao mladomisnik je najprije kratko službovao kao kapelan u Brčkom, nakon čega je imenovan upraviteljem župe Lukavac. Godine 1967. odlazi za župnika u Korićane odakle 1960. godine ide za župnika u Otinovce. 1966. je imenovan župnikom u Radunicama, a već sljedeće godine odlazi za župnika na Cer. Od 1971. do 1980. godine službuje kao župnik Zavidovića i jedno vrijeme obnaša službu žepačkog dekana. Godine 1981. dolazi za župnika u župu sv. Josipa na Marijin dvoru u Sarajevu i obnaša službu sarajevskog dekana. 1984. godine je imenovan privremenim upraviteljem nadbiskupijske kancelarije te istovremeno obnaša službu dekana do 1987. godine. Za svoga djelovanja u Vrhbosanskom nadbiskupskom ordinarijatu, mons. Kamenjaš je obnašao i različite druge službe kao što su generalni vikar, zamjenik delegata apostolskog administratora i misijski animator. Od 1991. do 1999. je obnašao službu arhivara te jedno vrijeme službu rektora crkve sv. Vinka. U ljeto 1999. godine je umirovljen radi narušenog zdravstvenog stanja. Posljednje godine svoga života je proveo u bolesničkom krevetu u Svećeničkom domu gdje je dočekao i prijelaz u vječnost.

+ Branko Karlić

Svećenik Vrhbosanske nadbiskupije

U Zenici je 18. siječnja 2007. godine u 47. godini života i 21. godini svećeništva preminuo vlč. Branko Karlić. Sahranjen je 20. siječnja 2007. u Bugojnu, a Misu zadušnicu i sprovodne obrede uz koncele-

braciju velikog broja svećenika predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić.

Vlč. Branko rođen je 16. rujna 1960. godine u mjestu Goruši, župa Kandija. Pohađao je teologiju u Sarajevu, gdje je i

zaređen za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije 5. srpnja 1986. godine. Obnašao je službe župnog vikara u župama Novo Sarajevo, Žepče i Maglaj. Od 1990. do 2002. godine bio je župnik u Vukanovićima kod Kaknja te do 2002. u župi Rostovo kod Novog Travnika gdje je i završio svoje svećeničko djelovanje. Preminuo je u Zenici 18. siječnja 2007. godine, u 47. godini života i 21. godini svećenstva.

U župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog 20. siječnja u Bugojnu nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Puljić predvodio je Misu zadušnicu za pokojnog vrhbosanskog svećenika Branka Karlića uz koncelebraciju oko 90 svećenika i sudjelovanje većeg broja časnih sestara i velikog broja vjernika, među kojima su bili i župljani iz župa Vukanovići i Rostovo u kojima je obnašao župničku službu. Kardinal Puljić je u prigodnoj propovijedi progovorio o liku svećenika Branka istaknuvši da je preminuo upravo u godini koju Vrhbosanska nadbiskupija obilježava kao godinu duhovnih zvanja te izrazivši nadu da će njegove molitve i rana smrt izmoliti one koji će ga zamijeniti na njivi Gospodnjoj. "U našoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji ima velik broj župa u kojima živi mali broj vjernika. Obilazeći te župe, vidio sam kako veliko značenje za te ljude ima boravak svećenika među njima. Govorili su kako su ih svi zaboravili, a samo su njihovi svećenici uz njih. I mali broj vjernika treba svećeničku skrb pa zato treba izmoliti i hrabre svećenike koji su spremni izgarati i za taj mali broj vjernika koji se osjećaju napušteni zaboravljeni", rekao je

kardinal Puljić. Govoreći o svećeničkom djelovanju pokojnog Branka kardinal Puljić mu je izrazio zahvalnost za godine svećeničkog rada i života: "Hvala Ti za svećeničku skrb koju si pokazao u župama u kojima si djelovao. Vama, braćo i sestro pokojnoga Branka, želim da, opraštajući se od svoga brata, budete osnaženi vjerom i nadom u uskrsnuće. Dok se s njim opraštamo želimo svi probuditi vjeru u život vječni. Ovaj sekularizirani ritam života skrio nam je tu vjeru i svijest da mi živimo upravo za taj vječni život. Zaboravljamo da sav naš zemaljski hod jest hod prema vječnom životu i uskrsnuću mrtvih. Opraštajući se od pokojnog svećenika Branka molimo da u nama poraste ta vjera u život vječni i uskrsnuće mrtvih Kardinal Puljić je nakon Mise zadušnice predvodio sprovedne obrede na gradskom groblju Sultanovići u Bugojnu. Vlč. Branko rođen je 16. rujna 1960. godine u mjestu Goruša, župa Kandija. Pohađao je teologiju u Sarajevu, gdje je i zaređen za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije 5. srpnja 1986. godine. Obnašao je službe župnog vikara u župama Novo Sarajevo, Žepče i Maglaj. Od 1990. do 2002. godine bio je župnik u Vukanovićima kod Kaknja te do 2002. u župi Rostovo kod Novog Travnika gdje je i završio svoje svećeničko djelovanje. Preminuo je u Zenici 18. siječnja 2007. godine, u 47. godini života i 21. godini svećenstva. Pokoj Vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna svijetlila njemu. Počivao u miru Božjem.

In memoriam

NAŠI POKOJNICI

Fra Ivo Radman

U Zenici je 16. siječnja u 52. godini života, 32. redovništva i 26. svećenstva preminuo fra Ivo Radman, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene, ravnatelj i profesor Franjevačke klasične gimnazije u Visokom.

Fra Ivo je rođen 1955. u Šargovcu, župa Petričevac, svečano zavjetovan 1980, a za svećenika zaređen 1981.

Nakon ređenja započinje studij biologije u Sarajevu, gdje i diplomira 1984., nakon čega je imenovan profesorom biologije na visočkoj gimnaziji te prefektom sjemeništaraca.

Od 1985. do 1991. te od 1997. do 2000. vikar je samostana u Visokom, a gvardijan (1991-1997 i 2000-2003). Od kolovoza 2003. do kolovoza 2006. profesor je u Visokom i župni vikar u Busovači, od kolovoza 2006. do dana smrti (16. siječnja 2007) ravnatelj Gimnazije u Visokom te župni vikar u Osovi.

Misa zadušnica bila je 17. siječnja u samostanskoj crkvi sv. Bonaventure u Visokom u 13 sati, a pokop na groblju sv. Mihovila na Gorici u Livnu 18. siječnja u 12 sati.

Fra Stanko Svalina

U Novoj Biloj je 17. siječnja u 74. godini života, 51. redovništva i 48. svećenstva preminuo fra Stanko Svalina, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

Rođen je 1933. u Sivši, osnovnu školu završio u Tešnju, gimnaziju u Visokom, Franjevačku teologiju u Sarajevu, svečano zavjetovan 1956., a za svećenika zaređen 1959. u Sarajevu. Službovao je u Kraljevoj Sutjesci, Gučoj Gori, Tolisi, Gornjem Vakufu, Špionici, Livnu, te u Njemačkoj, Sloveniji i Švicarskoj. Bio je kapelan na Plehanu (1977-1992), gdje je kao umirovljenik boravio od 2005. godine do dana svoje smrti.

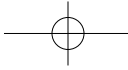
Fra Vitomir (Ambrož) Živković

Na samostanskom groblju na Raščici 2. travnja pokopan je fra Vitomir-Ambrož Živković iz Kostrča. Iako je svoj redovnički i svećenički život proživio u Sloveniji, ipak se na posljednje počivalište zaputio na Raščicu da ponovno bude blizu svog rodnog Kostrča.

U ime Franjevačke provincije Bosne Srebrene od fra Vitomira se oprostio fra Zdravko Dadić, definator. Riječi sućuti i oproštaja na početku Misnog slavlja uputio je gvardijan toliškog samostana fra Marijan Živković, a pogrebni nagovor i riječi zahvalnosti za godine rada i života u Sloveniji izrekao je provincijal fra Viktor Papeža iz Brezja.

Pokojni fra Vitomir bio je rođen 6. rujna 1941. u Kostrču, ovdje nedaleko od Tolise. Istog je dana, kršten imenom Ambrož, krstio ga je njegov stric fra Ambrož Živković, svećenik i franjevac, profesor na gimnaziji u Visokom. Roditelji pokojnog fra Vitomira, uro i Manda, rođena Mišković, bili su duboko religiozni i praktični katolici. Tako su i na svoju djecu prenijeli vrednote kršćanske vjere, ljubav prema Bogu i Crkvi, poštovanje vlastite kulturne baštine i jezika, otvoren i iskren dijalog s onima koji drugačije misle i vjeruju, te duboko poštivanje svakog čovjeka. U svjedočenju katoličke vjere i kršćanskog života obitelj Živkovića bila je među prvima u Tolisi. Nikakvo stoga čudo što je ta obitelj iznjedrila tri duhovna zvanja. Osim fra Vitomira i njegova strica fra Ambroža koji ga je krstio, iz te je obitelji bio i drugi fra Vitomirov stric, dijecezanski svećenik velečasni Petar Živković.

Osnovnu je školu fra Vitomir pohađao u rodnom kraju, a gimnaziju u Visokome, kao pitomac Franjevačkog sjemeništa. Maturirao je 1965. odsluživši prije toga vojni rok (1963-1964) u Petrovcu na Mlavi. Nakon mature je zamolio da bude primljen u našu Slovensku franjevačku provinciju Svetog Križa. Tadašnji ga je

provincijal fra Marijan Valenćak s veseljem primio, jer je u to vrijeme nedostajalo duhovnih zvanja. U njemu je prepoznao iskrenu želju da postane svećenik-franjevac. U novicijat je ušao u Novom Mjestu i godinu dana kasnije, 3. ožujka 1966. položio prve redovničke zavjete. Teologiju je studirao na Teološkom fakultetu u Ljubljani (1966-1971). Svečane je redovničke zavjete položio 24. 3. 1969. i time se u potpunosti pridružio našem redu i našoj provinciji. Za svećenika je zaređen u ljubljanskoj katedrali 29. lipnja 1970, nakon pete godine teološkog studija. Mladu je misu slavio u svojoj rodnoj župi, ovdje u Tolisi, 12. srpnja iste godine. Nakon ređenja i završetka teološkog studija obnašao je razne službe u našoj zajednici.

Od 1971. do 1975. bio je predstojnik u

našem marijanskom svetištu u dolenskoj Novoj Štifti. Potom je dvije godine (1975 - 1977) bio kapelan u župi Svetog Ante Padovanskog na Viču u Ljubljani; godinu dana (1977- 1978) bio je župni upravitelj u Nazarju; potom je preuzeo službu kapelana u Svetoj Trojici u Slovenskih Goricah; pet je godina bio kapelan u Mariboru u bazilici Majke Milosrđa (1979 - 1984). U razdoblju od godine 1984. do 2001. bio župnik u župi Mošnje na Gorenjskoj i duhovni pomoćnik na Brezju. Od 2001. pa sve do svoje smrti bio je savjestan, neumoran i priljubljen ispovjednik u Bazilici Marije Pomoćnice na Brezju.

Počivali u miru!

NAŠI POKOJNICI

